2004
La Sala d'Actes de l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Vilanova acollint el Cicle de Projeccions de Muntanya
Foto Josep Blanes

Per al tercer cicle, al **2001**, va ampliar-se el nombre de sessions, passant de 3 a 4, i ocupant tots els divendres del mes de novembre. Els actes es van traslladar a la sala d'actes de l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica. En la primera sessió, la coneguda escaladora Sílvia Vidal va presentar la projecció *Big Wall. Escalades en solitari*. • La setmana següent, van ser els dos germans escaladors bascos Iker i Eneko Pou els qui van explicar amb imatges com havien encadenat un 9a a la via més famosa del mon, a Frankenjura: *Acció Directa*, junt amb altres a Inescalables del Yukon • La 3a sessió va ser una projecció sobre les exploracions subterrànies, presentada per la Federació Catalana d'Espeleologia amb un reportatge de l'expedició al continent americà *Honduras 97*, amb el desenvolupament de l'expedició on havien participat membres del GET talaienc, i el documental *100 anys d'espeleologia a Catalunya*. • La darrera projecció va anar a càrrec del conegut Òscar Cadiach, que va oferir, sota el genèric títol d'*Everest*, un repàs de les diverses experiències sobre la conquesta d'aquesta mítica muntanya.

El **2002** hi va haver el 4t cicle: la primera projecció, la van oferir Roberto Oliveras i Joaquim Olmo, presentant *Entre el mar i la muntanya*–Còrsega 2002, una duríssima activitat multidisciplinar de travessia, descens de barrancs i escalada. • La segona jornada va ser ocupada per Josune Bereziartu, considerada la millor escaladora de dificultat de tot el mon, que va presentar una síntesi de les seves conquestes a *Del Bloc al Naranjo de Bulnes*, havent assolit des dels nivells 8c i 8c+ fins el 9a. • La següent projecció, *Gel Vertical*, va ser presentada per Joan Quintana, un conegut alpinista especialista en escalada en gel mostrant bona part de les seves ascensions glacials a tot el mon. • La darrera jornada del cicle, la va protagonitzar l'excel·lent escaladora Araceli Segarra, primera catalana que ha conquerit l'Everest, però que, aquesta vegada, presentava *La lluita pel K2* i els seus dos intents d'assolir aquest cim.

El 5è cicle, el novembre de **2003**, va iniciar-se amb l'alemany Kurt Albert, considerat el responsable del naixement de l'escalada esportiva, o de com encadenar una escalada sense mitjans artificials, que va presentar *Pujant a l'arc de Sant Martí*. • La segona projecció va portar un documental que portava per nom *Vuitmils en femení* i que protagonitzava Edurne Pasaban, la primera alpinista basca que ha aconseguit arribar al cim de l'Everest, i també la primera de l'estat espanyol a conquerir sis vuitmils. • I per a la tercera, va ser Jaume Altadill, el conegut fotògraf i cineasta professional, autor de reportatges de diverses expedicions als Andes, a l'Hindu-Kush i a l'Himàlaia, qui va oferir l'audiovisual *Fotografiar la Muntanya*. • A la darrera projecció, va ser Òscar Balsalobre, esquiador de muntanya i practicant de l'antiga tècnica d'esquí nòrdic, va presentar *Planeta Telemark*.

El 6è cicle, el **2004**, com sempre al mes de novembre, va començar amb dues projeccions produïdes i realitzades per un dels mites de l'alpinisme del nostre país, Jordi Pons: l'una es tractava d'una pel·lícula de format professional, *Gasherbrum II, un gegant de 8.000 m*, mentre que l'altra va ser una filmació digital que portava per titol *La Nord del Dru*. • La segona projecció va ser un audiovisual on els protagonistes principals, els vilanovins Salvador Alba i Javi Moya, van presentar *Una altra manera de travessar muntanyes: amb rodes als peus*. Cal considerar aquests dos esportistes uns dels principals promotors d'aquesta arriscada modalitat de patinar amb rodes pels camins de muntanya. • El següent divendres, va ser l'escaladora aragonesa Cecilia Buil qui va presentar un interessant audiovisual sobre *Big Wall Intens*, centrat en l'ascensió a una dificil paret de Groenlàndia. • I la cloenda del cicle es va fer amb la projecció de l'audiovisual de l'expedició *Dones a l'Everest 04*, presentada per Marisa Huguet, una de les quatre integrants d'aquesta primera expedició femenina que havien assolit el cim de l'Everest

EL SENDERISME. ELS CAMINS DE GRAN RECORREGUT (GR)

INTRODUCCIÓ ALS GR

El senderisme o els itineraris pels *senders o camins de gran recorregut* –GR-, de fet, és estadísticament l'activitat que més es pot ressaltar de totes les que la Talaia ha portat a terme, des que fa vint-i-un anys es va iniciar la dèria per resseguir aquests camins a través de l'orografia del país. La creació d'aquests itineraris senyalitzats per tot Catalunya va ser una iniciativa de la Federació Catalana de Muntanyisme, l'any 1973, mitjançant la creació del Comitè Català de Senders, amb la finalitat de promoure la senyalització d'uns itineraris que habitualment ja eren utilitzats i coneguts pels excursionistes del país, aprofitant especialment els vells camins i pistes de muntanya ja existents. Es basaven en l'experiència que havien realitzat els francesos amb els seu sistema de *Sentiers de Grande Randoneé*, alhora que s'aprofitaven les seves sigles –GR- que, traduïdes al català, també podien voler dir *gran recorregut*. La senyalització és constituïda per un seguit de marques vermelles i blanques, i el manteniment d'aquests itineraris i la creació de nous recorreguts és a càrrec del Comitè de Senders de la FEEC.

De fet, a la Talaia, això va començar des de la Secció de Cultura. Va ser Salvador Butí qui, fixant-se en l'activitat que ja havien encetat excursionistes de Vilafranca, i entenent que allò era una bona iniciativa que podia implantar-se a la Talaia, va demanar informació i documentació, i la Secció de Cultura va assumir el projecte. Era una proposta que entroncava amb el vell precepte de l'excursionisme clàssic de *"...recórrer lo territori de Catalunya a fi de conèixer, estudiar i conservar tot lo que hi oferesca de notable..."*. Presentat el projecte a la junta, se'ls va autoritzar a tirar-ho endavant -encara que la finalitat específica d'aquella secció fos organitzar excursions *culturals*-. El primer de tots els senders que es va fer, el GR-7, va començar el 27 d'octubre de 1984 amb l'etapa Fredes–Caro.

Tomàs Muela va col·laborar-hi, també, en un bon començament, coordinant el Grup de la 3a Edat, amb la idea d'aprofitar els viatges en autocar fins els punts de sortida dels GR acabant d'ocupar les places lliures amb la gent gran que volgués fer una sortida a conèixer nous indrets, i després conduir l'autocar fins la retrobada amb els senderistes. Cal dir que, fins i tot els primers mesos, era Muela qui s'encarregava de llogar els autocars, pagar-los, acompanyar-los i fer les mil i una combinacions per atendre alhora els de la *3a edat* i els del GR. Aquesta col·laboració va durar mentre se seguia una part del recorregut d'aquell primer GR-7.

Des de 1988, l'organització va anar funcionant com a grup autònom dintre de la Secció de Cultura: el Grup de Senders GR, encapçalat per Agustí Poch. Però vist l'extraordinari increment de participació, les necessitats de preparació i logística, i també per canalitzar millor l'activitat en tots els sentits, es va proposar la creació de la Secció de Senders, que va celebrar l'assemblea de constitució el 14 de setembre de 1990, i que va ser presentada i acceptada per la junta directiva i posteriorment ratificada per l'assemblea general.

L'activitat però, anava en augment. A partir del GR-7, en vistes d'alguns problemes amb les guies dels GR publicades, i per evitar sorpreses sobretot pels accessos en autocar als començaments i finals d'etapa, es va prendre la decisió que els itineraris s'anirien a preparar alguna setmana abans per un equip de reconeixement, fet que, si bé augmentava les despeses d'organització, d'altra banda assegurava el recorregut i evitava les marrades innecessàries.

En aquest important període, que va des de 1984 fins a l'actualitat, s'han resseguit els principals camins de GR que solquen Catalunya en

2000
GR-3, 13a etapa. Pal indicador de senders a Vallbona de les Monges
Foto Josep Blanes

2003
GR-92 6a etapa.
Jani Ferrer, Tina Moya i Ramon Casas, davant d'un pal indicador.
Foto Josep Blanes

totes les direccions. Els senderistes de la Talaia han trepitjat 14 GR, deixant de banda les jornades especials de començaments de curs, en què sense seguir cap GR s'han realitzat unes excursions extraordinàries i a indrets rellevants, o les etapes en què en algun punt es va abandonar la ruta dels GR, per voler finalitzar les excursions en llocs enlairats, acostant-s'hi per altres camins (Pica d'Estats, Puigmal, Canigó, Montseny, etc.). Així, doncs, s'han seguit total o parcialment: el GR-7, el GR-4, el GR-5, el GR-2, el GR-11, el GR-7-1; el GR-7-2, el GR-65-5, el GR-1, el GR-107, el GR-3, el GR-171, el GR-175 i, actualment, el GR-92.

S'ha mogut molta gent i s'han recorregut molts quilòmetres. Fins aquest moment, s'han realitzat 197 etapes de GR i 7 excursions col·lectives singulars de començament de curs, és a dir, 210 etapes o jornades, amb un recorregut a peu estimat en més de 3.400 quilòmetres, mentre la suma total de caminants que ha assistit a aquestes excursions dóna una xifra de més de 15.200 persones. És evident que els participants durant cada època i cada recorregut han estat diversos, els uns intervenint esporàdicament, altres de tant en tant, mentre que altres han estat constants, tot i que pràcticament no en queda cap que hagi assistit a totes les etapes. Així, per exemple, l'itinerari del GR-7, a cavall de dos cursos (1984-1986) el van recórrer 241 caminants, i un altre recorregut, com el *Camí dels Bons Homes* o GR-107, els excursionistes que el van recórrer eren 224, això sí, repartint-se les 11 etapes de què consta en quatre anys, quasi sempre realitzades simultàniament a altres GR i fora de l'hivern per no travessar amb neu les zones pirinenques. Els participants i els organitzadors s'han anat adaptant a cada circumstància dels itineraris, de la seva llargada, de les possibilitats de transport, de les seva característica històrica o la dificultat del seu traçat, de manera que hi ha hagut temporades en què s'ha deixat de recórrer un sender determinat per començar-ne un altre, i al curs següent escollir un o l'altre segons hagi convingut-.

Les etapes dels recorreguts, normalment han estat d'una llargària moderada i assequible a tothom –encara que alguna ha passat forts desnivells o perfils abruptes i difícils–. La majoria ha estat entre els 12 i els 18 quilòmetres, si bé també hi ha hagut alguns recorreguts de 6 km, o les llargàries màximes han estat, al GR-11 de Vilamaniscle a Cantallops, amb 28,3 km, i un tram final (sense seguir el GR-7) cap a la Pica d'Estats, amb 30 km.

Una altra característica d'aquestes excursions, ha estat la important logística del transport amb autocars, ja que amb una periodicitat de gairebé una sortida mensual i durant uns deu mesos cada curs, han calgut moltíssims desplaçaments. Autocars obligats a circular en moltes ocasions per llocs inversemblants, i per carreteres i pistes per on el volum del vehicle no permetia el pas de cap altre cotxe, sovint amb malestar dels xofers i de les empreses de transports –encara més quan, com gairebé sempre, s'ha hagut de tornar al mes següent allà on s'ha acabat l'etapa anterior-. Si bé l'assistència als GR, regularment s'ha cobert amb un autocar, moltes vegades s'ha fet necessari utilitzar dos vehicles, fins i tot tres, i només una vegada va caldre l'excepcional assistència de 4 autocars per cobrir l'etapa del GR-2 des del Pantà de Sau a Rupit, on van participar 206 caminants, la màxima assistència en una sola etapa de tots els senders de GR.

De tots els recorreguts, cal destacar el GR Vilanova–Canigó, que ha estat el que més participants ha convocat: 3.216, tot i que també era el que tenia més etapes, trenta, a més de ser el de més quilometratge, 462 km –llevat del que actualment es troba en curs, a la meitat del seu recorregut, el GR-92, el *Sender del Mediterrani*, que serà probablement el més llarg-.

Finalment, també, cal dir que aquest ampli col·lectiu de senderistes ha estat un conjunt de persones que han participat habitualment en les activitats socials, des d'actes organitzats per la pròpia

secció, com ara els *Jocs Florals del GR*, les Festes de Primavera o els sopars de fi de curs, fins a d'altres actes de la vida de l'entitat, sempre amb força implicació i una actitud molt positiva.

TRAVESSADA DE CATALUNYA: GR-7

El primer itinerari que es va seguir (començant l'octubre de **1984**) va ser el GR-7, des de Fredes, al baix Maestrat, fins arribar al cim de la Pica d'Estats -tot i que el GR-7 finalitza més enllà de la Seu d'Urgell, va arribar-se a dalt de la serralada pirinenca per altres camins-. Va ser, sense cap dubte, allò que el nom del trajecte ja indicava: la *Travessada de Catalunya*.

1985
GR-7, 6a etapa Llaberia-l'Argentera. Serra de Laberia, des del Portel vista de la Mola de Colldejou
Foto Blanca Forgas

1986
GR-7, 15 etapa St.Pere Sallavinera-Pinós. Camí cap el castell de Boixadors
Foto Toni Sagarra

La primera etapa, Fredes–Caro ja va començar amb entrebancs: hi va haver pèrdues, en un trajecte llarg i difícil, arribant mig esgotats al refugi del Caro ben entrada la nit, a la llum de les llanternes. La segona part de l'etapa es va suspendre, tornant el dia següent cap a casa. Però a la segona etapa ja tot va resultar més tranquil, arribant a Paüls des d'on el GR va portar els excursionistes a travessar l'Ebre amb el transbordador, fins a Benifallet (gener de **1985**) i per la ribera de l'Ebre, per Rasquera, la depressió dels Burgans i Tivissa. Allunyant-se ja de la vall de l'Ebre, es va remuntar fins a Llaberia seguint cap al Portell de la Miranda, el coll del Guix, i assolint la Mola de Colldejou on,a més, es va celebrar la Festa de Primavera, un costum que perdurarà en altres GR. I cap a l'Argentera i d'allí mateix cap al Coll de la Teixeta i el Santuari de Puigcerver, i acabar a l'Arbolí. I així successivament cap al Puig de Gallicant, i per la serra de la Mussara fer cap a Mont·ral i, havent creuat el riu Brugent per un pont penjant, cap a La Riba i Vilaverd i Lilla. Aquí (el juny de 1985) s'acabava el curs i es donava pas a l'estiu.

El GR-7 va continuar (al setembre de 1985) des de Lilla i per la serra de Miramar, per Figuerola, Cabra del Camp i Vallespinosa. El GR-7 just era al pas de l'equador a l'etapa 11a, continuant per Pontils -amb pluja i amb un fred que pelava-, i cap a Fiol, Clariana i Jorba. La darrera etapa de l'any va ser des de Jorba cap a Rubió i la carretera de les Maioles, pujant a l'autocar per anar a tocar la Torre de la Manresana i Prats de Rei.

La reanudació al gener de **1986** va ser pel dolmen dels Tres Reis, i des de les Maioles, a Seguers i Sant Pere Sallavinera i més tard cap a Pinós, havent visitat el Castell de Boixadors i el Santuari de Pinós, recuperant els autocars. I cap al Santuari del Miracle, Brics i finalment Solsona. Després es va anar cap a Olius i es va resseguir el curs del Cardener –un temps més tard, el GR d'aquells indrets va ser cobert per les aigües del nou embassament de la Pota de Cavall-. Es va seguir des de Sant Llorenç de Morunys per La Coma i Tuixén, d'on es va fer cap a la Seu d'Urgell, havent passat per Fórnols del Cadí i pel Coll de Creus.

I des de la Seu d'Urgell fins la Farga de Moles, per Sant Serni de Tavèrnolesi Anserall, llocs fronterers amb Andorra, i on es va fer un campament que va

1986
GR-7, 21a etapa La Farga de Moles- Coll de la Botella, on es retrata tot el grup
Foto Toni Sagarra

1986
Culminació de la Travessada de Catalunya pel GR-7, assolint la Pica d'Estats de 3.141 m
Foto Toni Sagarra

permetre travessar al dia següent, des de la Farga, per Sant Julià de Lòria. Allà es va abandonar el GR-7 i es va seguir un itinerari previst per Aixovall, Bixessarri, Aós de Civís i la vall de Seturia, per pujar al Coll de la Botella. I l'etapa següent, fent nit al càmping Xixerella, passava pel Port Vell, pel Pic de Centfonts a 2.888 m, i baixava per tres plans successius: el de Baiau, el d'Arcalís i el de Boet, finalitzant a Àreu. L'etapa 23a, que s'havia de culminar assolint la Pica, va haver-se d'ajornar per al mes de setembre, per la pluja, tot i tenir el campament parat al Pla de Boet.

Finalment, al segon intent (el 7 de setembre de 1986), 53 senderistes, de nou partint des del Pla de Boet i pel refugi Vallferrera, cap al Port de Sotllo, van remuntar fins assolir el cim més alt de Catalunya: la Pica d'Estats, de 3.143 m. Amb aquesta magnifica culminació, es va cloure l'itinerari GR-7 o *Travessada de Catalunya.* Per ser el primer GR que els excursionistes de la Talaia van recórrer: podia considerar-se un resultat excel·lent.

TRAVESSADA MONTSERRAT-PUIGMAL-NÚRIA: GR-4

1986
Es comença el GR-4 de Montserrat al Puigmal. Tota la colla abans de sortir des de St. Vicenç de Castellet
Foto Toni Sagarra

Tothom va ser conscient que aquell primer *sender*, que s'havia realitzat a cavall de tres anys i en dos cursos, s'havia convertit en una activitat de primera línia. Calia aprofitar l'entusiasme, i repetir l'experiència recorrent el GR-4, de Montserrat al Puigmal i Núria. Constava d'11 etapes i l'etapa pròleg però, va haver-se d'anular pel gran incendi que havia afectat la muntanya de Montserrat. El primer recorregut va sortir de Sant Vicenç de Castellet el 28 de setembre de **1986**, per Sant Pere de Vallhonesta i el Pont de Vilomara, pel monestir de Sant Benet de Bages al Parador del Lleó, anant des d'allà a les masies i l'ermita romànica de Sant Pere de Serrahima i, travessant la zona cremada, arribar a l'agregat de Cornet. Continuava el GR fins arribar a Sant Pau de Pinós, havent seguit per les dues esglésies de Sant Miquel de Terradelles. En aquestes primeres etapes destacava l'interès monumental i cultural -amb el pas per esglésies i monestirs- per damunt del paisatgístic.

Amb el canvi d'any (**1987**), la 5a etapa, de Sant Pau de Pinós es va passar pel Santuari de la Guàrdia i Sant Andreu de Sagàs i d'allí mateix, després d'assistir a la matança del porc a la masia del Rourell, pel coll de la Creu de Jovell, el Santuari de la Quar i pel coll de Forcons, es va baixar a Borredà i continuar fins el Castell de l'Areny -amb màxima participació de senderistes-, per Sant Sadurní de Rotgers i pel Molí del Forat. Al Castell van iniciar-se els *Jocs Florals del GR* dins la Festa de la Primavera. I cap a la Pobla de Lillet, passant per Sant Romà de la Clusa, lloc que començava a estar cobert de neu, amb un paisatge magnífic, fins arribar a la font i Santuari de Falgars, acabant a la Pobla, i es va seguir pel Clot del Moro i Erols cap a Coll de Pal, on es va deixar el GR-4 i es va pujar al Puigllançada, cim de 2409 m damunt l'estació d'esquí de La Molina. Carenejant per l'Amorriador de Rus i per la pista d'esquí Alabau, es va arribar a la Collada de Toses. La darrera etapa, el 14 de juny, va culminar aquest recorregut pel GR-4 al cim del Puigmal, baixant després cap a Núria. Pel Coll de la Creu de Maians i sense perdre de vista la carena, pel Pas dels Lladres i, després d'una llarga pujada, es van assolir els 2.910 m del Puigmal. Alegria, cava, disfresses i fotografies amb un temps rúfol, de boira i vent fred. Es va baixar per la Coma de l'Embut, salvant els 900 m de desnivell, i arribant a Núria esgotats. Després, cremallera, autocar i cap a casa . El GR- 4 també s'havia acabat amb notable èxit.

TRAVESSADA VILANOVA–CANIGÓ: GR-5, GR-2, GR-11

Els organitzadors es van animar a organitzar un recorregut que havia de ser el més llarg fet mai, d'unes 30 etapes i d'una durada de tres cursos, a cavall de quatre anys. Aquest ambiciós projecte era la travessada des de Vilanova i la Geltrú fins al cim del Canigó, i comprenia la utilització de tres sectors de GR diferents, el GR-5, el GR-2, el GR-11, junt amb altres camins de la Catalunya Nord per arribar al Canigó.

Es va començar aquest itinerari el 20 de setembre de **1987** simbòlicament davant del jaciment arqueològic d'Adarró, i resseguint els 153 participants tota la costa vilanovina i ribetana fins a Miralpeix, acabant a l'ermita del Vinyet, a Sitges. Les etapes es van succeir seguint pel mas del Coll de l'Entreforc, Jafre, mas d'Aliona, Can Grau de Cabrafig, i pel costat de avenc de l'Esquerrà es va anar a Olesa de Bonesvalls, i cap a l'Ordal, El Vidre, Gelida, amb final d'etapa a St. Llorenç d'Hortons. Es va seguir per la Beguda Alta i, creuant les rieres de Masquefa i de Pierola, es va fer cap a Collbató. I d'aquí cap a Montserrat, passant per les Coves de Salnitre, pel camí del Forat (GR-6) i, pel camí de la Santa Cova, es va acabar al monestir.

El 10 de gener de **1988** es va fer un recorregut totalment montserratí, des de la Plaça Abat Oliba, fins l'estació superior del funicular de Sant Joan i el Pla de les Tarántules, la serra de les Paparres i, pel peu del Cavall Bernat, tornant per la serra de les Lluernes, Pla de la Trinitat i pel Pas dels Francesos, l'Escala dels Pobres, el Monestir, i baixant per

1987
8a etapa del GR-4, Castell de l'Areny-Pobla de Lillet. Sender nevat al coll de la Clusa
Foto Toni Sagarra

1987
Final del GR-4, amb concentració dalt del Puigmal (2.910 m)
Foto Toni Sagarra

1987
2a etapa GR Vilanova –Canigó, de Sitges a Olesa de Bonesvalls. Camí de can Grau
Foto Toni Sagarra

1988
GR-5 i GR-2, de Vilanova al Canigó. Senderistes al peu del Cavall Bernat, a la 6a etapa Monistrol- Montserrat
Foto Josep Blanes

1988
La 8a etapa del GR-5 passa per dalt de St. Llorenç de Munt
Foto Toni Sagarra

1988
14a etapa de Vilanova al Canigó. La més concorreguda de les etapes amb 206 participants: Pantà de Sau -Rupit
Foto Manel Vidal

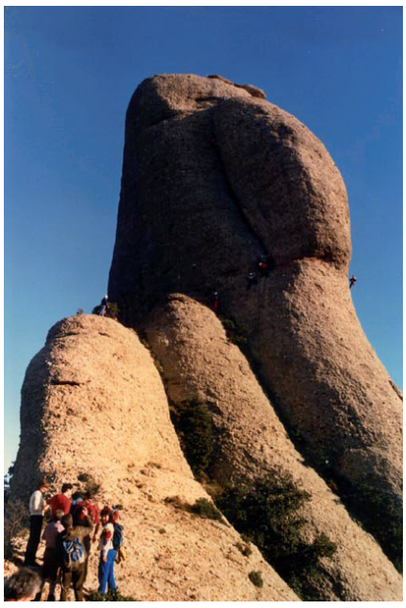

Les Baranes i el camí de les Canals cap a Monistrol. La continuació va ser fins sota de Sant Llorenç de Munt, i per Vacarisses, per la Casa Nova de l'Obac, a la finca de La Barata. D'aquí, al Morral del Drac i el cim de la Mola (1.095 m), visitant el Monestir de Sant Llorenç de Munt i, per la cova ermita de Santa Agnès i la masia de Can Roca, es va acabar a Sant Llorenç Savall. Per Les Ferreries i Gallifa i el seu castell, el torrent de Cal Deu del Veïnat, es va fer cap a Sant Feliu de Codines. Entre tantes etapes es van permetre un respir, celebrant el sopar dels *Jocs Florals del GR* al local de la Talaia, que va ser un complet èxit. El GR va seguir de Sant Feliu cap a l'espectacular Sant Miquel del Fai i el riu Rossinyol, per Sant Pere de Bertí i vora els cingles de Bertí i els del Sot del Bac, per Can Rajadell i l'ermita de Valldeneu, es va arribar a Aiguafreda. Aquí es va deixar el GR-5 per continuar pel GR-2. D'Aiguafreda cap a Can Serra de l'Arca, amb dolmen inclòs, El Brull i més tard Seva, des d'on s'engegava un nou curs, el 2 d'octubre de 1988, continuant el GR-2 amb la 12a etapa. Per la serra de Montmany, cap al cim Embon (865 m), el Santuari Puig-l'Agulla, es va passar prop de Vilalleons, arribant a Sant Julià de Vilatorta. D'aquí, la destinació va ser el Pantà de Sau, pel coll Pedrís, pel mirador de la Mare de Déu dels Cingles, cap a Vilanova de Sau i, vorejant el pantà, finalitzar a la resclosa.

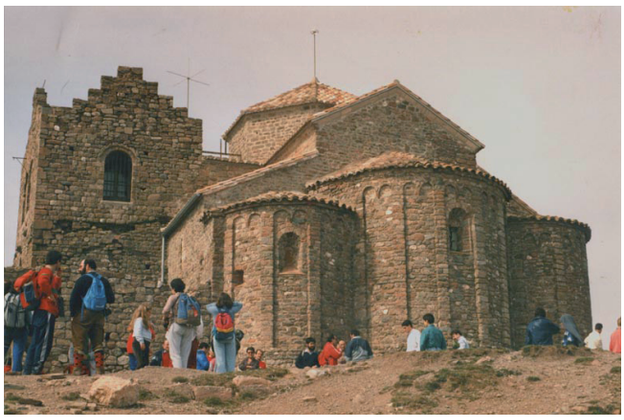

Va seguir *l'etapa reina*, la 14a, una de les més curtes però amb l'atractiu d'arribar a Rupit, i amb la multitudinària participació de 206 senderistes, que hi van anar en 4 autocars. El camí anava des del pantà, per Tavertet, per l'Avenc, pel Pla Boixer i la Roca Llarga, i, travessant el pont penjant, es va entrar al pintoresc poble de Rupit. Es va continuar per Pruit, el Collell, i per sota dels cingles d'Aiats, i, entrant a la Garrotxa, cap a Falgars d'en Bas i el Portell de Sant Miquel. D'allà, enfilar-se a contemplar l'espectacular panoràmica de la vall d'en Bas des del Santuari de Sant Miquel de Falgars, baixant fins a Can Trona de Joanetes. I cap a Les Preses, es va entrar al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, per El Planissàs, la Fageda d'en Jordà, La Cot, coll de Bassols, mas Collellmir i Santa Pau. Es va continuar per Sant Martí Vell i per la Pedra del Diable, el Sallent, El Torn i arribant al monumental Besalú. I cap a Sant Martí Sesserres, ja dins l'Alt Empordà, havent passat per Santa Maria de Palera i el Sant Sepulcre de Palera, per Beuda, Segueró i la gran masia El Noguer de Segueró, amb final a Sant Martí. El GR-2 anava per La Capella dels Apòstols, Lledó d'Empordà, santuari de la Mare de Deu de la Vida, Vilarig, i Terrades. L'etapa onzena, última del curs (11 de juny de 1989) va portar els senderistes prop del santuari de la Mare de Deu de la Salut, Boadella d'Empordà, Bosquerós i L'Estrada, fent cap a La Jonquera.

L'1 d'octubre es va reprendre l'itinerari cap al Canigó des del GR-11 i d'un lloc emblemàtic com el Cap de Creus, per recórrer 5 etapes que els van portar a la Catalunya Nord, evitant la zona pirinenca a l'hivern, i preparant l'arribada al Canigó per a l'estiu.

Des de la punta més nord-oriental del país, es va seguir cap al Mas Rabassers i cap a la magnífica Cala Tavellera amb bany inclòs, i cap a l'ermita de Sant Baldiri, finalitzant al Port de la Selva. Havent visitat el monestir de Sant Pere de Roda, per Santa Helena -o Santa Creu de Rodes- es va continuar fins a Llançà. Després, recuperant una etapa anterior que les pluges torrencials havien fet ajornar, ara es va sortir de Llançà cap a Sant Silvestre de la Valleta, seguint per Vilamaniscle i, sense arribar a Sant Quirze de Colera, es va entrar al poble de Rabós d'Empordà. El 21 de gener de **1990**, la sortida va ser a Vilamaniscle i l'arribada a Cantallops. Aquesta va ser l'etapa més llarga de tot aquest GR, sobre el paper, 28,3 km, fent que l'assistència disminuís. Des de Vilamaniscle es va arribar a Sant Quirze de Colera, tocant Santa Maria de Colera, Mas Corbera, i a partir d'allà hi va haver més d'una una marrada que va fer perdre molt de temps. Passant per Mirapols, es va arribar a Cantallops ja de nit. La continuació va anar enrere fins el Castell de Recasens, visitant-lo i recuperant el GR-11, i cap al coll d'Oleda (720 m), l'ermita de Santa Llúcia, baixant a La Jonquera, de nou. D'allà, cap a la Font de Can Mariné i el Suratell, Santa Eugènia, es va entrar al poble de La Vajol. La continuació va portar els senderistes en autocar a visitar el lloc fronterer del Coll de la Manrella, amb el monument a Lluís Companys. Amb la següent etapa, va entrar-se a territori francès, sortint de La Vajol seguint diversos GR i HRP. En un dia força plujós, van passar pel Mirador de l'Empordà, Can Barris, Coll de Lli, Castell de Cabrera, Santuari de les Salines i pel coll del Pou de Glaç, cap a la fageda de la Marquesa i vora del Roc de Frausa es va entrar al Vallespir, baixant als Banys d'Arles. El camí continuava per una forta pujada amb un desnivell de 1.170 m, seguint el trajecte del transportador per cable del mineral de ferro de les mines de la Vetera i fent aturades a les estacions de Jacouty i Vigourats, fins el Coll de la Descàrrega -on finalitzava sense haver arribat a les mines-.

1990
26a etapa Vilanova- Canigó, La Jonquera – La Vajol. Al coll de la Manrella davant el monument a Lluís Companys
Foto Manel Vidal

1990
68 senderistes talaiencs, finalitzen el GR Vilanova –Canigó dalt l'emblemàtic cim
Foto Josep Blanes

Finalment, després de tres anys de recórrer aquest llarg itinerari, els excursionistes talaiencs eren a les portes d'assolir la fita que el culminaria: el Canigó. Restaven les dues darreres etapes, 29a i 30a, que es van realitzar en dues jornades seguides el 7 i 8 de juliol de 1990. Començaven a les mines de la Vetera (1.450 m) pel coll de la Cirera i per l'Estanyol, cap al Pinatell (1.650 m) i pel Pla Cabrera, confluència dels GR-10 i GR-36, finalitzant el primer dia al Refugi de Cortalets (2.150 m). L'endemà, els 69 caminants van començar la pujada fins el cim, passant per la Font de la Perdiu, on es va deixar el GR, seguint cap al pic Jofre (2.362 m) i, més tard, coronant l'emblemàtica Pica del Canigó (2.784 m). Després de fer-se unes fotos col·lectives i d'un abrandat discurs del president Salvador Butí, van fer la baixada cap a Castell amb una dispersió important de mitja dotzena de colles per camins diferents, la majoria passant pel coll de Segalès i optant o per Vernet directament o per Sant Martí del Canigó i Castell, arribant a dinar de forma escalonada.

REFENT CAMINS DEL GR: GR-7, GR-2, GR-5...

Seguia un any de transició, amb un *Tast de GR o Refent Camins del GR*; en tot cas, repetició d'etapes, variants d'alguns itineraris o etapes de GR que havien quedat fora de les rutes previstes. En total, 10 etapes dintre el curs 1990-91.

La etapa inicial va ser el 23 de setembre de **1990**: una repetició de la primera de totes les etapes fetes per la Talaia: Fredes–Refugi del Caro, del GR-7, passant per Vallcanera, la Cova del Vidre i la Collada de Pallers (1.238 m). Una altra etapa seria una variant de l'anada cap al Canigó, des de La Vajol a Banys d'Arles, però aquest cop es va fer des del Coll de la Manrella, pel Castell de Cabrera, Les Salines -ara amb bon temps-, la Fageda de la Marquesa i, des del Roc de Frausa, es va baixar a Maçanet de Cabrenys. La tercera etapa va ser una encertada excursió que van compartir 60 participants vilanovins i uns 50 de Sitges, realitzada conjuntament com a III Sortida Col·lectiva de Vegueria: van seguir el PR-C-40 que, sortint de Folgueroles, anava per Sant Esteve de Tavernoles, Savassona, Sant Pere de Casserres, finalitzant al Parador de Sau. A l'etapa següent, es repetia una de les que més havia agradat a tothom, com era la del Collsacabra, és a dir, la que anava des de l'Hostal de la Riba a Sant Joan de Fàbregues i, vorejant el cingle amb el Salt de Sallent a la vista, amb tot el trajecte glaçat, incloses les cascades del riu, es va fer cap a Rupit, insòlitament ple de caramulls de gel.

1990
Refent camins del GR. Cascades de glaç entre Rupit i Salt de Sallent
Foto Joan Mañé

1991
GR Coll Formic-Matagalls. Els senderistes envoltats per la boira, davant la creu del Matagalls
Foto Josep Blanes

La 5a tocava al Montseny: des de Coll Formic (1.145 m) i pel Pla de la Barraca es va assolir el Matagalls (1.695 m) ple de neu i boira, seguint per coll Pregon, per baixar directament a l'ermita de Sant Marçal. Després es va anar cap a la feixa de baix, i cap a la Ruta del Carrasclet, començant a Capçanes, tocant el PR-C-8 i enllaçant amb el GR-7, pel Pla de la Fou i per la vall de Tortó va superar-se la serra de Llaberia i es va arribar al poble de Llaberia. Després el Portell de la Miranda, el coll del Guix i la Mola de Colldejou –facultativa-, amb final al poble de Colldejou.

A partir d'aquí, es va seguir un itinerari de 4 etapes resseguint en part el GR-5, però havent començat a la costa del Maresme, a Canet de Mar, i acabant al Montseny. La primera, el 17 de març de **1991,** sortia de Canet i per la Creu monumental de Pedracastell, i pel coll de la Figuera i la riera de Vallalta, es va arribar a Sant Iscle de Vallalta i, per Can Vives de la Cortada, es va acabar a Vallgorguina i no al coll de Llora, com estava previst. La 2a etapa d'aquest recorregut va començar a Olzinelles per l'accessibilitat de l'autocar, seguint pel collet de Xaragall fins a Sant Martí del Montnegre (el GR-92, encara que abans s'hagués enllaçat amb el GR-5). Des del Coll Negre, i pel pont de l'autopista, es va finalitzar a Sant Celoni. L'altra etapa va dividir-se en dos sectors, un que anava des del coll de Castellar per pujar a visitar el Castell de Montsoriu, enlairat dalt un turó a 649 m d'on es va contemplar una panoràmica excel·lent; a la segona part, els senderistes es van traslladar a Riells, pel Camí de les Cascades, el Revolt d'en Formiga, els Vimeners i seguint magnífics paratges es va finalitzar a Santa Fe del Montseny.

Aquell curs va acabar el 9 de juny amb una darrera etapa que anava des de Santa Fe fins al Turó de l'Home, Les Agudes i Sant Marçal. Un accident va enterbolir aquella jornada: en baixar de Les Agudes pel camí més curt, Vicki Florenciano, fent un pas en fals, va caure per una timba d'uns 10 m enmig d'una fageda i va lesionar-se greument, sent evacuada en helicòpter.

DEL BAIX EBRE AL SOLSONÈS: GR-7-1

El següent va ser *Del Baix Ebre al Solsonès, tot seguint el GR-7-1*, des de Paüls dels Ports fins Ardèvol, a cavall de dos cursos i tres anys, del 29 de setembre de **1991** al 16 de maig de 1993. Es va començar amb poca participació. De Paüls es va seguir pel coll de Tormossalt, Pla de Montsagre, i pel coll d'en Roc es va baixar a Prat de Comte. Es va seguir fins el coll de la Salve, baixant a la fondalada del riu Canaleta, cap al santuari de la Fontcalda, i riu amunt fins que la vall s'estrenyia entre les serres de Puig Cavaller i de Pàndols i cap a la Fonteta. Baixant pel barranc del Tancat es va fer cap a l'ermita de Santa Madrona. Des de la Fonteta, amunt pel GR-7-1-2, una variant que s'enfilava per la serra de Cavalls fins el seu vèrtex a 665 m, escenaris -amb les serres veïnes- de la Guerra Civil. Pel coll de la Vall de la Torre i la vall del riu Sec es va finalitzar a les Camposines.

1991
GR del Baix Ebre al Solsonès, a la 1a etapa, al congost del riu Canaleta
Foto Sara Forgas

1991
GR 7-1 Baix Ebre- Solsonès. La mateixa etapa, arribant al santuari de la Fontcalda
Foto Blanca Forgas

L'etapa següent, el 12 de gener de **1992**, amb més concurrència potser per l'al·licient de travessar l'Ebre, va començar prop del Riu Sec, serra de la tossa de l'Àliga, vall de les Ermites, barranc de l'Esperancet, i salvant la serra de les Perles, es va arribar a l'embarcador. Malgrat la pluja, es va brindar amb cava al pas de l'Ebre amb la barcassa que feia el trajecte fins davant de Garcia. Va seguir el GR cap al Molar, el Mirador del Priorat (610 m) i La Figuera. Es va travessar el riu Montsant i, pel coll del Vent, es va entrar a Cabassers; pel camí dels Cartoixans, el coll de les Valls, es va anar a la vall de Cavaloques, els colls de l'Ermengol (640 m) i el del Pla del Bisbe (670 m) i pel grau del Pas de l'Ase es va arribar al recinte de la Cartoixa d'Scala Dei, al costat de La Conreria. La següent etapa es va fer sortint de La Morera del Montsant, per enfilar-se pel Grau de l'Agnet, seguir la carena i baixar al Barranc dels Pèlags i el Toll de l'Ou; pujar cap al Pi de la Carabasseta (1.040 m), i cap a l'ermita de Santa Magdalena i Ulldemolins. I d'allà a Prades, pel Barranc dels Enllosats, la serra de la Gritella i el coll de la Drecera. Es va continuar per l'era i la font del Mas de l'Espasa, pels Plans de Pagés, i pel coll de la Caldereta (1.046 m) fins assolir la Mola d'Estat (1.135 m), cap al Mirador de la Pena, la Font del Deport i el Monestir de Poblet.

Passat el parèntesi estiuenc, tocava l'etapa desena, que va iniciar-se a Farena seguint el PR-C-19, cap a la Bartra, font del Grèvol i, recuperant el GR-7-1, pel barranc de la Baridana i Rojals, pel congost de l'Estret i la vila de Montblanc. I cap a la

Guàrdia dels Prats, per Pira, Ollers, Torrent de la Salada i Sarral; i seguint per Forès i per la serra del Tallat, Savella ,Fonoll fins a Passanant. En un altre dia, es va arribar a Talavera, havent passat per Saladern, Segura i fent cap al Balneari de Vallfogona de Riucorb. I a continuació Albió i Suró, per acabar a Talavera de la Segarra.

I la 14a, el 24 de gener de **1993**, anava de Talavera fins a Cervera, amb un recorregut gebrat, boira i baixes temperatures, per les valls del riu Ondara i de Sant Romà, Rubinat, coll de Montpaó, església circular de Sant Pere el Gros i, enmig d'un paisatge insòlit, es va finalitzar a Cervera, amb visita cultural inclosa. Es va seguir per mas Suau arribant a Montfalcó Murallat i a Sant Pere dels Arquells. La setzena etapa anava de Sant Pere dels Arquells a Castellfollit de Riubregós, pel collet de Montfalcó, i per la vall de Sió i Santa Fe de Segarra. Per la vall de Malacara es va entrar a Ferran. Per l'altiplà de Millars, es va fer cap a mas Guinard i es va entrar a Castellfollit, final d'etapa amb visita al Priorat de Santa Maria.

Aquest GR-7-1 finalitzava el 23 de maig de 1993 arribant al Solsonès. Amb la darrera etapa es va arribar al centre geogràfic de Catalunya, el Santuari de Pinós, havent sortit creuant el riu Llobregós i el torrent de Can Tonic, pujant pel cementiri de Pinós i continuant fins al Santuari. Es va baixar cap a Ardèvol, acomiadant-se d'aquest recorregut pujant a la torre de guaita.

DE L'ANOIA AL BAIX CINCA: GR-7-2

El curs següent s'encetava un altre itinerari, la part principal del qual era amb el **GR-7-2,** que anava des de Bellprat fins a Tarragona, mentre a la part final es va fer el **GR-65-5** que, des de Tarragona i la Selva del Camp –i coincidint amb el *Camí de Santiago*-, arribava a Mequinensa. Tot plegat, *De l'Anoia al Baix Cinca.*

1993
GR-7-2 de l'Anoia al Baix Cinca.
72 senderistes dalt del Montgrós, a Montserrat
Foto Josep Blanes

Es va començar el 26 de setembre de **1993**: la primera etapa al poble de Bellprat, amb bona participació, cap al Castell de Queralt, i serra de Queralt, castell de Miralles, i pel coll de Tres Serres es va entrar a Santa Margarida de Montbui, i amb l'autocar a dinar a la Tossa de Montbui. I des de Sta. Margarida, per la serra de Collbàs cap a la Pobla de Claramunt, fins a la riba del riu Anoia, amb aigües fosques i pudents, i pel torrent del Forn d'en Monner, per Can Jaume de Bruguers, pel castell de Castellolí, Can Muset, Can Soteres, torrent de les Coves es va acabar al coll del Bruc. Va seguir una etapa montserratina: des del coll dels Brucs, i Sant Pau de la Guàrdia es va anar cap al coll de Can Maçana, coll de Guirló, per la Plaça de Catalunya, i cap a Santa Cecília, i per sota de la Paret dels Diables i el Cavall Bernat -amb boira-, contornejant la part oriental, pel Pla de la Trinitat i el pas dels Francesos, fins el monestir de Montserrat.

En una variant de l'anterior etapa, es va sortir del coll de Can Maçana, i pel coll de Guirló, pas de la Portella, es va anar cap al Refugi V. Barbé a la regió d'Agulles,

seguint pel coll de Port, i per sota dels Ecos, pel Cilindre, pel Torrent de la Coma dels Naps, fent cap al cim del Montgròs (1.120 m) amb l'impressionant panoràmica i amb foto col·lectiva dels 72 caminants. Es va seguir per sota la Talaia Superior i salvant el Torrent de Migdia, es va anar cap al cim de Sant Jeroni (1.236 m) enllaçant amb el camí de Sant Joan, per sota les Gorres, el Pla de les Taràntules, Sant Miquel i cap al monestir. En un altre dia es va sortir pel camí de la Santa Cova, coll de la Fita, Coves de Salnitre, ermita de la Salut, Collbató, coll de Sant Cristòfol, Torre de Pierola i Hostalets de Pierola, acabant a Piera. La 6a etapa va sortir cap al Badorc i, pel coll de la Romagosa, caseriu de Can Marimon, fins a la urbanització de la Font del Bosc abans de Sant Pere Sacarrera. Es va continuar per les runes de Can Marimon, Can Bolet, St. Joan de Mediona, serra de Puigfred, coll de la Coma (805 m), baixant cap al castell i església de Vilademàger, i acabant a La Llacuna. Es va seguir amb un recorregut per la serra d'Ancosa, per la font del Roser, coll de la Rimbalda, font de Jovany, acabant a Sant Jaume de Montagut i amb una pujada optativa al cònic cim del Montagut. La 9a etapa, el 19 de juliol de **1994**, sortia del peu del Montagut, cap a la Casa Roja de Can Ros dels Gaians i Can Parés, fent cap al Monestir de Santes Creus, amb visita cultural inclosa.

1994
GR-7-2 de l'Anoia al Baix Cinca.
Un grup dalt del cim del Montagut
Foto Blanca Forgas

Es va reprendre el GR-7-2 el 23 d'octubre de 1994 des de Santes Creus, per l'altiplà de les Planes, Alió i, deixant de costat Puigpelat, per la Mina del Bisbe es va entrar a Nulles. Es va continuar per Renau i pel Catllar, passant per la capella de Sant Ramon de Penyafort i per una antiga paperera vora el riu Gaià. Pel barranc de la Rabassada es va arribar a la confluència de GR i, pel carrer del Camí del Llorito, van entrar a la ciutat de Tarragona. A la jornada següent es va sortir pel barri de Sant Pere i Sant Pau i a la vall de Ferreres es va veure el Pont del Diable, travessant el Francolí, es va visitar el mausoleu de Centcelles, i travessant Constantí, seguint el GR-65-5 i alhora *Camí de Santiago*, es va passar pel caseriu i santuari de Sant Ramon cap a la Selva del Camp.

A la 13a etapa s'havia ja canviat d'any: va ser el 22 de gener de **1995** i es va pujar cap l'Albiol (819 m) i pel Camí del Grauet es va acabar al coll de La Mussara. Una altra jornada, es va anar cap a la serra de la Mussara, per la Creu de Noguers, pel Pla dels Motllats i la Creu Trencada, es va baixar fins a Prades, continuant pel coll de la Drecera (1.030 m) i la serra de la Gritella, fins arribar a Ulldemolins. I d'aquí a la Serra de la Llena, pel recorregut del *Camí de les Ermites*, l'ermita de St. Antoni, les Cadolles Fondes, el congost de Fraguerau, ermita i racó de Sant Bartomeu i, pel camí del Mal Pas, es va tornar a Ulldemolins, en plena festa de les truites d'espinacs amb suc. De la Venta de la Serra de la Llena, cap a Bellaguarda, es va creuar la Vall Major i, vora la vall de la Bovera, es va fer cap a la Granadella, d'on es va tornar a sortir cap a la vall de la Bovera, pel GR-65-5 que també és el *Camí de Santiago*, es va arribar a Llardecans i, pel costat de la carretera, es va finalitzar a Maials.

Per cloure aquest recorregut, l'onze de juny de 1995 es va caminar la darrera etapa, la 18a, que sortia de Maials i que, com a principal al·licient, després de bona estona de camí pla, tenia la pujada al punxegut cim del Montmaneu (495 m), que es divisava ja des de la plana, i per la vora de l'altiplà, es va baixar a Mequinensa i es va travessar l'estret i llarg pont, prop de l'aiguabarreig del Cinca i el Segre amb l'Ebre, a l'embassament de Ribarroja.

1995
GR-1 del Montsec al Golf de Roses.
Travessant el Congost de Mont-rebei
Foto Blanca Forgas

1996
GR-1 del Montsec al Golf de Roses.
8a etapa, Port de Comte- Oden. Dalt
del Puig de les Morreres
Foto Blanca Forgas

1996
GR-1 del Montsec al Golf de Roses.
10a etapa, St. Pere de Graudescales
Foto Josep Blanes

DEL CONGOST DE MONT-REBEI AL GOLF DE ROSES: GR-1

Al curs següent, la Secció de Senders va proposar un recorregut anomenat *D'oest a est, cercant l'orient o Del Montsec al Golf de Roses pel GR-1.* Amb l'activitat plenament consolidada, la primera etapa, el 8 d'octubre de **1995**, amb 148 senderistes, va sortir de Pont de Montanyana i, pel pont penjant damunt el barranc de la Maçana, es va entrar cap a l'extraordinari Congost de Mont-rebei format per les parets d'escalada d'Aragó i Catalunya, amb la Noguera Ribagorçana trenta-cinc metres mes avall del sender excavat a la roca. Es va seguir fins a Corçà i l'Ametlla del Montsec, per fer cap a l'estació de ferrocarril d'Àger i Rúbies. Amb autocar es va anar fins a la Baronia de St. Oïsme, a la vora mateix del pantà de Camarasa, aprofitant per dinar i visitar el conjunt. I de La Passarel·la (prop de l'estació d'Àger), es va anar fins al poble abandonat de Rúbies (1.141 m) i fins a La Portella (1.404 m), amb bones panoràmiques del Montsec d'Ares i del Pirineu. Després, cap a l'Hostal Roig i el Mas de Guillem, acabant a la carretera de Comiols a Tremp.

La següent jornada, el 21 de gener de **1996** va sortir del Coll de Comiols, cap al cim de Sant Miquel i, baixant més de 700 m, per St. Cristòfol de la Donzell, es va anar a tocar el riu Rialb a la piscifactoria del Molí Nou, on es va acabar el dia fent-se un embolic amb els autocars. Des del riu Rialb, aigües amunt del Molí Nou, pel coll del Puig, St. Andreu del Puig de Rialb, sota el Bosc de Ramoneda, can Bernardí, es va arribar a Cortiuda (975 m), amb la serres de St. Honorat per una banda i l'Aubenç per l'altra. Des d'aquí es va fer cap al poble de Peramola, final de la jornada. Es va continuar des d'Oliana, en una etapa en què es va comptar amb Jordi Pasques, un bon coneixedor d'aquella zona, que va acompanyar els caminants de la Talaia en el trajecte que va anar per l'ermita de Sant Just i Sant Pastor al costat de la Valldan, seguint el Passirò, la collada del Sàlzer, la serra Seca, enlairant-se al Pla de les Guardies (1.400 m) i baixant pel grau de Medes a Cambrils del Solsonès. La 7a etapa va sortir del coll del Boix, proper a Cambrils, amb boira i pluja, seguint cap a Cordes, Coll de Veça, Marcús, L'estany, el Call d'Oden, finalitzant a l'ermita i castell d'Oden. A l'última etapa del curs es va fer el recorregut en sentit invers, salvant millor els desnivells previstos: es va començar a l'estació d'esquí de Port del Comte (1.740 m), pujant fins el Cap d'Urdiets (2.138 m) i el Puig de les Morreres (2.213 m), amb la seva espectacular pantalla de reflexió d'ones, i baixant pel Portell de l'Ós (2.090m) i per les Bòfies del Port del Comte, pel coll de Tancalaporta i pel pas del Llop (2.150 m). Per una complicada tartera es va recuperar el camí cap al coll de la Mata (1.700 m) i es va acabar al barranc del Cubil, a la carretera de Coll de Jou a Cambrils, prop d'Oden.

1997
GR-1. Els senderistes es retraten darrera l'església de Sta. Margarida de Vinyoles
Foto Josep Blanes

1998
GR-1. Els senderistes a l'espectacular pont sobre el riu Llierca a la 20a etapa Oix- Tortellà
Foto Carles González

1998
Etapa 21a del GR-1, de Tortellà a Serinyà. Pont de Besalú sobre el riu Fluvià
Foto Carles González

Es tornava al GR-1 el 6 d'octubre, des de Sant Llorenç de Morunys, restablint el sentit de l'itinerari que s'havia capgirat, i estalviant-se la baixada de Port del Compte. Es va anar cap al coll i l'ermita de Sant Lleïr de Casavella i, per la vall de l'Aigua de Valls, el Grau de Cap de Balç, la serra de Mitges, Sant Martí de la Corriu (1.170 m) i el santuari de St. Esteve del Sisquer, es va arribar al Pont de Llinars d'Aigua d'Ora, al creuament de la carretera de St. Llorenç a Berga amb el riu. Es va continuar cap al Mirador dels Presidents (960 m), el monestir de Sant Pere de Graudescales i, per Rocafumada, es va fer cap a St. Lleïr de la Vall d'Ora (740 m) i la serra dels Tossals, acabant el dia a Sant Martí de Capolat. I des d'aquí, es va anar fins Avià, havent passat pel Salt de Sallent i per l'Espunyola. Creuant el camí inundat per una torrentada, es va finalitzar al poble d'Avià.

La 12a etapa, el 12 de gener de **1997**, va anar cap a l'ermita de Santa Maria d'Avià, per Graugés, Can Gris, i Obiols, on van visitar l'església, i es va seguir fins a tocar Gironella, creuant el Llobregat i acabant al poble d'Olvan. Entre paratges calcinats a l'incendi de 1994, es va anar cap a Can Xiulans, Sagàs i la seva església romànica de Sant Andreu, l'Hostal de la Roca (GR-4) i, per la riera de Merlès, es va finalitzar al Molí de Can Vilalta. L'etapa que seguia va escurçar-se de Can Vilalta a Can Monclús, per estalviar-se el depriment paisatge cremat. Creuant la riera de Merlès, es va fer cap a Can Marxant, a l'ampli coll de la Plana (800 m), amb la perla romànica de Santa Maria de Lluçà -amb visita col·lectiva i explicació històrica-, pujant a les ruïnes del castell (865 m) i l'ermita circular de St. Vicenç de Lluçà. I des de Sta. Maria de Lluçà es va anar cap al mas del Castell, la riera de Lluçanès i Sta. Eulàlia de Puig, Oriol i St. Cristòfol de Borrassers (830 m), la masia Vila d'Alpens, acabant al poble d'Alpens, d'on es va sortir per passar sota el Puigcornedor (1.228 m) i, pel coll Tallat, es va assolir l'ermita de Santa Maria de Vinyoles i les cases, la torre i l'església de Sant Martí de Vinyoles. Es va seguir per la font de les Pinoses, l'Hostal Cremat, la casa Vallespirans, la riera Vilardell, fent aturada a la font del Remei i finalitzant davant el Monestir de Ripoll, que es va visitar.

Fins el 26 d'octubre no es va reprendre el GR-1. En la 27a etapa es va anar fins a Sant Joan de les

Abadesses, passant pels colls de Boixerol, de la Barraca i, després del Torrent de la Pudor, pel coll de Can Sau i pel serrat del Pins –amb el pic del Taga al darrera–, per l'ampla vall de Sant Joan, es va acabar el dia a les Cinc Fonts de St. Joan de les Abadesses. Es va fer una etapa de transició, que sortia del GR-1 i feia el *Sender de les Quatre Ermites* situat en el PR-C-60: des de Sant Joan de les Abadesses fins a l'ermita de Sant Antoni de Pàdua; pel torrent del Clot del Vedellar i el coll de l'Home Mort, la segona de les ermites, Santa Llúcia de Puigmal; sota els Gorgs de Santa Llúcia, i del coll dels Aulinencs fins la Ferreria, finalitzant a l'altre banda de l'autovia, es va renunciar a veure la tercera ermita de San Ponç d'Aulines; de nou des de St. Joan de les Abadesses, cap a la vella central elèctrica del Reixac, al costat del Ter, es va fer cap a l'ermita i masia de Sta. Magdalena de Perella, creuant la riera de Quatrecases i acabant a Sant Pau de Seguries.

L'onze de gener de **1998** es va fer la següent etapa, des de St. Pau de Seguries, passant pel mas de l'Om, el coll i l'ermita de St. Feliu del Bac –on, tot i ser gener, els boletaires van poder fer molts fredolics-, i es va fer cap a Sta. Maria del Coll, per Llongarriu, per l'Hostal del Bac, pel coll Reberter, St. Martí de Toralles i, per l'engorjat de la vall d'Oix, es va finalitzar al poble d'Oix. I d'aquí, cap a la carena i, pel coll de les Palomeres (665 m), es va passar per l'oratori de Plansalloses, per la vall del riu Llierca, aturant-se a contemplar el magnífic pont medieval sobre el Llierca, i es va seguir fins a Tortellà. A continuació, per un paisatge pla, creuant carreteres i el riu Borró, es va anar per la Teuleria, Cal Güell i Can Batlle i es va entrar a visitar Besalú, amb l'esplèndid Pont Vell sobre el Fluvià. La continuació es va fer creuant el riu Ser i, per Mas Gatielles, es va acabar a Serinyà.

Va seguir una altra etapa, la 23a, intercalada per poder ajustar el calendari, amb un recorregut per l'alta Garrotxa, tornant a Oix i recorrent la vall de Sant Aniol. Des del Castell d'Oix, per la riera i torrent de Font Negra i pel Grau d'Escales o Salt dels Lliberals, es va anar fins Talaixà, aquí ja pel GR-11, pel Salt de la Núvia i per un paisatge extraordinari, es va fer cap a l'ermita de St. Aniol d'Aguja i es va seguir avall pels gorgs d'aigües transparents del riu Sant Aniol, acabant a Santa Cecília de Sadernes. De Serinyà es va seguir el GR-1, amb un continu creuar o tocar carreteres, amb variants opcionals com la de Juïgues, cap a l'església romànica de Sta. Caterina d'Espasens. Es va seguir per l'ermita de Sta. Reparada, finalitzant just davant del Castell d'Orriols, una imponent edificació reconvertida en restaurant.

1998
Darrera etapa del GR-1, d'Orriols a St.Martí d'Empuries. La pluja va deslluir l'arribada al Golf de Roses
Foto Carles González

Amb la 25a etapa, el 14 de juny, s'acabava el curs i el recorregut del GR-1. S'havia d'anar des d'Orriols fins a tocar la Platja d'Empúries, però la pluja va esgarriar els propòsits inicials. Passant per Camallera, Palauborrell i Viladamat, es va arribar a St. Martí d'Empúries i es va cloure aquell GR amb una foto col·lectiva, coberts per capelines i paraigües. Només un senderista va complir, malgrat el mal temps, amb el propòsit de banyar-se a les aigües del Golf de Roses.

1998
GR-107, Camí dels Bons Homes.
Etapa de Viliella a Porta. Darrers senderistes que passaven per la Portella Blanca a 2.517 m
Foto Josep Blanes

EL CAMÍ DELS BONS HOMES: GR-107

Amb un canvi d'orientació, l'assemblea de la Secció de Senders va proposar seguir la ruta dels càtars, el GR-107, anomenat el *Camí dels Bons Homes*, que travessava els Pirineus des del Santuari de Queralt fins a Montsegur i, quan l'hivern no permetés passar per allí, alternar aquesta ruta amb un recorregut per la Catalunya interior pel GR-3.

Es va començar, doncs, el 25 d'octubre del **1998** des del Santuari de Queralt, davant el pedró d'inici del GR-107, cap Espinalbet, pel riu Demetge i, creuant la carretera que va als Rasos de Peguera, es va fer cap al Santuari de Corbera, Casanova de les Garrigues, coll de les Nou Comes (1.480 m) i la vall del riu Peguera. Es va passar pel túnel de l'antic del tren de les mines, de Cercs a Peguera, amb final a l'abandonat poble de Peguera, recuperant els autocars al Coll de la Creu de Fumanya. Des d'allà es va continuar per la Font de la Bruixa, el Ferrús i es va pujar per sota de l'espectacular Roca Gran del Ferrús, les Roques Blanques, pel coll del Portet, amb molt fred i neu glaçada, fet que va dificultar l'arribada al Molí de Feners. Més avall, a l'Espà, es va acabar el recorregut que no es va recuperar fins a la primavera.

A la 3a etapa, el 9 de maig de **1999**, es va tornar a engegar el GR-107 des de Gósol, i per la Font Terrers i pel pas de la Portella, es va saltar a la vall Cerneres, cap al Collell (1.840 m). I el camí, presidit per la imatge del Pedraforca, va passar per quatre colls: el de les Bassotes, el de Torn, el de la Bauma i el de la Bena. Per Murcurols, es va anar cap a St. Martí del Puig i, pel costat del riu Bastareny, es va finalitzar a Bagà. L'etapa que seguia va sortir de Gréixer i, per la fageda del Clot d'en Pere, es va anar cap al coll d'Escriu (1.500 m), per Ca l'Escriu entre la boira i la pluja, i la Font del Faig i el Refugi Sant Jordi. Més enllà, el coll Pendís (1.790 m) i, per la font i refugi de l'Ingla, es va fer cap a St. Serni de Coborriu, finalitzant etapa i curs al poble de Talló, davant mateix de Bellver de Cerdanya.

S'hi va tornar passat l'estiu, el 3 d'octubre: travessant el Segre i la N-260, es va seguir cap Ordèn (1.500 m) i Talltendre, per La Bastida, per la serra de Santa Anna i es va davallar a la vall de la Llosa, on els senderistes van escampar-se a la recerca de bolets, fent una bona collita abans de Coborriu de la Llosa (1.540 m). Es va seguir fins al riu i per l'altre vessant, es va pujar fins a Viliella, on va acabar-se l'etapa, i es va deixar fins a l'estiu següent.

1999
GR-107 de Queralt a Montsegur,
5a etapa Bellver-Viliella. Reagrupament a Ordèn
Foto Carles González

Després d'aquella interrupció, des de Viliella (1.550 m) es va fer la 6a etapa, el 4 de juny de **2000**, amb gairebé mil metres de desnivell. Es va començar a pujar cap a Can Jan de la Llosa, la capella de Nostra Sra. dels Àngels i la Cabana dels Esparvers (2.060 m), fins assolir després d'una llarga pujada el coll de la Portella Blanca d'Andorra (2.517 m), cota màxima d'aquest GR. Es va baixar per la vall de Campcardós i l'Estany Gros, es va travessar el riu Querol, i es va finalitzar al poble de Porta.

Des de Porta es va fer la setena etapa, l'1 d'octubre de 2000, amb una fina aiguaneu, i passant per l'estació d'esquí de Portè–Pimorent fins assolir el coll de Pimorent (1.920 m). Pel rec d'en Garcia, es va seguir el GR per una forta baixada fins a

2001
GR-107 9a etapa, del coll de Joux cap a Orgeix amb l'itinerari nevat
Foto Xavier Noés

2001
GR-107. En la darrera etapa, els senderistes assoleixen les ruïnes del castell de Montsegur
Foto Josep Blanes

1998
GR-3, 1a etapa. Colla davant el rètol de sortida de Moià- L'Estany
Foto Carles González

l'Hospitalet, on es va acabar la jornada. La 8a, era una etapa escurçada -evitant el coll de Besines- seguint el curs de l'Arièja, que -amb un dia boirós- va conduir en poc temps fins a Merenç de les Valls, on es va finalitzar, ajornant-se la continuació fins la primavera de l'any vinent.

La reanudació del GR, el 6 de maig de **2001**, no podia preveure una important nevada que, a partir de Vives, havia cobert quasi tot l'itinerari. Tothom va disfrutar d'aquell paisatge insòlit. Així, per les Bordes de Coual (1.540 m), pel Serrat de Larguis (1.750 m) i pel coll de Joux, es va baixar pel camí nevat cap al fons de la vall, al Ressec de Bas i el refugi Roc de la Pera, i, creuant el riu Orieja, es va finalitzar a Orgeis. D'allà, l'etapa 10a va anar cap a Prades, passant per la Portella (1.000 m), i cap a Ascon, Sorjat i pels colls d'Ijou (1.650 m) i de Balaguès cap a Montelhó, on alguns caminants es van quedar a dinar, mentre els altres van finalitzar a Prades.

Quedava la cloenda del *Camí dels Bons Homes*, en dues jornades, el 16 i 17 de juny. La primera, des de Prades cap al coll de la Peira, passant pel Pic Fourcat (1.929 m) i les mines de talc de Luzenac, coberts per boira espessa. Tirant avall es va començar a entreveure el Pog de Montsegur, i es va seguir fins arribar al poble. A la nit, es va disfrutar l'*aplec d'agermanament catalano-occità*, amb processó de torxes fins a la festa al Pla dels Cremats. Es va dormir a Montferrier, a l'alberg *La Freychede*. L'endemà es va fer la pujada al Castell de Montsegur per impregnar-se de l'esperit dels càtars, i alguns participants van acabar de cobrir la segona part del recorregut fins a Lavelanet, mentre que la resta ho van fer en autocar.

UN RECORREGUT PER LA CATALUNYA INTERIOR: GR3

Per poder compaginar el *Camí dels Bons Homes* amb la climatologia hivernal es va escollir recórrer paral·lelament el GR-3, un itinerari que va anomenar-se *Un recorregut per la Catalunya interior,* que comportava anar en 14 etapes des de L'Estany, a la subcomarca del Moianès (Bages) fins a Vallbona de les Monges (Urgell).

El 20 de desembre de **1998** es va començar visitant al monestir romànic de Sta. Maria de l'Estany, el Dolmen de Puig Rodó, St. Pere de Ferrerons i Moià; un altre dia es va continuar pel Molí de Brotons, per St. Pere de Marfà i es va acabar a Monistrol de Calders. Des d'aquí, es va fer cap a Navarcles pel Parc de Cal Tàpies, i cap a St. Fruitós de Bages, amb visita al monestir de St. Benet de Bages. La 4a etapa va sortir de St. Joan de Vilatorrada, per Collbaix, cap al conjunt monumental de Fals, travessant la riera de Fonollosa, i es va acabar a Camps sota la pluja. El GR-3 va continuar cap a Sant Mamet, per Castelltallat i per Claret de Cavallers, i es va finalitzar a Saló.

Cap a la tardor, la 6a etapa, des de Saló a Cardona, passant per Can Serramorena, Ca n'Horta, Rasa o riera

2000
13a etapa del GR-3. Portal d'Êvol i església gòtica de St.Sebastià, a Guimerà
Foto Josep Blanes

2000
GR-3, 14a etapa. Reagrupament a Rocafort de Vallbona
Foto Josep Blanes

de Davins, Can Bolsegura i la Mina de *Las Nieves*; un altre dia es va sortir des de l'inacabat Pont del Diable, i seguint per Clariana de Cardener i el Pantà de St. Ponç es va finalitzar a tocar de Solsona. Des d'allà continuava l'etapa vuitena, el 9 de gener de *2000*, anant cap a Puigponts, Pinell de Solsonès, Can Casals i acabant a Madrona; va ser seguida d'un curt recorregut fins a Santes Creus del Bordell i, per St. Miquel, es va fer cap a Vilanova de l'Aguda. Es va continuar cap a St. Pere de Ponts, Ponts i es va acabar a Oliola, ple de pancartes d'oposició a l'abocador d'escombraries. Es va seguir per Claret de la Noguera, la Donzell de Noguera, i per la vora del Canal d'Urgell es va fer cap a Agramunt, acostant-se després de dinar fins el famós Pilar d'Almenara, lloc on es tornaria a passar a l'etapa 12a que, per Sta. Maria de Montmagastrell, Claravalls i Altet, va portar a Tàrrega.

Amb la 13a i 14a etapes, es va finalitzar l'any i el GR-3 per la Catalunya interior. Des de Tàrrega, per la font de Sta. Magdalena cap a Verdú, el santuari de la Mare de Deu de la Bovera, es va arribar al castell, església i poble de Guimerà -declarat monument historicoartístic-. L'últim dia, el 17 de desembre de 2000 es va anar a visitar les ruïnes de l'imponent castell de Ciutadilla i, per Nalec i Rocafort de Vallbona, es va finalitzar el GR-3 amb una interessant visita a l'abadia de Vallbona de les Monges.

LA RUTA DE LA PAU: GR-171

Aquest GR-171 va ser escollit també com a complement hivernal al *Camí dels Bons Homes*, quan el GR- 3 ja s'havia acabat. Es va voler fer una *Ruta de la Pau* recorrent els principals escenaris de la Batalla de l'Ebre. Va ser un curt itinerari que va enllaçar-ne els llocs principals en cinc etapes.

2001
La Ruta de la Pau o GR-171. Els senderistes visiten les ruïnes de la guerra civil a Corbera d'Ebre
Foto Blanca Forgas

Es va començar el 14 de gener de **2001** a la Fonteta (Terra Alta), amb la forta pujada cap a la serra de Pàndols, l'ermita de Sta. Magdalena, el Monument a la cota 705, i, pel riu Canaletes, seguint per l'Estret i pel Santuari de la Fontcalda, es va pujar pel coll de la Salve i es va entrar a Prat de Comte. Continuava la següent etapa cap a l'ermita de St. Josep, el poble de Bot, i el poblat del turó del coll del Moro, amb restes prehistòriques (475 m). Es va seguir cap al mirador del Coll del Moro, un estratègic punt de guaita durant la confrontació bèl·lica. Des de prop d'aquell coll, una altra jornada es va anar cap a Vilalba

2001
La Ruta de la Pau, etapa de Gandesa a Pinell de Brai. Celler Cooperatiu de Pinell
Foto Blanca Forgas

2000
GR-3 Església abadia i monestir de Vallbona de les Monges
Foto Josep Blanes

2002
Reagrupament a la 3a etapa de la Ruta del Císter, a la serra de Comaverd
Foto Agustí Poch

dels Arcs, amb tast de vi inclòs, i pel barranc de la Seca i el de Bingaubó, es va arribar a la Fatarella. Es va seguir amb el PR-C-98 cap un dels llocs més especials d'aquesta ruta, Corbera d'Ebre, on el poble vell es conserva destruït com a testimoni de la guerra. I per la vall del riu Sec, es va acabar a Gandesa. I des d'allà va sortir la cinquena i darrera etapa de la *Ruta de la Pau*, el 18 de novembre de 2001: es va salvar la Serra de Cavalls, un altre dels escenaris bèl·lics, pel coll de Cavalls (640 m) i pel Barranc dels Bous, i es va acabar al poble de Pinell de Brai.

LA RUTA DEL CÍSTER: GR-175

A continuació, es va encetar *La Ruta del Císter pel GR-175* que, en sis etapes, unia els monestirs cistercencs de Vallbona de les Monges, Santes Creus i Poblet. I es va començar a Vallbona de les Monges el 20 de gener de **2002**, on no feia pas massa temps havia finalitzat el GR-3. Entre la boira es va fer cap a Belltall i es va acabar a Forès, des d'on la jornada següent, per Rocafort de Queralt, es va arribar a Les Eres de Vallespinosa. La 3a etapa va anar des del coll de Gaigs al riu Gaià i al Pont d'Armentera, finalitzant a Santes Creus, amb visita al monestir. Des d'allà, pel Pla de Sta. Maria, es va pujar la serra de Miramar i es va seguir cap a Figuerola del Camp, acabant la jornada a Prenafeta, des d'on un altre dia es va anar cap a Montblanc i es va pujar per la serra de Prades cap a l'ermita de St. Joan, baixant a les Masies de Poblet i fent cap al Monestir de Poblet. La 6a etapa, el 9 de juliol de 2002 va tancar el cercle cistercenc -i el curs, i també el GR-175-, amb un llarg recorregut, que va començar més enllà de l'Espluga de Francolí i, pel santuari del Tallat i per Montblanquet, es va tornar a Vallbona de les Monges, amb visita al monestir per part d'alguns dels caminants. Un altre GR amb recorregut farcit d'història.

LA FUGIDA DE MONTSEGUR

Sense seguir cap GR en concret, es va voler dissenyar un recorregut per retornar cap a casa des de Montsegur, passant per llocs diferents de l'anada i planejant les etapes fora de l'època hivernal. Actualment només s'han realitzat dues jornades seguides d'aquest camí, dues més es van ajornar per la pluja, i la continuació encara s'ha de plantejar.

La 1a etapa va començar a Lavelanet amb un bonic paisatge tardorenc, cap al coll i creu de Morencí, fins arribar al Pla dels Cremats, davant el castell de Montsegur on va finalitzar. Altre cop a l'alberg La Freychede, a Montferrier. L'endemà, es va fer la 2a etapa des de Montsegur cap al coll de la Peira (1.714 m) i d'allà al Pic Forcat (1.929 m), passant pel coll de Font Alba i per les mines de talc a cel obert de Trimus, i baixant per la font d'Andouze, pel barranc de la Gardie, acabant a Prades. El propòsit de la 3a i 4a etapes, que van començar-se els dies 19 i 20 de juny de **2004** era d'anar de Prades a Aniort de Salt el primer dia i d'Aniort de Salt a Castell de So, el segon. Les dues etapes van ser ajornades per la pluja tot i haver començat a caminar. I va quedar pendent la resolució d'aquest itinerari.

SENDER DEL MEDITERRANI: GR-92

Els excursionistes talaiencs, en aquest cas, es van plantejar el més llarg del senders que mai havien realitzat. Actualment encara és en curs a l'etapa 23a -més o menys a la meitat del trajecte-. El recorregut ressegueix el litoral mediterrani i les serralades que el conformen, de Portbou a Ulldecona, i els senderistes de la Talaia van començar per l'extrem nord-oriental de l'Alt Empordà, des de Portbou, amb el propòsit d'arribar fins a l'altre extrem a les Terres de l'Ebre.

A grans trets: es va iniciar el 24 de novembre de **2002** enfilant el coll del Frare des de Portbou i, per Colera, es va fer cap a Port de Llançà, seguint pel Port de la Selva i Cadaqués i des d'allí a Roses i la seva imponent badia. De Castelló d'Empúries, pel Cortalet, es van visitar els Aiguamolls de l'Empordà i es va seguir cap a Sant Pere Pescador, continuant per la vora del Fluvià, per Armentera, Cinclaus i Empúries, fent la visita al conjunt arqueològic. D'allà es va anar cap a l'Escala i, després es va assolir el castell de Montgrí i Torroella, anant cap a la Gola del Ter a la vista de les Illes Medes i cap a Palau-Sator, on van finalitzar les set primeres etapes i el curs.

2002
La Fugida de Montsegur. Tota la colla de senderistes a la Creu de Morencí
Foto Josep Blanes

2002
1a etapa del GR-92 des de Portbou a Llançà. Vista des del coll del Frare
Foto Josep Blanes

2003
GR-92, Aiguamolls de l'Empordà. Vista des del mirador de Senillosa
Foto Josep Blanes

2003
GR-92, 5a etapa St.Pere Pescador-L'Escala. Visitant les restes de la ciutat grega d'Empúries.
Foto Josep Blanes

2004
10a etapa del GR-92, St.Antoni de Calonge – St.Feliu de Guíxols. Resseguint el camí costaner de St.Pol a St. Feliu
Foto Josep Blanes

2004
GR-92-1, etapa Palau-Sator-Mas del Pou de Glaç. Església romànica de Peratallada
Foto Josep Blanes

2004
GR-92, 14a etapa Lloret-Blanes-Tordera. Panorama costaner
Foto Josep Blanes

2003
Vista del Castell del Montgrí a la 6a etapa del GR-92
Foto Blanca Forgas

2004
GR-92, la 14ª etapa oferia aquesta panoràmica de la vila de Blanes des del castell de Sant Joan
Foto Josep Blanes

2005
GR-92, etapa Coll de Parpers-Font de la Cera. Monument megalític de la Roca d'en Toni
Foto Josep Blanes

Es va tornar a engegar el 12 d'octubre de **2003** amb la 8a etapa: de Fontclarà cap a Pals, Begur i Tamariu. En etapes successives es continuava cap a Llafranc i Calella de Palafrugell i vorejant les platges s'entrava a Palamós; es va resseguir la Costa Brava per Sant Antoni de Calonge i cap al Camí de Ronda, S'Agarò, Platja d'Aro i Sant Feliu de Guíxols.

A partir d'aquí es va fer una incursió cap a la banda de muntanya seguint la variant de les Gavarres o GR-92-1, en tres etapes. Es va anar des de Palau-Sator, per Peratallada, Canapost, Vulpellac, Sant Pol de la Bisbal i el Mas del Pou de Glaç, seguint cap a Sant Cebrià dels Alls pel costat dels dolmens de Puig d'Arques i de la Cova d'en Daina, i cap a Romanyà de la Selva, des d'on es va anar a Penedès de Llagostera i cap a La Pedralta, havent remullat els peus en un torrent baixant cap a Sant Feliu de Guíxols, on es va recuperar el GR-92. Retornats a la traça principal del GR-92 es començava a la Casa Nova i, pel coll de la Creu d'en Barraquer i prop del Puig de Cadiretes i el menhir de Montllor, es va baixar a Tossa de Mar, on s'acabava el curs.

La 12a etapa, el 26 de setembre de **2004**, va continuar cap a Cala Canyelles, amb un complicat itinerari entre carrers i urbanitzacions fins a l'accidentat accés al Camí de Ronda, per arribar, després de Cala Trons, a Lloret de Mar. Des d'allà es va fer cap al castell de Sant Joan on es va poder contemplar la panoràmica sobre Blanes, baixant cap al passeig marítim i seguint fins a Tordera. Més enllà de la vall de la Tordera, els careners litorals del Montnegre i el Corredor són el suport per on continua l'itinerari. De Sant Miquel de Vallmanya i l'ermita de l'Erola es va fer cap a Sant Llop d'Hortsavinyà, on els senderistes pogueren veure el magnífic audiovisual sobre el Montnegre al Centre d'Informació del Parc. En l'etapa següent, la darrera de l'any 2004, es va anar cap a Sant Martí del Montnegre i acabava a Vallgorguina.

2005
GR-92 18a etapa. Una vista de la Cartoixa de Montalegre
Foto Josep Blanes

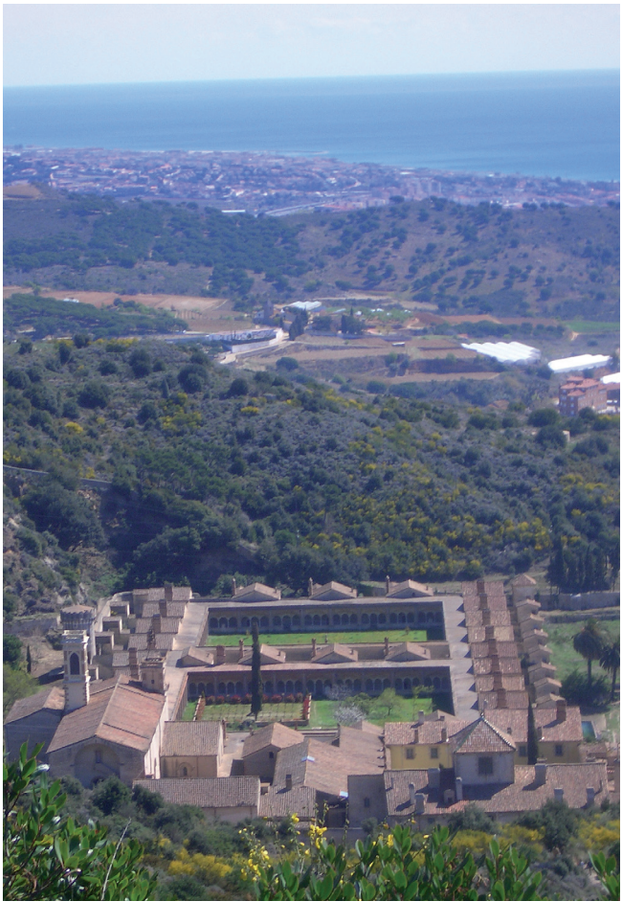

La 16a etapa era la primera que es feia dins l'any **2005**, el 13 de febrer, amb magnífiques panoràmiques des del cim i Santuari del Corredor i Sant Andreu del Far; més endavant, pel Turó del Vent, es feia cap al coll de Can Bordoi. En un tram neutralitzat de Can Bordoi i Torrassa del Moro fins al Coll de Parpers, s'encetava un nou tram fins al coll de Sant Bartomeu, punt de contacte entre les comarques del Vallès i del Maresme, es passava per l'ermita romànica de Sant Bartomeu de Cabanyes i per la Roca d'en Toni, amb monument megalític i sepultures medievals. Una altra ermita romànica, aquesta de Sant Mateu i finalment arribada al coll de Font de Cera, coll que comunica Alella amb el sector interior de la serralada. Successives etapes continuaven per la serralada litoral i oferien bones vistes sobre el mar i les comarques del Maresme i el Barcelonès alhora que permetien conèixer i admirar monuments com la Cartoixa de Santa Maria de Montalegre, el monestir de Sant Jeroni de Murtra i el poblat ibèric de Puig Castellar. Un cop a Montcada, el GR continuava cap al portell de Valldaura, canvi de vessant entre el Vallès i el Barcelonès, i per la carena de Collserola, amb molts bons miradors, fins al coll de l'Erola; per darrere el Tibidado s'arribava a Vil·la Joana i el Centre d'Informació del Parc de Collserola i finalment al Baixador de Vallvidrera.

2005
GR-92 La 19a etapa passa per la serra de Collcerola i per darrera el Tibidabo
Foto Josep Blanes

La 20a etapa, la darrera efectuada d'aquest GR-92 en curs, es va fer el 5 de juny, en un trajecte sovint força urbà, que vorejava la capital catalana pel nord-oest i travessava les comarques del Vallès occidental, Barcelonès i Baix Llobregat. Des del vessant occidental de la Serra de Collserola es passava per l'ermita romànica de Santa Creu d'Olorda i es baixava cap a la vall del Llobregat per atènyer, més endavant, les ruïnes del castell medieval de Ciuró. S'arribava a Molins de Rei i a l'ample llit del riu Llobregat, que es travessava per la carretera N-340. A l'altra banda del riu, la població de Sant Vicenç dels Horts, a la Plaça de la Vila de la qual acabava aquesta etapa, la darrera realitzada -fins ara- de tots els GR's esmentats.

DADES BÀSIQUES DELS SENDERS DE GR REALITZATS

Comencen els GR el dia 27 d'octubre de 1984

Nom del recorregut	GR que comprèn	Lloc i data d'inici	Lloc i data de final	Nombre d'etapes	Longitud total km	Total de participants
01- Travessada de Catalunya	GR-7	Fredes/Paüls 27/10/84	Pica d'Estats 07/09/86	23	441	1.509
02- Travessada Montserrat--Puigmal-Núria	GR-4	St.Vicenç de Castellet 29/09/86	Puigmal/ Núria 14/06/87	11	160	1.190
03- Travessada Vilanova-Canigó	GR-5/ GR-2/GR-11	Vilanova i la G 20/09/87	Canigó/Castell 09/07/90	30	508	3.216
04- Un tast de diversos GR	GR-7/GR-2	Fredes/ GR-5 i altres Caro 23/09/90	Les Agudes/ Sant Marçal 09/06/91	10	143	571
05- Del Baix Ebre al Solsonès	GR-7-1	Paüls dels Ports 29/09/91	Ardèvol 16/05/93	17	268	1.258
06- De l'Anoia al Baix Cinca	GR-7-2/ GR-65-5	Bellprat 26/09/93	Mequinensa 11/06/95	18	291	1.467
07- Del Congost de Mont-rebei al Golf de Roses	GR-1	Pont de Montanyana 08/10/95	Sant Martí d'Empúries 14/06/98	25	372	2.011
08- Camí dels Bons Homes	GR-107	Santuari de Queralt 25/10/98	Montsegur/ Merenç les Valls 23/09/01	13	178	616
09- Un recorregut per la Catalunya interior	GR-3	L'Estany de les Monges 20/12/98	Vallbona 17/12/00	14	231	745
10- La ruta de la Pau	GR-171	La Fonteta 14/01/01	Pinell de Brai 18/11/01	5	76	366
11- La ruta del Císter (Vallbona-Santes Creus-Poblet)	GR-175	Vallbona M. 20/01/02	Vallbona M. 09/06/02	6	111	369
12- La Fugida de Montsegur	GR-107	Lavelanet 26/10/02	Castell de So 20/06/04	4	29	120
13- Sender del Mediterrani (en curs de recorregut)	GR-92	Portbou 24/11/02	St.Vicenç dels Horts 05/06/05	23	354	1.741
		TOTALS		**199**	**3.162**	**15.179**

EXCURSIONS COL·LECTIVES SINGULARS DE CELEBRACIÓ I D'INICI I FINAL DE CURS DELS GR

Estretament lligades a les periòdiques sortides de GR de la Secció de Senders, i també organitzades per aquesta secció conjuntament amb la de Cultura, s'han portat a terme des de l'any 1995 una sèrie d'excursions col·lectives a diferents i molt variats indrets. Qualsevol excusa o efemèride ha estat bona per engrescar els senderistes a dedicar un cap de setmana o un pont festiu per conèixer nous paratges.

La primera ocasió va ser per voler celebrar els 10 anys ininterromputs de GR, els dies 30 d'abril i 1 de maig de 1995: es va convocar els senderistes a una ascensió a la Tossa Plana de Lles i a la Vall de la Llosa, fent estada al Refugi de Cap de Rec, a la Cerdanya. El primer dia van assolir-se els gairebé 2.900 m del cim, trepitjant un bon tou de neu mentre es gaudia de la gran panoràmica amb l'omnipresent Cadí; l'endemà, cap a la Vall de la Llosa, acostant-se a l'estany de l'Orri i al poble de Viliella, sota un sol que va provocar cremades a la pell de més d'un. Bona participació i bon caliu. Tot un èxit.

1995
Colla al cim de la Tosa Plana de Lles, a 2.898 m
Foto Josep Blanes

1995
Excursió a Mallorca. Descens pel Torrent de Pareis
Foto Blanca Forgas

El setembre del mateix any, per fer boca a l'inici del curs i commemorar alhora el 40è aniversari de l'entitat, es va proposar una excursió al Torrent de Pareis, a l'illa de Mallorca. Qui no tenia idea de l'esport d'aventura, aquell dia el va conèixer de ben a prop, i sense buscar-ho! Amb un vaixell de Flebasa Lines, es va desembarcar al port d'Alcúdia i, a partir del llogarret d'Escorca, es va assolr el cèlebre Torrent: estimballs, grans blocs de pedra, parets de 200 metres, i aigua, molta aigua... Els intrèpids senderistes se'n van sortir com van poder fins arribar a Sa Calobre sans i estalvis, amb cansament i bon humor. Sopar i nit a Can Pastilla i l'endemà, després de comprar les ensaïmades de rigor, tornada amb Flebasa Lines cap a casa. Una excursió memorable.

Per cloure el curs 1995-1996 es va escollir un indret ben diferent de l'anterior. Així, el grup de senderistes es van traslladar a Arinsal amb la intenció d'assolir el Pic Alt del Coma Pedrosa, el cim més alt d'Andorra, amb pernoctació en el nou refugi situat a prop del Pla de les Truites. Deixant el camí del Port de Baiau, la carena del Santfonts i l'estany gelat de Comapedrosa, entre boira i neu, vint-i-una persones van arribar per la cresta al Pic Alt del Coma Pedrosa, a 2.947 m, amb un temps més propi de l'hivern que no pas del mes de juliol.

El 26 i 27 d'octubre de 1996 van ser els dies escollits per a l'excursió inaugural del curs 1996-97: aquesta va portar els senderistes a terres occitanes, a La Sidobre, un massís granític d'alçada mitjana entre les valls encaixonades de l'Agot i la Durenque, a l'est de la vila de Castres. Recorregut pel llac de la Merle, fagedes i castanyers, tot seguint part del GR-36, amb els colors de la tardor i roques singulars que donen fama a l'indret -Roc de l'Oie, Trois Fromages, Peyro Clabado...- Natura amable i tardor, tot això complementat amb turisme cultural a Carcassona, els quatre castells de Lastors, pernoctació al poblet de Lacrouzette i parada a Castres per visitar la vila i el museu Goya. S'hi van apuntar dos autocars de talaiencs.

2002
Excursió al Moncayo (2.316 m) i Tarazona. 55 senderistes es fan retratar dalt al cim
Foto Josep Blanes

2002
Una vista de la ciutat de Tarazona, amb la llera del riu Queiles i la torre mudèjar de la Magdalena
Foto Josep Blanes

2003
Una excursió al Penyagolosa, de 1.814 m, el més alt del País Valencià. La colla talaienca dalt del cim.
Foto Josep Blanes

2000
Excursió a Menorca. Tota l'expedició davant de Sa Naveta des Tudons
Foto Josep Blanes

1997
Mallorca. Després de seguir el Camí de l'Arxiduc, s'assoleix el Puig del Teix
Foto Josep Blanes

1998
Excursió a Vallibona, Serra del Turmell i Morella. Vista de la ciutat de Morella
Foto Josep Blanes

Els dies 3 i 4 d'octubre de l'any següent, el 1997, uns 80 talaiencs van embarcar en el Bahía de Málaga per tornar a l'illa de Mallorca. Es va seguir un itinerari ben enlairat, concretament l'anomenat Camí de l'Arxiduc i el Puig del Teix, l'objectiu més atalaiat de la sortida (1.064 m). Aproximació a Valldemosa i inici de la remuntada. Magnífiques panoràmiques sobre la Foradada a la costa nord entre Valldemosa, Deià i Sóller; impressionants espadats, camí carener i empedrat cap al Puig Caragolí fins a assolir el cim de la gegantina mola del Teix, el més clàssic de la muntanya mallorquina, amb una panoràmica que bé valia l'esforç dels caminants. Una excursió agradable, bonica i completa.

La següent excursió va portar els senderistes cap al País Valencià: Vallibona, la Serra del Turmell –una línia muntanyosa d'una alçada una mica superior als 1.000 m- i Morella, en una sortida d'un sol dia, que va ser el 4 d'octubre de 1998. Hi van participar 55 senderistes, els quals, iniciat l'itinerari a la població de Vallibona, van seguir pel GR-7 la part més occidental de la serra del Turmell per la cara nord, la de la vall del riu Cérvol, fins al Peiró Trencat, que comunica amb la propera vila de Morella, on els caminants hi van arribar finalment sota la pluja, que no els va impedir, però, efectuar una visita turística i merescuda a l'espectacular ciutat.

Menorca va ser el destí escollit per iniciar el curs 2000-2001, una curta però intensa excursió a una altra illa de l'arxipèlag balear, realitzada els dies 10 i 11 de setembre del 2000 per 48 talaiencs que van embarcar a Barcelona amb destí al port de Maó, fent estada per una nit al càmping de Son Bou. Iniciant l'itinerari tocant al Cap de Cavalleria, es va fer un recorregut per la costa per camí enlairat seguint l'anomenada Ruta dels Cavalls, que va permetre també submergir-se a més d'un en algunes de les cales d'aigües cristal·lines que caracteritzen l'illa –amb picades de meduses incloses- fins arribar a prop d'Es Mercadal. L'endemà va ser aprofitat per visitar els interessants conjunts arqueològics: torre d'en Gaumés, la Naveta des Tudons, Torralba d'en Salord, el gran Talaiot, etc. I des de Maó, van tornar a Barcelona i a Vilanova.

El 5 i 6 d'octubre del 2002 s'inaugurava el nou curs amb una ascensió al cim del Moncayo, al costat septentrional de la Serralada Ibèrica. El primer dia, de camí cap a Alcalá de Moncayo, on s'havia de pernoctar a l'Alberg, es van fer interessants visites culturals al Monestir de Veruela, un cenobi cistercenc al municipi de Vera del Moncayo, i a Tarazona, agradable ciutat farcida de monuments De nou al País Valencià: el destí escollit va ser el Penyagolosa, un emblemàtic cim,

de 1.814 m, i les dates, del 29 i 30 de novembre de 2003. La primera jornada es va dedicar a fer turisme pels voltants del Maestrat amb parada a Vistabella i sopar i dormir a l'Ermitori de Sant Joan de Penyagolosa, d'ambientació austera i autèntica de monestir medieval. L'endemà s'iniciava l'ascens al Penyagolosa pel vessant nord des d'una pista prop de Sant Joan de Penyagolosa i, enfilat el cim, es va pujar amb empenta i a la desbandada muntanya amunt. Panoràmica magnífica des del cim: alguns albiraven el Cap de Dènia, altres el de la Nau, altres el golf de València i fins i tot algú -amb molt bona vista!- endevinava Mallorca. Baixada llarga i pronunciada fins a Xodos, a 1.070 m d'altitud. Una bona escudella barrejada del país va reanimar els cansats caminants abans d'agafar l'autobús de retorn a Vilanova. Hi van participar 55 senderistes.

I la darrera sortida, fins a l'actualitat, va portar els senderistes als Pics de Casamanya, els dies 8 i 9 d'octubre de 2005. Pensió completa en un hotelet d'Encamp i tarda del dissabte lliure. El diumenge al matí, una setantena de talaiencs emprenien la llarga pujada als Pics de Casamanya des del coll d'Ordino, on s'hi havia arribat en autocar, gaudint d'un temps magníficament assolellat que va permetre albirar tot l'entorn de muntanyes. Reagrupats en arribar al primer pic, el Pic Sud, a 2.740 m, la colla es va dividir i un bon nombre va optar per baixar pel mateix camí mentre que la resta continuava cap al Pic del Mig (2.725 m) per remuntar fins al tercer, el Pic Nord, a 2.752 m, i després del coll d'Arenes van fer el descens per la vall que desemboca a Canillo, no sense estalviar-se algun pas compromès entre trams glaçats, cadenes d'assegurança i esquivant algunes pedres que els queien per damunt. Tothom va arribar sa i estalvi i totalment satisfet de la sortida. Un reduït grup va aprofitar per fer una passejada pels voltants de l'estany de les Abelletes, prop del Pas de la Casa. Dinar col·lectiu a l'hotel d'Encamp i retorn a Vilanova.

2005
Andorra. Excursió al cim del Casamanya (2.702 m)
Foto Josep Blanes

RELACIÓ DE LES EXCURSIONS SINGULARS DE 1995 FINS A 2005

1 -	LA TOSSA PLANA DE LLES-CAP DE REC-VALL DE LA LLOSA (Cerdanya) 30 d'abril i 1 de maig de 1995	22 participants
2 -	EL TORRENT DE PAREIS (Mallorca) 22 a 24 de setembre de 1995	116 participants
3 -	EL PIC ALT DEL COMA PEDROSA (Arinsal–Andorra) estiu de 1996	41 participants
4 -	UNA EXCURSIÓ PER OCCITÀNIA: LA SIDOBRE 26 i 27 d'octubre de 1996	102 participants
5 -	EL CAMÍ DE L'ARXIDUC I EL PUIG DEL TEIX (Mallorca) 3 i 4 d'octubre de 1997	80 participants
6 -	UNA EXCURSIÓ AL PAÍS VALENCIÀ Vallibona–Serra del Turmell–Morella 4 d'octubre de 1998	55 participants
7 -	MENORCA: LA RUTA DELS CAVALLS 10 i 11 de setembre de 2000	48 participants
8 -	EL MONCAYO (Serralada Ibèrica) Monestir de Veruela-Tarazona 5 i 6 d'octubre de 2002	54 participants
9 -	EL PENYAGOLOSA (País Valencià) 29 i 30 de novembre de 2003	55 participants
10 -	ELS PICS DE CASAMANYA (Principat d'Andorra) Encamp–Ordino	78 participants

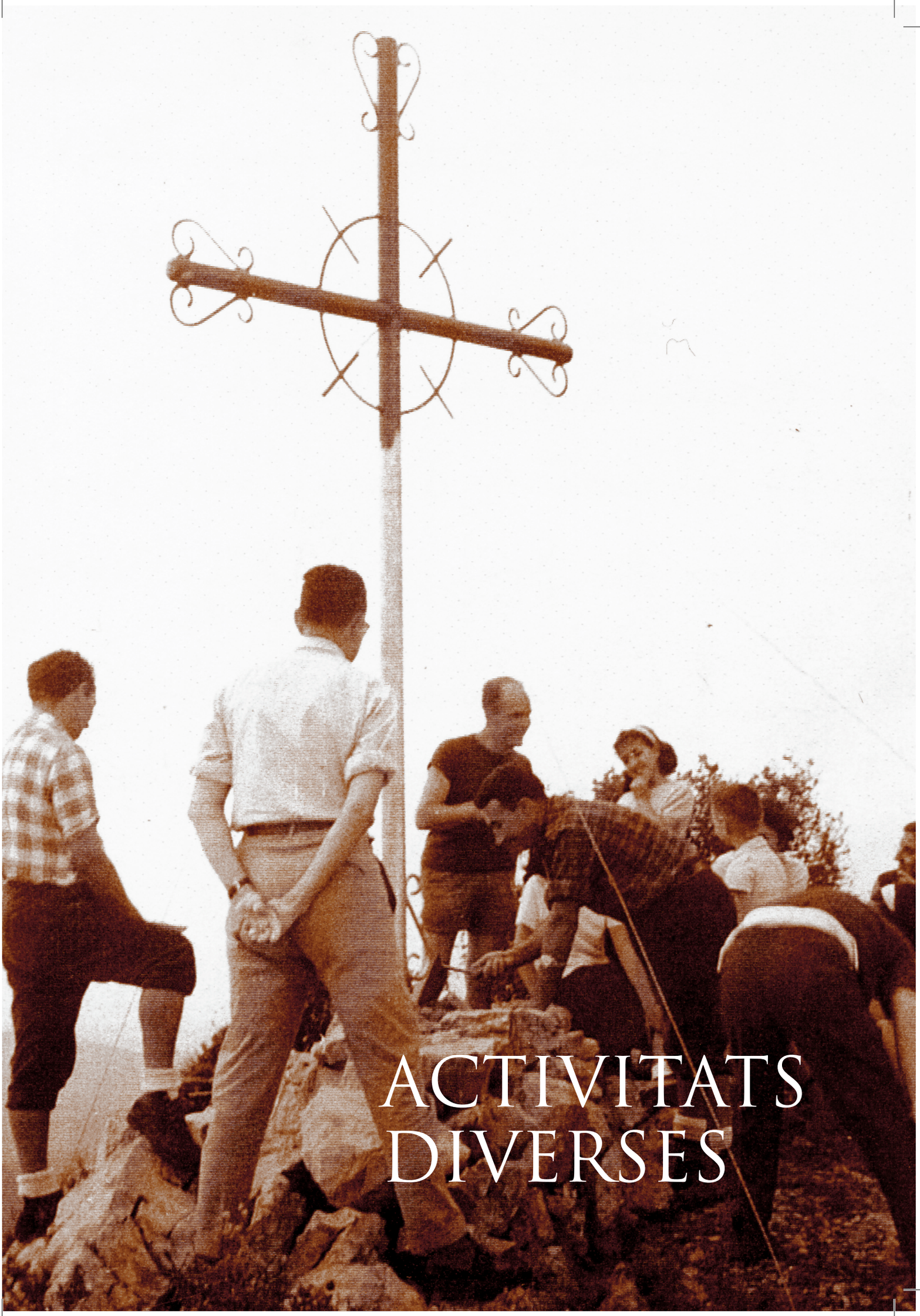

ACTIVITATS DIVERSES

LES ACTIVITATS INFANTILS I JUVENILS

L'activitat excursionista de la Talaia adreçada explícitament als sectors infantil i juvenil ha tingut, al llarg d'aquests cinquanta anys, una vida intermitent però intensa, amb períodes de gran vitalitat i moments en què no ha estat tan fàcil. Fent-ne un resum, podríem dir que la primera espurna d'activitat per a joves va existir gràcies a l'impuls dels socis Argimir Granell i Josep Blanes. Tot i que tan sols va durar tot just un any, entre el **1964** i el **1965,** va ser, sens dubte, la llavor que havia de facilitar noves i exitoses activitats. L'any **1967,** els socis Marcel·lí Ferrer i Margarida Paterna van organitzar un Curset Juvenil que va tenir força acceptació i que va culminar amb l'ascensió al Mont Blanc l'agost de 1969. L'any **1970**, Joan Virella, recollint una proposta de Xavier Capdet, i amb una colla de socis i sòcies de l'entitat, va organitzar el I Cicle d'Excursions per a Infants, que es va repetir durant 10 anys seguits, fins al **1979**, moment en què la participació va minvar. A partir de **1981**, la Secció de Muntanya va tutelar les activitats juvenils i va tornar a impulsar la Secció de Jovent, amb vida intermitent però continuada fins al **1990.** I, després d'un parèntesi, el **1998**, es crea la Secció d'Infants i Joves, que va mantenir la seva activitat fins ben entrat l'any **2002**.

La primera referència a activitats adreçades a infants o joves és de l'any **1964**, concretament del mes de desembre. El dia 8, el vocal de la sortida, Josep Blanes, es va dedicar a fer pràctiques d'iniciació a l'escalada a una anomenada Secció Juvenil que, dies més tard, el 20 de desembre, feia una excursió al puig de l'Àliga i al pouet de la Vall amb l'objectiu de recollir guarniments vegetals per al pessebre de l'entitat. A l'editorial de la *Circular para los socios* del gener de 1965, s'informava que s'estava gestant una secció o grup juvenil per a joves d'ambdós sexes. En aquest article, es fixava ja el dijous de cada setmana per fer trobades, intercanviar opinions i rebre preparació teòrica. Les sortides del grup i les sessions teòriques anaven a càrrec de membres de la Secció de Muntanya. La nota afegia *"...Si algún muchacho desea informarse al respecto puede dirigirse a nuestro vicepresidente Sr. Blanes."* Els impulsors principals d'aquella Secció van ser Argimir Granell i Josep Blanes.

A partir d'aquell moment, tenim constància de diverses activitats de la Secció Juvenil, com ara una sortida a la Casa Alta –el març de **1965**-, una sessió d'iniciació a les pràctiques d'escalada als cingles del puig de l'Àliga –l'abril- i pràctiques d'espeleologia a les coves de Sitges, el dia 11 del mateix mes. La tasca d'introduir el jovent en el món de l'excursionisme, però, no va ser gens fàcil, fins i tot en aquells moments, i l'empenta inicial de la recent constituïda Secció Juvenil va durar cosa d'un any, en el transcurs del qual els seus promotors van ensenyar a un grup de nois algunes nocions d'escalada, d'espeleologia, d'esquí, de campaments, etc. Tant Argimir Granell com Josep Blanes es van veure absorbits pels estudis, pel treball i per les seccions de la Talaia on també col·laboraven. En el butlletí del mes de març de 1967 apareixia una carta d'un soci de l'entitat preguntant per què la Secció Juvenil ja no funcionava, i en el butlletí següent, Argimir Granell exposava les dificultats personals que els havien impedit continuar amb la Secció i oferia a qui tingués temps i ganes de reorganitzar-la la possibilitat de fer-ho: *"Nosaltres vàrem plantar i encara queda l'arrel, la prova és que alguns dels nois que pertanyien a la secció encara rutllen dins l'Atalaia."*

1969
Curset juvenil de muntanya. Monitors i cursetistes al coll de Noucreus (Núria)
Foto Marcel·lí Ferrer

Pocs mesos més tard, l'octubre de **1967**, s'organitzava un Curset Juvenil a càrrec dels socis Marcel·lí Ferrer i Margarida Paterna. Va finalitzar el juny de 1**968**, tot un curs acadèmic. Per estimular la participació del jovent, s'establia una curiosa classificació per punts: els dos participants que al final del curs suma-

1970
I Cicle d'Excursions per a Infants. 1a sortida al bosc de Solers (St.Pere de Ribes)
Foto Josep Blanes

1970
I Cicle d'Excursions per a Infants. A la mateixa sortida, anant cap a St.Pere de Ribes
Foto Josep Blanes

1970
I Cicle d'Excursions per a Infants. Sortida a Olivella i Sta. Susanna. El grup a la riera de Begues
Foto Josep Blanes

ven més punts eren obsequiats amb un viatge d'una setmana als Alps de França. A cada sortida rebien 100 punts. Qui arribava tard a l'hora de sortir perdia 20 punts. Les activitats que es feien en el transcurs de les excursions també donaven punts. Al final de cada sortida, s'anotaven els punts obtinguts per cadascú en una targeta que era introduïda en una bústia, i al final del curs s'obria la bústia per comptar la classificació. S'hi van inscriure 23 nois i noies, amb una mitjana d'assistència de 15 per sortida. Entre altres, es va fer una matinal al cim de la Talaia i pràctiques de socorrisme (11 de febrer); la travessia Roda–Albinyana–Sant Vicenç (10 de març); l'ascensió a la mola de Colldejou (28 d'abril); pràctiques de ràpel al Garraf (26 de maig), o la travessia Aiguafreda–Tagamanent–el Figueró (8 i 9 de juny). Per Sant Joan (del 22 a 24 de juny), es va ascendir al pic de l'Infern, el Bastiments i el Puigmal. Els dos primers classificats del curset, als quals corresponia el viatge, van ser Assumpta Baig i Isidre Poch. La resta del grup, amb l'experiència adquirida i les hores de bones excursions que havien viscut, van decidir afegir-se al viatge als Alps.

Amb aquest objectiu, en el curs següent (1968-1969), el grup de joves va continuar fent sortides, i finalment, l'agost de **1969** un nombrós grup sortia cap a Chamonix. D'aquests, un grup d'11 van iniciar, el dia 8, l'ascensió al Mont Blanc. Aquella nit dormien al refugi de Gouter i l'endemà, un grup de 9 van emprendre la pujada repartits en tres cordades. Al refugi Vallot, el mal d'alçada va fer abandonar una de les cordades i a les 12 del migdia, Marcel·lí Ferrer, Margarida Paterna, Assumpta Baig, Núria Albà, Ricard Artigas i Isidre Poch assolien el Mont Blanc en representació de tota la colla de jovent de la Talaia. Una fita esplèndida que havia de transcendir en l'entitat! La resta de la colla els va dedicar una rebuda entusiasta. Quan van arribar a Vilanova, després d'aquesta memorable excursió, eufòrics anaven cantant per tota la Rambla una cançó que havien compost ells mateixos: *"Som un grup de la Talaia que hem pujat al Mont Blanc. Hem fet el turista amb poca vista i tornem sense calés."*

L'any **1970** es va organitzar el I Cicle d'Excursions per a Infants, que anava adreçat a nens i nenes d'entre 7 i 12 anys. Així, es volia evitar el buit generacional que, després de 15 anys de funcionament de l'entitat, semblava que podia aparèixer. Impulsat per Joan Virella, coneixedor com pocs de la geografia de la comarca i del país. Va saber engrescar una colla de joves per col·laborar amb ell en la tasca que es proposava: fer conèixer la muntanya i el món de l'excursionisme a les noves generacions i alhora transmetre'ls els valors que es desprenien de les activitats de l'entitat. Tina Moya, Xavier Capdet i Blanca Forgas, col·laboradors entusiastes de Joan Virella, van llançar-se en la comesa amb un gran convenciment i en poc temps tenien una munió de col·laboradors i acompanyants que participaven en la tasca d'organitzar sortides amb autocar i amb tren i de vigilar nens i nenes, com ara Jani Ferrer, Pitu Blanes, Pili

1971
II Cicle d'Excursions per a Infants. Sortida a
Els Pelagons (Olivella)
Foto Joan Virella

1971
II Cicle d'Excursions per a Infants. Sortida a la
capçalera del riu Foix
Foto Joan Virella

1974
IV Cicle d'Excursions per a Infants. Tot el grup dalt
el castell de Subirats
Foto Joan Virella

1971
II Cicle d'Excursions per a Infants. Grup amb Blanca
Forgas i Tina Moya al castell de St.Martí Sarroca
Foto Joan Virella

1972
II Cicle d'Excursions per a Infants. Sortida cap a
Sant Pau (St.Pere de Ribes)
Foto Vicenç Carbonell

1972
II Cicle d'Excursions per a Infants. Visitant el Co-
lumbari de l'Arboçar (Avinyonet del Penedès)
Foto Joan Virella

1974
V Cicle d'Excursions per a Infants.
Tota la colla al castell de Secabecs
(Penedès)
Foto Joan Virella

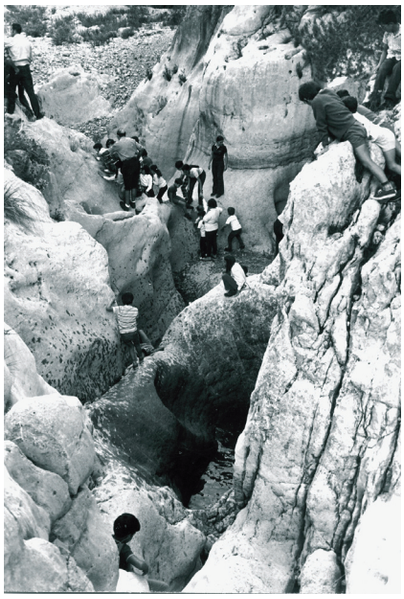

1974
IV Cicle d'Excursions per a Infants.
Sortida de cloenda de curs al Refugi Baldric (Nevà)
Foto Joan Virella

1975
V Cicle d'Excursions per a Infants.
Sortida a l'ermita de l'Abellera i Prades
Foto Josep Blanes

1975
V Cicle d'Excursions per a Infants.
Tot el grup al castell de Mediona
Foto Joan Virella

Meléndez, Vicenç Carbonell, Rosa Raventós, Montse Cabutí, Josep Alegret, Antoni Campillo, Montse Barti, Joan Toledano, Isabel Romeu, Josep R. Sabrià, Núria Jorba, Neus Benavent, Josep Candela, Manel Dalmau i l'Anna M. Més tard encara s'hi afegiren el Toni Massana, el Manel Soriano i el Fernando Márquez juntament amb la M. Antonia Vega, les germanes Conxita i Núria Álvarez i l'amiga Laura. També hi ajudaven alguns pares i mares de la quitxalla, hi havia feina per a tothom.

El primer cicle, doncs, va tenir lloc de l'octubre de **1970** al juny de **1971**. En aquest interval de temps es van organitzar 11 sortides, que eren matinals o de tot el dia, sovint a indrets propers, amb mitjans de transport que solien ser l'autocar i el tren. Els divendres anteriors a cada sortida, es convocava els infants al local de la Talaia per instruir-los sobre l'equip i el comportament que, com a bons excursionistes, se'ls requeria. Al llarg del I Cicle es va visitar el recinte d'Olèrdola, el Montgròs i Sota-ribes, la font d'Horta –on es va instal·lar un pessebre- i Castellet, el cim de la Talaia, Torrelletes i les balmes de la Bovera, les guixeres de Vilobí i Sant Martí Sarroca, Cubelles, la desembocadura del Foix i Sant Pau de Gallifa, Sitges, el puig d'en Boronet i la cova de Sant Llorenç, i el bosc de Solers i les saldoneres de Ribes. La participació va assolir una mitjana gens menyspreable de 45 a 50 nens i nenes per excursió. A la majoria de sortides es feien activitats diverses, com ara la identificació i la recollida de minerals i fòssils, jocs i cançons, i gairebé sempre es convidava els participants a dibuixar algun element característic de cada indret en el seu propi bloc de notes. Per finalitzar el I Cicle d'Excursions, es va organitzar el I Campament Local Infantil d'Iniciació a la Muntanya a la font de Sant Joan de Viladellops, amb una cinquantena d'infants que van parar les 14 tendes amb no poques dificultats però amb la satisfacció final d'haver aconseguit una gran fita. El Campament va oferir un programa amb *foc de camp*, gimcana i jocs, cançons, concurs de dibuix ràpid, curses de sacs, xocolatada...

Amb la bona experiència de l'anterior, es va organitzar el II Cicle, amb excursions per la rodalia de la comarca: la capçalera del Foix, Olivella i Santa Susagna, la riera de Jafra, la penya de Can Marcé i la cova Negra –hi van entrar amb casc-, Castellet i el pantà de Foix, la riera de Pontons i les Dous, Aiguaviva, Castellví de la Marca, la riera de Marmellar i el Castellot, l'Arboçar i el seu columbari, etc. A partir d'aquest Cicle, quan l'excursió ho permetia, el grup es dividia per edats, que oscil·laven entre els 5 anys dels més petits i els 13 dels més grans, que demanaven una mica més d'aventura. El II Campament, al final del curs, es va fer al bosc de les Graus, al terme de Font-rubí, amb l'assistència de 76 nens i nenes, i 16 tendes.

I així van anar seguir els Cicles d'Excursions. El III Campament, el curs següent, es va fer a Santa Maria de Miralles, amb una altíssima assistència. El IV Cicle es va tancar

1979
IX Cicle d'Excursions per a Infants.
Excursió a la neu, a Bagà-L'Hospitalet
Foto Blanca Forgas

1979
IX Cicle d'Excursions per a Infants.
Campament General Infantil de Catalunya. Els de la Talaia, parant les tendes a Fonollosa-Fals.
Foto Blanca Forgas

1980
X Cicle d'Excursions per a Infants.
Campament General Infantil de Catalunya a l'ermita del Remei a Arenys de Munt.
Foto Blanca Forgas

no pas amb un campament, sinó amb una excursió al Refugi Baldric i l'ascensió al Costa Pubilla. La majoria dels 48 assistents van arribar al roc del Llamp, i finalment van assolir el cim un monitor i quatre infants. En el V Cicle es va organitzar una sortida a l'estació del Port del Comte -alguns dels 35 infants que hi van participar veien la neu per primer cop a la vida- i l'any següent, en el VI Cicle, als Rasos de Peguera, on 66 nens i nenes van lliscar per les pales nevades del coll de la Creu del Cabrer. En el VII Cicle, les sortides més destacables es van fer al castell d'Escornalbou, a l'Argentera i una escapada a la neu a Ulldeter. L'any següent, en el VIII Cicle, es va organitzar una petita marxa d'orientació per descripció –a l'estil de la que feien els grans- que va recórrer Vallcarca, la Trinitat, la penya del Llamp i el puig d'en Boronet. Va ser tot un èxit. Els 41 infants que hi van participar arribaven tots sols al final de la marxa, al puig d'en Boronet. El Campament Infantil es va fer a Santa Càndia (Orpí), el juliol del **1978**, amb una quarantena de nens i nenes.

En el IX Cicle es va organitzar de nou una marxa d'orientació per la zona de l'ermita de Foix i es va participar en una insòlita cercavila ecològica que va recórrer els carrers de Vilanova. També es va fer una sortida a la neu a l'Hospitalet, prop de Bagà, amb 77 participants i poquíssima neu. L'abril d'aquell any, **1979**, es va participar per primera vegada al Campament General Infantil de Catalunya, que havia arribat a la XVII edició. La participació de la Talaia va ser de 28 nens i nenes, 9 tendes i 9 acompanyants, que van afegir-se al total de 1.212 excursionistes i 278 tendes del multitudinari campament. Malgrat tot, al llarg d'aquest cicle, el nombre de sortides va començar a disminuir, així com l'assistència. El següent cicle, el X, va iniciar-se amb el VI Campament a Canaletes, a Cabrera d'Anoia, amb 24 infants i 11 acompanyants, que no van poder muntar les tendes a causa de la pluja, i van passar la nit en un local del poble, on van fer un simbòlic *foc de camp* sense foc damunt de l'escenari.

El desè aniversari del Cicle d'Excursions per a Infants s'havia de celebrar el mes d'octubre de **1980**, i coincidia amb el 25è aniversari de la Talaia. S'havia pensat un ampli programa d'actes que incloïa xerrades, projeccions, sessions teòriques i sortides pràctiques a la muntanya. Amb aquest objectiu, es va confeccionar un programa especial d'actes d'Iniciació a l'Excursionisme que es van començar a portar a la pràctica a partir del gener d'aquell any, amb conferències sobre excursionisme a càrrec de Josep Blanes, Joan Virella i Marcel·lí Ferrer, entusiastes col·laboradors. Hi va haver més sortides i xerrades a càrrec d'Antoni Pamplona, Francesc Gurri, Albert Marjanedes, i una sortida per fer pràctiques de botànica guiada per M. Carme Barceló. Van ser uns mesos

plens d'activitats, però marcats per una progressiva disminució de l'assistència dels més petits. El mes de maig es va participar en el XVIII Campament General Infantil de Catalunya, a l'ermita del Remei, a Arenys de Munt, amb 33 infants i 9 tendes, i el mes de juny es va decidir no participar en la I Marxa Infantil de Regularitat de Catalunya, que es feia a la serra de l'Obac, per manca de nens i nenes inscrits. El dia 6 de juliol quedava ajornada la festa de fi de curs del X Cicle d'Excursions. Una festa que ja no es va arribar a fer mai. Uns quants dies més tard, es va convocar una reunió després d'haver pres contacte amb centres d'esplai i escoles per impulsar una Secció de Jovent, que va resultar inviable. Finalment, va disoldre's la Secció Infantil. Cal dir, però, que molts d'aquells nens i nenes van seguir a la Talaia fent activitats excursionistes des de diverses seccions.

1979
IX Cicle d'Excursions per a Infants.
Excursió a l'Agulla de Pereres, Pas de la Guineu i St. Quintí de Mediona.
Foto Blanca Forgas

1980
X Cicle d'Excursions per a Infants.
Passant pel pont sobre el Brugent
Foto Blanca Forgas

El novembre del **1981** la Secció de Muntanya va organitzar un Curset d'Iniciació a la Muntanya, dirigit a nois i noies vilanovins de 10 a 14 anys. Tot i la migrada participació (12 inscrits) els participants van seguir el curs amb molt d'interès. Les classes teòriques eren complementades amb sortides a l'entorn de Vilanova, el massís del Garraf, al Montseny i es va finalitzar amb la travessia de Nevà a Castellar de n'Hug, amb nit al Refugi Baldric. Uns dies després, es va organitzar una acampada al bosc de la masia Cabanyes i es va obsequiar els cursetistes amb una medalla commemorativa. Posteriorment, el gener de **1982**, reunits els cursetistes, els pares i mares i els monitors, es va fer el lliurament de diplomes als participants, i la Secció de Muntanya va prendre el compromís d'organitzar una sortida mensual adreçada als joves. En acabar l'acte, amb un emotiu gest, els cursetistes van lliurar una placa als monitors en agraïment, un fet segurament inèdit i inesperat.

Amb alts i baixos, el grup de joves de la Secció de Muntanya va anar efectuant sortides a l'entorn de Vilanova, acampades, travessies per les muntanyes del Garraf, per Montserrat i a altres serralades properes, treballs de natura (arranjament de fonts, col·locació de caixes niu, creació d'un herbari fotogràfic) i una activitat que en aquells anys va acabar sent un clàssic: la recollida de verd nadalenc per preparar el pessebre de l'entitat. Les dificultats per trobar monitors, però, era un impediment per poder tenir una Secció de Jovent prou estable. La Secció de Muntanya va continuar organitzant les activitats per als infants i els joves amb intensitat diversa fins a finals del **1990**, en què l'activitat es va paralitzar novament durant uns quants anys.

La major part d'entitats excursionistes del país també patia la manca de nous practicants. L'any 1992 van celebrar-se a Barcelona les I Jornades Pedagògiques sobre Excursionisme Infantil i Juvenil i poc després es constituïa el Moviment Educatiu d'Excursionisme en el Temps Lliure, que pretenia donar suport a les entitats que decidissin fomentar el col·lectiu d'infants i joves. Arran d'aquest plantejament, a finals del 1997 va renéixer la proposta de formar un grup infantil i juvenil a l'entitat amb l'objectiu d'aplegar joves que asseguressin el relleu i per impulsar el contacte intergeneracional. La proposta iniciada pel soci Joan Raventós, poc després, durant l'any 1998, va generar la creació de l'equip

1999
Logo de la secció d'Infants i Joves
Arxiu Talaia

del projecte Infants i Joves, que acabaria aplegant nombroses persones com a monitors i col·laboradors: Marta Montané, Cristina Bas, Marta Bachs, Judit Català, Cristina Forgas, Pere Ferrer, Ramon Forgas, José Antonio Cuerda, Núria Juncosa, Joan Fuentes -que crea el logotip de la Secció-, Jordi Pons, Josep Blanes, M. José Escuer, Neus Garcia, Susagna Guimerà, Salvador Belchi, Josep Guardià, Ramon M. Huguet, Jordi Monroy, Jesús Santacana, Àngels Parés, Xavier Perelló, Ramon Martí, Sandra Pavón, Eva Romero, Ana Garcia, Glòria Samarra, Xavier Galisteo, Núria Santacana, Carolina Cabeza, Anna Canalda, Lurdes Montoliu, Alba Carreras, Mireia Arnal, Jordi Montoliu, Olga Sans i Marta Ballester. A finals de 1998, el grup organitzador va fer diverses reunions de treball amb totes les seccions de l'entitat per explicar el projecte i demanar col·laboració (seccions de Cultura i d'Esquí, GEAM, GET i Senders), i una assemblea informativa al local, que va comptar amb 25 assistents i d'on va sortir la primera estructura organitzativa de la futura secció. Paral·lelament, es van fer reunions amb el regidor i el tècnic de joventut i plans integrals de l'ajuntament de Vilanova, i es va treballar durant mesos per elaborar uns objectius pedagògics que servissin de base per treballar amb els infants i els joves per grups d'edat. Finalment, en el *Butlletí* número 261 apareixia l'anunci *"Atenció! La Talaia necessita persones que vulguin ser monitores de la futura Secció Infantil i Juvenil de l'entitat. Vine a fer de monitor/a! Vine a la Talaia i aporta el teu treball en el projecte educatiu que volem dur a terme. Implica-t'hi! El futur de l'entitat són els infants i joves d'avui. Els interessats podeu telefonar o adreçar-vos a la secretaria de l'entitat"*. Es van editar tríptics amb informació de la nova secció, i cartells que es van distribuir per totes les escoles de primària i alguns instituts de Vilanova.

Després de molts mesos de treball previ, el novembre de **1999** es feia la primera sortida de la Secció d'Infants i Joves amb l'ascensió a la Talaia, amb 9 nens i nenes d'entre 6 i 11 anys. Durant els mesos següents, però, el nombre d'infants i joves va augmentar. Es van fer excursions a Montserrat, al puig d'en Boronet (ja a l'any **2000**) i la Trinitat, una travessia pel massís del Montnegre, Sant Llorenç del Munt, Pontons, Montblanc, l'ermita de la Trinitat i l'Espluga, una estada de dos dies a la casa de colònies Cal Ganxo, al massís del Garraf, i una ruta pels boscos de la Pena, de Prades. La sortida més multitudinària va ser el 7 de maig, al Montseny, amb 40 participants, alguns dels quals provenien d'esplais de la ciutat. El curs es va completar amb una excursió a Collserola, als Colls i amb la sortida estrella al mes de juny al Pedraforca, amb pernoctació al refugi Lluís Estasen. Mentre el grup de més petits feia la travessia fins a Gósol, el grup de joves pujava al cim del Pedraforca. A finals de juny, infants i monitors prepararien els guarniments per a la festa de final de curs de la Talaia.

1999
Sortida del Grup d'Infant i Joves a Montserrat. De l'estació inferior de l'Aeri fins el Monestir
Foto Joan Raventós

El mes d'octubre es va tornar a iniciar l'activitat amb una excursió de Sitges a Garraf i una sortida a la serra de Finestres i els volcans d'Olot, amb 31 participants. L'any avançava entre activitats de la Secció i va finalitzar amb una estada al Moianès, el mes de desembre, amb 26 participants. El **2001** s'encetava amb una ruta pel Montsant, amb 21 excursionistes, i continuava amb una ruta amb raquetes per Ulldeter i una caminada per l'entorn de Vilanova (mas de l'Artís, pla de les Palmeres, Casa Alta, les Mesquites). El mes de març, amb la col·laboració del GET, es va fer una exploració a la Fou de Bor, a la Cerdanya, amb 34 participants, i més tard es van fer excursions a les escletxes del Papiol i el puig Madrona, i una excursió guiada per monitors de Depana a la punta de la Móra. El mes de juny, una petita colla del grup de Joves es va desplaçar a Queralbs i sota l'amenaça de tempesta van arribar a fer nit al refugi lliure de Coma de Vaca. L'endemà van fer la travessia pel camí dels Enginyers fins a Núria, on van prendre el cremallera de tornada. El curs va continuar amb un

2000
Montseny. Envoltant un arbre a Santa Fe
Foto Joan Raventós

2000
La colla d'Infants i Joves, al refugi Estasen. Uns faran el Pedraforca i uns altres aniran a Gósol.
Foto Joan Raventós

2001
El grup dalt de la Serra Major del Montsant. Uns pugen pel Grau dels Barrots i uns altres pel Grau de l'Agnet.
Foto Joan Raventós

2001
Coma de Vaca. Camí dels enginyers cap a Núria des del refugi de Coma de Vaca
Foto Joan Raventós

2000
La colla de joves que van assolir el Pedraforca
Foto Joan Raventós

2000
Garrotxa. La colla vora St. Miquel Sacot a punt d'anar a la serra de Finestres
Foto Joan Raventós

joc d'orientació que va tenir molt bona acollida, preparat prèviament per un grup de monitors, que assolia la Talaia des de Vilanova seguint una sèrie de pistes. Altres excursions van portar els participants a Montserrat, a la Terra Alta –on van recórrer un tram de la via verda- i al bosc de Solers i la masia de Santa Magdalena. Cap a Nadal, es va organitzar una gimcana per Vilanova i el 2002 va encetar-se amb una sortida singular que tenia com a centre d'interès aprendre a fer-se el menjar en plena muntanya. 22 participants van sortir del local de la Talaia i van anar fins al mas de l'Artís, el pla de les Palmeres i la masia Cabanyes. El març d'aquell any es va fer una estada a la casa El Polell de Sant Esteve de Palautordera, al Montseny. Tanmateix, l'activitat regular cada cop costava més d'organitzar: el grup de monitors era cada dia menys nombrós. Els estudis, el treball, els compromisos... Es va intentar impulsar una última revifalla acordant amb diverses seccions de la Talaia de fer algunes sortides tutoritzades i temàtiques. Així, el març del **2002** es va fer una escalada a la *Facu*, de Canyelles, amb la intervenció de membres del GEAM i un total d'11 participants, i al mes següent, amb la col·laboració del GET, una exploració a Margalef del Montsant, amb 24 assistents. Al mes de maig d'aquell any, es va fer l'última sortida oficial de la Secció d'Infants i Joves. Va ser un cap de setmana al Refugi Baldric. Amb tan sols 7 participants, 3 dels quals monitors, va ser el final de moltes hores de treball i moltes esperances en el futur.

2000
Garrotxa. El jovent per la serra de Finestres i cap a Santa Pau
Foto Joan Raventós

LES CAMINADES POPULARS DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Sense cap dubte, les Caminades Populars de Vilanova han constituït, durant els darrers disset anys, el referent excursionista que la Talaia ha organitzat de cara als ciutadans de Vilanova i la Geltrú, una jornada en què s'ha pogut participar de forma familiar, amb els amics o en solitari. En aquestes caminades, generalment disteses i tranquil·les, s'ofereix la possibilitat de passejar conversant, alhora que es va resseguint l'itinerari en el mapa que proporciona l'organització, o consultant els noms i la història dels llocs per on es passa –sovint desconeguts per a molts vilanovins– en el relat complementari que també es lliura.

Com van començar realment aquestes caminades? A l'assemblea de l'any 1985 es va fer un suggeriment a la junta perquè, donats els pocs actes que es feien oberts al públic vilanoví, se'n promogués un que, sortint de Vilanova mateix, resseguís els camins de la rodalia i els donés a conèixer a tothom. Havia de ser una caminada *popular*, que donés prestigi local a l'entitat i captés futurs afeccionats a l'excursionisme. Sense gaire entusiasme per part dels organitzadors, a la IV Setmana del Soci, pel maig, va incloure's la *1a Caminada Popular de Vilanova* amb un itinerari que, sortint del local social del carrer del Comerç, anava pel camí dels Escalons, el Pas del Bou, cim de la Talaia, Rocacrespa, Fondo del Frare, mas Ricart, Sis Camins i Ermita de Sant Joan. Però allò no va arribar ni a assaig de caminada popular: només van respondre 14 persones -entre organitzadors i tot-, per la qual cosa, considerant que havia estat un fracàs, no es va tornar a convocar. En alguna picabaralla amb la junta se'ls acusà d'haver-hi poc interès per a la promoció i l'organització, i de no haver fet cap publicitat per Vilanova.

Tres anys després, amb una nova junta més receptiva a aquella iniciativa, la Talaia organitzava la veritable *Primera Caminada Popular de Vilanova*, la del *Mil·lenari de Catalunya*, amb una participació excel·lent.

Aquestes són les caminades que s'han celebrat fins a l'actualitat:

I	22/1/1989	Camins Mil·lenaris. Vilanova i la Geltrú–Sota-Ribes.
II	28/1/1990	Caminant cap als orígens. Vilanova i la Geltrú–Cubelles.
III	27/1/1991	La caminada popular puja al Montgròs.
IV	26/1/1992	Un recorregut per la costa. Anada i tornada de Miralpeix.
V	31/1/1993	La caminada popular puja a la Talaia.
VI	30/1/1994	La caminada popular s'acosta al mas de l'Esquerrer.
VII	29/1/1995	La caminada popular va a beure aigua a la font d'en Bonet.
VIII	28/1/1996	La caminada popular va fins a la Quadra de Rocacrespa.
IX	26/1/1997	La caminada popular travessa l'autopista en obres. Corral de l'Apotecari.
X	25/1/1998	La caminada popular passa per sota i per sobre l'autopista gairebé acabada.
XI	31/1/1999	A can Girona del Camí fent marrada.
XII	30/1/2000	L'aigua d'Abrera és dins d'un gran dipòsit.
XIII	28/1/2001	Canyelles, un objectiu que teníem pendent.
XIV	27/1/2002	Repetició de la I: Tornada a Ribes.
XV	26/1/2003	Repetició de la II: Tornada a Cubelles
XVI	25/1/2004	Rodalia de ponent de Vilanova.
XVII	23/1/2005	Aniversari de l'entitat. Pujada a la Talaia.

1989
I Caminada Popular de Vilanova i la Geltrú. Mil·lenari de Catalunya. Els caminaires passen per Sota-Ribes
Foto Francesc Casas

1996
La Caminada Popular va a Rocacrespa. Creuant l'aigua del Foix, per la passera prop de la masia del Salze
Foto Francesc Casas

1994
El Mas de l'Esquerrer i la Platja Llarga acullen la VI Caminada
Foto Francesc Casas

1997
Sortida des del castell de La Geltrú de la IX Caminada que anirà cap el Corral de l'Apotecari i Solers
Foto Francesc Casas

1995
La VII Caminada surt per la vora del Torrent de la Pastera per anar a la font d'en Bonet
Foto Francesc Casas

1998
La X Caminada passa pel costat de les molasses bessones
Foto Francesc Casas

2001
XIII Caminada Popular. Els caminaires deixen enrera el Mas de l'Artís
Foto Francesc Casas

El **1989** se celebraven els actes del *Mil·lenari de Catalunya* -que s'havia inaugurat el 23 d'abril de 1988 i finalitzava un any més tard-. La Talaia, amb Joan Virella al capdavant, va programar pel gener de 1989 la caminada popular *del Mil·lenari del castell de Ribes*, amb l'excusa que aquesta fortificació es documenta per primera vegada l'any 988. 325 participants van sortir de la Creu de Xirivia per l'avui desaparegut camí mil·lenari de Ribes –que s'anomenava també Camí Vell, Camí Reial o Camí Ral-, que passava per la sínia del Caçador. Més enllà de l'actual ronda d'Europa, aleshores en obres, i pel camí alternatiu que oferia la Variant, una vegada assolit el torrent de Solers, el recorregut va passar per can Mironet del Bosc, Xoriguera, els Cocons, la Fassina, can Fontanals i can Jove, per creuar la riera de Begues en el Bosc de Plaça de Ribes, i pel Pi de la Palanca es va arribar al destí de Sota-Ribes. La tornada es va fer per la Masieta i pel Camí Ral o Molinant, passant per la Serra, can Martí, can Parés i la torre del Veguer. S'entrava a Vilanova per la masia d'en Samà. Un cop travessada la carretera de Vilafranca, se seguia pel Camí Ral per la masia d'en Frederic, mas Sardet i masia Cabanyes, d'on es baixava pel camí cap a la vila, finalitzant la caminada en la plaça de les Casernes.

L'èxit aconseguit va esperonar els organitzadors a tornar a convocar una segona caminada popular. L'any **1990** van ser 425 els participants que van voler caminar fins a l'històric castell de Cubelles. Amb sortida a Cap de Creu, pel camí dels Escalons es va fer cap a Creixell, per girar vers la Turbina i els Sis Camins. En aquesta coneguda cruïlla es va baixar fins a Somella, per pujar després al llegendari Juí del Moro -en altre temps dit l'Aljub del Moro, nom d'un cocó que encara existia-, d'on es va baixar cap a la vila de Cubelles. Davant del castell, els caminants van ser rebuts amb una amistosa festa popular. La volta cap a casa recorria la mil·lenària carretera o Camí Ral de Cubelles a Vilanova, en aquest cas fins als Molins, d'on es girava per l'Aragai, masia d'en Dimes i el Molí de Vent, indret on finalitzava la cursa.

A la tercera edició, organitzada pels que van prendre el relleu de Joan Virella, l'any **1991**, es van inscriure uns 325 participants. En aquesta ocasió es va sortir de la plaça del Pou i pel carrer dels Gitanos, Creu de Xirivia, Santa Magdalena, Rambla de Solers, can Martí, can Masalleres, mas de Montgròs i els Vinyals, es va pujar al puig Montgròs, de 358 m. La tornada va ser pel mas de les Catalunyes, corral de Carro i masia d'en Samà, on, després de més de tretze quilòmetres, es donava per acabada la caminada per fer el tradicional vermut. Després, calia fer vora dos quilòmetres i mig més per arribar a la plaça del Pou.

L'any **1992** la participació va baixar a 241 inscripcions. La convocatòria començava al capdavall de la Rambla, al peu del monument a Francesc Macià, anant cap als Colls per un esplèndid itinerari marítim que, tot passejant per la vora del mar, seguia per la punta Grossa i les Coves, d'on es pujava al castell de Miralpeix, a 104 m, i a l'ermita de Gràcia. Des d'aquest darrer mirador, situat damunt la plana de Miralpeix, es tornava a Vilanova i la Geltrú pel Fitó de Miralpeix, de 109 m, la Muntanyeta i Sant Cristòfol, el lloc escollit per fer l'arribada dels assedegats assistents.

El **1993** es va realitzar la primera pujada a la Talaia. Hi va haver 385 inscrits, que van sortir de la plaça Xoriguer o de la sortida aconsellada de Creixell, ja que el recorregut era llarg i calia donar més d'una opció als caminants. Així, reagrupats tots a Creixell, es va passar pel puig del mas Gros i mas Ricart, per ascendir a l'emblemàtica Talaia, de 280 m. Una vegada esmorzats, es va continuar fins al pla de les Palmeres per baixar cap a la barraca del Bruno, donar la volta pel mas de l'Artís i tornar a casa pel mas Torrat, fent-se el refrigeri i comiat als Esbarjos. Es van totalitzar més de disset quilòmetres i mig –els que havien sortit de Creixell se'n van estalviar un parell-.

Potser per compensar la llarga caminada anterior, la de **1994** va ser una de les més curtes que s'han organitzat. Sortia de la plaça de la Sardana i pel molí de l'Escardó, Sant Gervasi i els Molins, s'arribava al mas de l'Esquerrer, situat a mig camí de Cubelles. D'allà es va tornar per la Platja Llarga, el Racó de Santa Llúcia i Adarró, per finalitzar en la mateixa plaça de la Sardana. Només van ser nou quilòmetres i mig, i la participació va arribar al màxim assolit fins aleshores: 598 inscripcions.

El **1995** va fer rècord de participació, amb 670 caminants, que van fer gairebé quinze quilòmetres, amb sortida de la plaça de les Cols en direcció a la font d'en Bonet, en un itinerari que passava pel mas Sardet, Pi Gros, pedrera del Griffi i coll d'en Ferran, per tornar per la muntanya de la Vila, a 267 m, mas de la Fam, mas de l'Artís, el Padruell i masia Cabanyes, amb arribada a la plaça de les Cols.

La caminada de **1996** va ser una anada i tornada de Rocacrespa. Les inscripcions van arribar a 560 i el recorregut era de gairebé tretze quilòmetres. La sortida va fer-se n a l'esplanada de la torre d'Enveja, per arribar a Rocacrespa passant pel Fraig, mas Ricart, peu de la Talaia (a 133 m) i el *fondo* del Castellot, en un itinerari que després va quedar molt afectat pel pas de l'autopista. Cal remarcar que el riu Foix es va haver de salvar passant a gual amb una palanca. El retorn va passar pel molí del Salze, per la desapareguda caseta del Betes, mas Palau, els Sis Camins i la Collada. El refrigeri es va fer al Parc de la Torre d'Enveja.

L'any **1997** es va sortir del castell de La Geltrú. Van ser 350 caminants que, per tornar per la Creu de Xirivia, van haver de fer més de catorze quilòmetres. Es va passar per la torre de l'Onclet, Santa Magdalena, masia de l'Alonso, corral de Carro, fins assolir el corral de l'Apotecari, a 175 m. El retorn anava pel mas de Montgròs, bosc de Solers i la Rambla de Solers. En aquesta ocasió, el tradicional vermut va començar a celebrar-se davant del local social.

1999
La XI Caminada Popular es fa retratar prop de Can Girona
Foto Josep Blanes

2000
Vicenç Carbonell explica a la XII Caminada les característiques del dipòsit d'aigua d'Abrera.
Foto Francesc Casas

Van ser 445 participants els que l'any **1998** van sortir de la plaça de Pau Casals per fer més de tretze quilòmetres i aconseguir el punt del Mitjotes, situat a 224 m, lloc on hi havia dues barraques bessones de pedra seca. L'itinerari passava per sota l'autopista i pujava per la muntanya d'en Giralt. La baixada es va fer pel mas Coloma, les Mesquites, corral d'en Roc i la bassa de Creixell. A partir de **1999** s'encetava la sortida i arribada al carrer del Comerç. La darrera caminada del segle XX va tornar a Miralpeix, però per altres camins. Amb 412 inscripcions, es va fer un recorregut de més de catorze quilòmetres i mig que baixava pels carrers dels Caputxins i de Sant Sebastià, plaça dels Carros i carrer de la Llibertat, trencava per la Rajanta, vorejava la platja, pujava a Sant Cristòfol i, pels Colls i el mas d'en Pasqualí, s'adreçava al castell de Miralpeix, a 104 m, d'on es descendia a can Girona del Camí, tornant a casa per Vilanoveta i les Roquetes. En aquesta convocatòria va iniciar-se un concurs fotogràfic, encara que sense massa acceptació.

La caminada de l'any **2000** tenia l'objectiu de visitar el dipòsit de l'aigua d'Abrera. Amb l'estrena d'una impecable cartografia oficial, revisada pels organitzadors, el recorregut feia poc més de dotze quilòmetres i la inscripció va arribar a 604 caminants. Es va sortir de Vilanova per la Creu de Xirivia, Camí Vell de Ribes, el Tanatori, la Masia Nova, torrent de

Solers, Xoriguera i els Cocons. Després d'una breu explicació sobre el dipòsit d'aigua, situat a 109 m, es va tornar pel Portal d'en Rafeques, can Martí, can Parés, torre del Veguer, masia d'en Benach i la sínia Rovira.

El matí del 28 de gener de **2001** es va llevar molt rúfol i la caminada a Canyelles gairebé s'anul·la. Quan els 418 inscrits pujaven als autocars encara plovia i llampegava, però tot va ser desembarcar a Canyelles i asserenar-se el temps. Sortint del Casal fins a arribar al carrer del Comerç Vilanova hi ha onze quilòmetres i mig, que es van fer sense cap entrebanc baixant per Llacunalba, Corral Nou, mas de la Fam, mas de l'Artís, maset d'en Safons, mas Tapet i mas d'en Puig.

El quart i darrer concurs fotogràfic va ser convocat l'any **2002** en una caminada fins al nucli històric de Sota-Ribes, en un itinerari quasi calcat de la I Caminada. Així com el 1989 es va sortir de la plaça de les Casernes i es va acabar a la masia d'en Cabanyes, en aquesta ocasió es va començar i finalitzar en el local social, passant pel Camí Vell de Ribes, can Mironet, Xoriguera, els Camils, Sota-Ribes, la Masieta, masia de Montgròs, can Martí, torre del Veguer, masia Samà, el Tacó i el Llimonet. Es van fer uns tretze quilòmetres i mig, i la inscripció va ser gairebé de 500 participants.

L'any **2003** la caminada va retornar a Cubelles, quan també feia tretze anys de la darrera visita. Oficialment es van inscriure 484 participants i el recorregut tenia una mica més de dotze quilòmetres i mig. La bassa de Creixell, els Sis Camins i el Juí del Moro van poder ser recordats pels qui van participar l'any 1990, mentre que el Camí Vell, cimentat, els va portar als Pins del Rocallís, la nova plaça dels Ocells i a la llarga ronda Ibèrica, que ja arribava a l'Aragai.

Per constatar el creixement de la ciutat, el **2004** es va fer la rodalia de ponent de Vilanova i la Geltrú, passant per la façana marítima des de la Rambla fins al Racó de Santa Llúcia i tornant pels Sis Camins, el Camí Ral Vell de Cubelles a Ribes i masia Cabanyes, amb un total de tretze quilòmetres. La inscripció va arribar a 419 caminants.

El **2005** es va commemorar el 50è aniversari pujant per segona vegada la Talaia, però disminuint el quilometratge a una mica més de tretze quilòmetres. En aquesta convocatòria hi van haver 400 persones inscrites, moltes de les quals no havien estat mai dalt d'aquella muntanya que vigila la nostra ciutat. S'hi va anar pel Pas del Bou i es va tornar pel mas Roig, mas Torrat, Creixell i el torrent de la Pastera.

Malgrat ser conscients de les dificultats que comporta moure tanta gent a peu pels voltants d'una ciutat cada vegada més gran i transitada, amb l'ajuda de les autoritats locals que ajuden a creuar els llocs més problemàtics, es procurarà seguir sent fidels als habituals i als nous participants en properes edicions.

2001
Concentració davant el Mas de l'Artís per la XIII Caminada
Foto Josep Blanes

2003
La XV Caminada torna a Cubelles i es fa retratar davant el Castell
Foto Josep Blanes

2005
Per commemorar el Cinquantenari de l'entitat, la XVII Caminada Popular puja al cim de la Talaia.
Foto Josep Blanes

VIATGES, TURISME I TERCERA EDAT

1959
Una excursió turística i cultural a Poblet, en autocar
Foto Arxiu Muela

1961
Una sortida a les fonts de Les Deus, de St. Quintí de Mediona
Foto Arxiu Muela

1966
Excursió en autocar, visitant la font de Les Dous a Torrelles de Foix
Foto Arxiu Muela

A la Talaia, les excursions culturals i les visites turístiques en autocar han estat una constant, plantejades sempre amb la intenció que fossin activitats obertes a persones de totes les edats, caminants o més aviat sedentàries. Aquestes sortides, conduïdes a la primera època per Tomàs Muela o per Miquel Fortuny, portarien socis i sòcies a un gran nombre d'indrets de les comarques més properes, com ara les coves de Carme, el Molí Paperer de Capellades, el Castell de Cardona, el Santuari del Miracle o el Balneari de Cardó.

Ja el **1955**, el diumenge 13 de març, abans de la data de fundació i encara des del local del *Coro*, es va organitzar un autocar a La Molina a tocar neu. Van tenir boira i mal temps. I pel *1956*, de l'11 al 14 d'octubre, excursió en autocar a les festes del Pilar. Es va visitar Saragossa i el monestir de Piedra, organitzat per Tomàs Muela. El 24 de març de **1957**, Miquel Fortuny va organitzar un autocar turístic a Arbúcies, Sant Hilari Sacalm i Vic, mentre que el dia 19 de maig, es va fer un autocar per visitar l'arc de Berà, la pedrera del Mèdol, l'amfiteatre romà, les muralles i la Universitat Laboral de Tarragona, i el Centre de Lectura de Reus. El darrer diumenge del mes, el dia 25, en una sortida d'autocar, es va anar a les Deus, Sant Quintí de Mediona i La Llacuna. El **1960**, un altre episodi turístic i cultural, amb un autocar a Canet de Mar i al santuari de Nostra Senyora de Lurdes de Sobirans. El **1972**, gairebé desaparegudes de l'activitat habitual, les excursions en autocar havien esdevingut mínimes. Cal destacar, al juny, una visita turística al Solsonès i a Cardona, mentre que, pel setembre, es va fer un autocar a la Garrotxa.

Un fet decisiu i que catalitzaria aquest format d'excursions, va ser, sense cap dubte, l'acord de l'assemblea general de **1977** per formar el Grup de la Tercera Edat, aprovat per unanimitat, donat que representava una línia d'actuació favorable per a l'entitat i per als vilanovins i vilanovines jubilats que es volguessin acollir a aquella iniciativa. Aquest Grup va posar com a condició que els seus membres havien de ser socis de la Talaia, però que les quotes corresponents es cobririen amb els beneficis obtinguts per sorteigs mensuals. També, com a incentiu, cada mes hi havia un sorteig entre els membres del grup per a una estada de 15 dies en alguna de les residències del país. A partir del 19 de març de **1978,** va començar ja a funcionar com a Secció de la 3a Edat, dinamitzada per Tomàs Muela, funcionant amb socis i sòcies jubilats i amb el finançament previst.

L'an**y 1979,** aquesta secció ha passat de tenir 16 socis -el juliol de 1978-, a tenir-ne 111, la qual cosa fa que el volum de despeses es vagi anivellant amb el beneficis mensuals de què es nodreix, els abonaments als sorteigs periòdics. Les seves excursions, sempre en autocar, es van estructurar en el *Cicle per les Comarques Catalanes*: la primera, pel Tarragonès, Baix Ebre i Priorat; la segona, al Maresme, La Selva i Barcelonès; la tercera, a Les Garrigues, Segrià i Conca de Barberà, i la quarta, al Vallés, La Selva i l'Empordà. I així es van continuar fent múltiples sortides, visitant la Vall d'Aran, Rasos de Peguera i les Fonts del Llobregat o Andorra.

La constància de Muela va aconseguir que, durant aquests anys, l'activitat no decaigués. Per exemple, el **1982**, aquests membres del Grup de la 3a Edat no van parar de fer sortides: la més important, sense cap dubte, va ser una excursió de 14 dies en autocar, conjuntament amb els amics de la Llar de la 3a Edat de Badalona, cap a Itàlia. D'un total de 54 excursionistes, 20 eren de Vilanova, i van poder visitar -encara que de forma superficial- Florència, Roma, Venècia, Assís, Milà i Torí.

El **1988**, el Grup de la 3a Edat continua amb plena activitat. Celebrant el 10è aniversari, fan sortides a les terres de l'Ebre, a La Vajol i Massanet de Cabrenys, i 6 dies a Benasc, Ordesa i Boí, mentre abans del Nadal, en el Dinar del Xampany, es reuneixen 95 comensals. I per finalitzar aquesta temporada, una sortida de tres dies, amb Sopar de Cap d'Any a Sant Boi de Lluçanès havent visitat abans Sant Quirze de Besora, Ripoll i Sant Joan de les Abadesses.

Per potenciar l'activitat física, durant l'any **1989**, una bona colla de gent gran, encapçalats per Muela, comença a fer regularment passejades populars per les rodalies de Vilanova: així, a més seguir visitant molts indrets de tot Catalunya, també s'acosten als entorns de la ciutat, i van des de Les Roquetes fins al Mas de l'Esquerrer o sinó fins el Mas de l'Artís i altres llocs propers. El **1990**, entre d'altres sortides, van a Lloret de Mar -on fan itineraris excursionistes que els ha facilitat l'Agrupació Xino–Xano, de Lloret., també s'estan 10 dies a Benidorm i, en una altra sortida, s'arriben fins al Refugi Baldric, a Nevà**.**

1960
Excursió en autocar a Tarragona
Foto Arxiu Muela

1978
Viatge de la Secció de la 3a Edat al Jardí Botànic
Foto Tomàs Muela

El **1991**, si bé continuen les sortides, la Secció rep l'impacte de la desaparició de Tomàs Muela, que mor el desembre. I com que Muela portava molt personalment tots els afers econòmics i organitzatius d'aquest gran grup, malgrat els intents de la junta de la Talaia per donar suport als possibles continuadors, ningú s'ofereix a mantenir aquell complicat però eficaç sistema de finançament ni tampoc aquell continuat nivell de sortides de la gent gran. L'activitat dura encara fins a l'any **1992**, amb una excursió a Barcelona i algunes altres a peu. De mica en mica, es perden la majoria dels socis de la Secció de la 3a Edat, tot i un darrer intent de la junta de la Secció convidant a reprendre les activitats pel **1993**. Gairebé 15 anys d'una activitat social molt positiva.

Cal dir, que a les darreres dècades, vinculades amb les excursions culturals que organitza periòdicament la Secció de Cultura -la majoria dedicades a recórrer determinats itineraris a peu-, s'organitzen unes sortides paral·leles per als participants de més edat, que realitzen visites turístiques i culturals i que acaben a l'hora de dinar trobant-se turistes i caminants.

I finalment, no es pot negar, tampoc, l'existència constant de viatges turístics per part de socis i sòcies. La Talaia no n'ha organitzat mai cap de forma oficial. Ara bé, probablement, la mateixa afecció a les excursions de muntanya ha comportat l'interès per conèixer indrets desconeguts, amb les seves característiques culturals, històriques, paisatgístiques o, fins i tot, d'aventura, repartits per tots els continents. I, en moltes ocasions, aquestes colles o socis particulars han compartit aquestes vivències amb interessants reportatges i conferències al local social.

LA PARTICIPACIÓ AL CARNAVAL VILANOVÍ

1958
Comparses a la plaça de la Vila. Primer any que sortia la Comparsa de la Talaia, que es distingia per les camises blanques.
Foto Josep Blanes

1959
La comparsa de la Talaia, encapçalada per la bandera que porta Josep Julià

1959
La mateixa comparsa social es fa retratar al Passeig del Carme
Arxiu Talaia

La història social de la Talaia registra alguns episodis propis d'una entitat lúdica i recreativa, més enllà de l'estricte àmbit de l'excursionisme. Pot sobtar, als qui no coneguin el tarannà vilanoví, que en un llibre dedicat a la història excursionista d'una entitat com aquesta hi aparegui un capítol dedicat a una festa tan excessiva com és el Carnaval –que sembla a l'altre extrem de l'esperit esportista i saludable dels afeccionats a la muntanya-.

La Talaia no es va mantenir al marge de la recuperació de les manifestacions folklòriques i populars plantejades després de la Guerra Civil (1936-39). L'any **1958**, en els inicis de la història de l'entitat i amb el franquisme en la seva plenitud, l'entitat s'obria al Carnaval, amb la participació per primera vegada a les *Comparses:* 43 parelles, amb barretines i faixes, els homes, i mantons de Manila, les dones, junt amb la banda de música, van passejar el nom de la Talaia pels carrers de Vilanova, afegint-se a les altres entitats que iniciaven el renaixement del Carnaval de Vilanova, anunciat en aquella època amb el nom oficial de *Fiestas de Invierno.* Encapçalava aquella comparsa una bandera verda i vermella amb la gla distintiva de l'entitat. En el lliurament al banderer que l'havia de portar –Blai Montané, *el Sereno*–, el secretari de la Talaia, Tomàs Muela, va pronunciar un petit i emotiu discurs: "*...Al fer-vos entrega de la nostra senyera, em plau remarcar-vos el significat dels seus colors, desitjant que sobre el prat que representa el verd, hi visqui sempre la nostra sang roja que significa el vermell. Assentada sobre el seu bell mig, la nostra ensenya, la que desitjo presideixi sempre els més enlairats cims morals i materials, sota la germanor de la nostra vila que està representada per l'escut del nostre poble català....*". Aquesta sortida a les Comparses va contribuir que la Talaia, que començava a donar-se a conèixer, adquirís una imatge d'entitat popular i oberta a la ciutat.

Tot i amb això, als carnavals següents, la participació no augmenta -encara que l'any **1961** s'estrena una segona bandera-. El **1963**, a l'assemblea i al *Butlletí*, hi ha socis que replantegen la conveniència de participar en aquesta festa: tot i reconeixent que és pròpia dels vilanovins, no hi troben la relació amb l'excursionisme i, a més, ocasiona despeses. Un altre episodi influeix decisivament a renunciar a sortir: la imposició d'una multa de 10.000 pessetes a l'entitat, a finals del 1963, per haver organitzat un Festival de Cançó Catalana sense permís governatiu i, a més de la suspensió de l'acte, es fa subsidiària la Talaia pels aldarulls que es produeixen. La sanció és pagada pels socis i deixa malmesa la caixa de l'entitat: l'any següent, el **1964**, entre la falta de recursos econòmics i la indignació, la comparsa de la Talaia es queda a casa.

No es tornaria a sortir fins a l'any **1967**, amb 35 parelles, que tornen a saltar pels carrers gràcies als ajuts rebuts del Patronat de Turisme per cobrir una part de les despeses de les bandes de música. A partir de **1970**, amb l'augment notable fins a 94 parelles de comparsers i comparseres, la festa ja s'autofinança. I cap a l'any **1974**, el creixement és significatiu: amb 341 parelles, no hi

ha cap més remei que dividir la banda de música en dues per acompanyar, per un costat, els comparsers joves i infantils, i per l'altre, els més grans. El creixement és igual a totes les entitats: comença de mica en mica la massificació de la festa. Així, per entrar a la *Batalla* de la Plaça de la Vila, les comparses s'han d'esperar: les infantils i les dels grans han d'entrar per separat, i s'ha de fer temps pel nomenament de la Comparsera d'Honor Infantil. I després del dinar, se celebra el Ball del Comparser, i algunes banderes fan visites de cortesia a altres societats. Aquell any es pot llegir al *Butlletí* de la Talaia: *"...Aquesta festa tan vilanovina està fent que el nom de la Talaia amb la senyera verda i vermella es passegi pels carrers i places de la nostra vila. Potser als excursionísticament ortodoxos els sembla que el fet de participar en una festa ciutadana és gairebé un atemptat contra els ideals muntanyencs. Però el fet és inqüestionable i la nostra entitat es llança cada any al carrer, perquè sap que és popular entre un gran sector de vilanovins i que el qui participa en la nostra comparsa ho fa de bon grat, amb simpatia, perquè ho sent en el seu interior..."*

L'any **1976** va representar un punt àlgid: la Talaia, per primer cop, guanyava la competició de participants, portant quatre banderes amb 708 parelles, cosa que representava un punt d'inflexió respecte edicions anteriors, en què habitualment les comparses del Pòsit de Pescadors i del Foment Vilanoví superaven de llarg les de la Talaia. La Plaça de la Vila, atapeïda de comparsers i comparseres, no s'acabava de creure el que es deia per la megafonia, fins que la cridòria i els aplaudiments es van generalitzar. M. Carme Barceló, a la *Revista* del 3r trimestre de 1995, en l'article *"Dates importants del Carnaval en el trajecte dels 40 anys"*, ho explica: *"... Encara recordo els crits i l'eufòria de tots els comparsers pujant pel carrer Sant Gervasi, Sant Gregori i acabant el recorregut davant el local social amb una copa que va donar el llavors alcalde Josep Piqué al president d'aleshores Lluís Daviu, copa que passà per les mans de tots. Els crits de: Talaia !! i ningú més !! va ressonar tot el dia per Vilanova..."*

Però la massificació que feia guanyar en participació també va comportar notables complicacions per poder gaudir de la festa. Al **1977**, especialment a la concentració a la Plaça de la Vila, la dificultat per fer les passades entremig de la gran quantitat d'arreplegacaramels i de públic, que barraven el pas als comparsers, va portar a corejar el crit unànime *Volem Organització!!!* adreçat a les autoritats situades al balcó del Consistori.

1992
La comparsa de la Talaia desfila per la Rambla Principal, amb Antoni Campillo portant la bandera
Foto Miquel Galmes

Al **1978**, la Talaia celebra el Ball de Mantons a La Sala, juntament amb el Coro, L'Acord i La Penya Barcelonista. També, aquell any, una colla de la secció Amics de la Sardana participa a l'Arrivo representant l'entitat; fins i tot hi coincideixen dos grups: un, l'oficial, i l'altre, de *l'oposició.* I surt per primera vegada, el Dimarts de Carnaval, la Comparsa del Vidalot –activitat que no va durar gaire edicions més-. El **1981** es modifica el vestit dels comparsers, unificant el mocador de colors en bandolera per un de verd amb l'escut de la Talaia imprès, cosa que va ajudar al control dels participants. Pel Dijous Gras, se celebra la Xatonada social. Pel **1984**, s'organitza un concurs de disfresses infantils a La Sala, mentre al local social arriba per primera vegada el Secretari de Sa Majestat el Rei Carnestoltes, que llegeix el sermó als socis i les sòcies. Com a novetat, aquell any la Talaia participa per primera vegada a la Rua.

1989
Els Cors de Carnestoltes de la Talaia, dirigits per Òscar Martí
Foto Rosa Farriol

1996
Davant l'Ajuntament, els Cors de la Talaia amb el 2n uniforme, dirigits per M. Cinta Roset.
Foto Rosa Farriol

1997
El Secretari d'en Carnestoltes, disfressat d'Àngel del Campanar, a punt de llegir el Sermó a la Xatonada Social.
Foto Rosa Farriol

L'any **1988**, amb la renovació a fons de la junta de l'entitat, es replanteja l'organització interna de les activitats lúdiques i carnavalesques, amb una Comissió de Carnaval que proposa un Programa social dels actes que se celebraran. I no només això, sinó que la Talaia s'integra com a membre fundador a la Federació d'Entitats del Carnaval Vilanoví, una federació amb personalitat jurídica pròpia nascuda amb l'objectiu de realitzar legalment les contractacions i gestions que comporten les festes. Aquesta Federació, de fet, era hereva de l'antiga Comissió, on la Talaia també estava representada, que havia treballat els anys de la transició democràtica per millorar l'organització de les Comparses i per desmuntar els jocs de clientelisme polític que l'Ajuntament propiciava amb els nomenaments de Comparseres d'Honor a les *Fiestas de Invierno.*

Aquell any, també, va començar a exercir el nou Secretari del Rei Carnestoltes, amb el nom de Bernat del Manton –recordant, potser, a Sant Bernat, patró dels excursionistes-, un personatge que fins a l'actualitat s'ha anat presentant, disfressat amb diferents indumentàries, a llegir el Sermó Social a l'entreacte de la Xatonada, cada Dijous Gras, amb els versos satírics que repassen socis i sòcies, seccions i activitats. I a l'any següent, **1989**, a més de les activitats que s'anaven mantenint, van sortir per primera vegada, la nit de Dilluns de Carnaval, els Cors de Carnestoltes, amb un bon grup de socis i sòcies que, després d'assajar intensivament i sota la direcció -en aquella primera època- de Josep M. Vidal i Oscar Martí, presentaven el seu repertori de cançons satíriques, fent crítica i qüestionant la política i la societat local. El vestuari dels Cors va ser, inicialment, camises de quadres verds o vermells, fins que, l'any **1992**, es va canviar per unes capes negres i grogues, amb pantalons, jersei i barret de copa negres. Aquests Cors van seguir recorrent els carrers de Vilanova, les altres societats i, fins i tot, l'escenari del Teatre Principal, amb la retransmissió televisiva de Canal Blau, dirigits els darrers anys per M. Cinta Roset, fins a la darrera actuació, l'any **2003**.

Les Comparses comencen a patir una evolució. L'any **1989** continuen sent multitudinàries: 550 parelles distribuïdes en 7 banderes. En els anys següents, seguirà així. De totes maneres, la immensa majoria dels participants no són socis -als talaiencs *autèntics* se'ls reserva una bandera-, tot i que ja s'havia establert una diferència de quotes d'inscripció. A partir d'aquell any, però, de mica en mica va anar disminuint el nombre de parelles, coincidint amb l'aparició de societats noves i de banderes de col·lectius diversos.

A finals de **1992**, la Comissió de Carnaval de la Talaia, amb el suport de la junta, per recuperar el caràcter social del Carnaval, va plantejar un gir radical que volia mi-

2002
Les Comparses fent l'entrada a la Plaça de la Vila. Jordi Rius porta la Bandera
Foto Rosa Farriol

nimitzar la massificació comparsera de la següent edició: es va proposar una modificació en la indumentària dels comparsers, canviant la camisa blanca, la faixa i el mocador en bandolera per una americana de ras negre amb solapes verdes i amb l'escut de la Talaia brodat a la butxaca. Evidentment, l'estratègia d'impulsar aquesta nova imatge encaria la participació, ja que s'havia de comprar o llogar l'americana, i l'esbandida va ser massiva. En aquell carnaval de **1993** es va passar a tenir només una sola bandera amb 48 parelles, això sí, de socis i sòcies, que van recuperar el gust de poder saltar i córrer amb més llibertat, com feia anys que no passava, amb itineraris llargs –propis d'excursionistes!!!- i amb la constància d'anar a visitar la gent gran de la Casa d'Empara i la residència de l'Hospital de Sant Antoni Abat.

Entre els actes habituals de carnaval que s'han anat mantenint, en algunes edicions s'han afegit altres activitats, com el concurs *La Loto Carnaval* d'àmbit social, els encontres amb l'Agrupació de Balls Populars a les batalles de merenga a la Plaça de les Cols, amb intent de *merengar* el Foment, o les trobades amb els Bordegassos –transformats en *vídues desconsolades* que assistien a l'Enterro del Carnestoltes, el Dimecres de Cendra-. També cal esmentar la celebració del 40è Aniversari de la participació al Carnaval, amb una exposició fotogràfica retrospectiva, l'edició d'un opuscle resum de 40 anys de Comparses, i un important ressò mediàtic a través de Canal Blau i Diari de Vilanova, o un sopar de Mascarots al local social i un seguit d'interessants i diverses conferències de coneguts vilanovins, entre un munt de coses més que han complementat aquesta participació de la Talaia a les festes del Carnaval.

Avui, les batalles de caramels han perdut bona part de la motivació i l'al·licient que comportava la rivalitat entre les entitats principals de la ciutat. L'entrada a la Plaça de la Vila s'ha convertit en un desfilada d'un munt de comparses que repeteixen en diverses tandes els mateixos enfrontaments, la penjada de llaçades als respectius estendards, esperes programades prèvia neteja de la plaça de caramels per una brigada municipal, i després d'aquest espectacle, fugir corrent del recinte, reunir la banda de música i anar-se'n a dinar. Però el Carnaval continua i la Talaia hi participa. Encara que amb lògiques discrepàncies, l'opinió general és que l'entitat també s'ha donat a conèixer a tot Vilanova a través de les Comparses i que, si bé són molts els que identifiquen la Talaia pel seu vessant excursionista, també hi ha qui l'associa al seu lligam amb la tradició vilanovina.

2002
La Comparsa de la Talaia es fa retratar al pati de la Casa d'Empara
Foto Rosa Farriol

LES ACTUACIONS MEDIAMBIENTALS DE LA TALAIA

Els excursionistes d'arreu –i, evidentment, els de la Talaia també– han estat sempre curosos amb al medi ambient. Especialment perquè, amb la conservació d'allò que genèricament anomenem natura o medi natural, es defensa bàsicament l'escenari de l'excursionisme. Però també perquè han entès el benefici que reporta respectar-lo, protegir-lo i no malmetre'l. Potser durant la primera dècada de la història de l'entitat, no s'havia despertat de manera conscient encara l'esperit conservacionista, entenent amb ingenuïtat que els estralls que es produïen a la natura eren propis d'un temps de recuperació social i econòmica del país. De mica en mica, es va anar desvetllant la consciència de l'ecologisme, i ja cap a la dècada dels setanta es va manisfestar tímidament aquesta inquietud mediambiental. Va ser al final del segle quan el posicionament dels excursionistes amb els desgavells ecològics va prendre una actitud més enèrgica.

Presentem ara una relació de les actuacions més destacades que la Talaia ha impulsat sobre aquestes qüestions mediambientals.

1972 El 8 de novembre va tenir lloc una conferència col·loqui a la Sala d'Actes de la Biblioteca, presentada conjuntament per la Talaia i el Centre d'Estudis de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, sobre el projectat abocador d'escombraries a la Vall de Joan, al massís del Garraf. El president de l'Escola Catalana d'Espeleologia, J. A. Raventós i el professor J. Senent Josa van explicar els imminents perills que comportaria aquell disbarat si tirava endavant el projecte, com efectivament anys més tard va confirmar-se. La revista *Muntanya* del CEC i *L'Eco de Sitges* es van fer ressò de l'oposició de la Talaia a l'abocador d'escombraries del Garraf.

1973 La Talaia va adreçat una carta a l'alcalde de Vilanova manifestant la total oposició al projectat abocador, per tal que fes gestions per aturar aquell desgavell. La contesta va ser formal i sense comprometre's.

1979 Arran de la mort del membre del GET Xavier Claramunt, en un accident a l'avenc de Terradelles (Garraf) causat per l'explosió del gas metà procedent de l'abocador d'escombraries, va intensificar-se la pressió mediàtica sobre el cas. La Talaia va redactar una acta amb nou punts reivindicatius per tractar davant el Comitè Catalano-Balear d'Espeleologia. I l'1 de novembre, es va fer un acte informatiu a la Biblioteca Víctor Balaguer, amb Pau Pérez, del Comitè Catalano-Balear, sobre el Garraf, coorganitzat per la Talaia, l'ajuntament i el Centre d'Estudis de la Biblioteca. L'ajuntament va iniciar gestions sobre l'abocador. Malgrat tenir la majoria d'informes tècnics a favor, a més de les campanyes ciutadanes, l'abocador no va ser clausurat.

1991
Aspecte de les obres de l'autopista del Garraf C-32 , al seu pas pel massís.
Foto Miquel Galmes

1981 El GET va publicar la revista *Soterrània IV*, edició monogràfica dedicada al massís del Garraf i a la seva irresponsable destrucció, en homenatge a Xavier Claramunt, amb articles i anàlisis sobre les conseqüències de l'abocador.

1985 Amb el patrocini de la Fundació Caixa de Pensions i procedent del Museu de la Ciència, durant els mesos de setembre i octubre, la Talaia va acollir a la sala d'actes una completa exposició fotogràfica amb el títol *El Foc i el Bosc,* que mostrava la importància del bosc i la seva destrucció, els incendis, la lluita contra el foc i la recuperació del bosc.

1991 Es va començar a fer sentir un moviment d'oposició a l'autopista del Garraf al seu pas pel terme de Vilanova, per

1997
Excursió reivindicativa de la campanya Salvem els Colls–Miralpeix
Foto Rosa Farriol

1997
Concentració a Les Roquetes, reivindicant la campanya Salvem els Colls-Miralpeix
Foto Rosa Farriol

2002
Debat mediambiental sobre *Els límits de l'excursionisme en els espais naturals protegits.*
Foto Rosa Farriol

l'anomenada *cota 125*. La Talaia va formar part de la plataforma que es va constituir i va prendre part activa en la campanya pel desdoblament de la variant com a alternativa a la construcció de la nova autopista. Es van organitzar una sèrie d'actes reivindicatius en aquest sentit, acabant en el "No a l'autopista". Es van fer debats a la televisió local, actes a la Plaça de la Vila i xerrades sobre l'impacte ambiental del projecte.

1997 Pel juny, la Talaia va organitzar una excursió poc corrent. Responent a la crida feta per la Plataforma *Salvem Els Colls-Miralpeix*, més de 150 persones van fer un recorregut per aquesta zona costanera fins a la confluència amb la urbanització de Mas d'en Serra, on es van trobar amb una massiva concentració reivindicativa en què tothom demanava que s'aturés el desastre urbanístic que finalment ha malmès aquella zona natural. La Talaia va participar en altres accions d'aquesta campanya, com ara en la distribució del populars cartells de roba amb la fulla de margalló per penjar als balcons.

2000 Es va crear la Comissió de Medi Ambient. Fins aquell moment s'havia assistit a les reunions de la Junta Permanent de la Comissió de Medi Ambient de l'Ajuntament, tot i que també pertanyen a la seva Comissió Permanent des de l'any 1979, amb la implicació de socis com ara Salvador Butí, M. Carme Barceló i Toni Sagarra -sobretot pel tema de l'autopista- i, més endavant, Nati Salvadó, Miquel Bernadó i Clara Racionero, entre d'altres. • Pel maig, i ja dintre dels actes proposats per la recent creada comissió, va programar-se *Els parcs eòlics a debat,* un activitat que va reunir una interessant mesa amb quatre experts en qüestions mediambientals: Toni Burau, de l'Institut per a la Conservació de les Aus Rapinyaires (ICAR); Manel Bustos, de l'Associació de Productors d'Energies Alternatives (APEA); Xavi Jiménez, del Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes del Camp (GEPEC), i Miquel Cabré, d'Ecotècnia, amb dos moderadors, Humbert Salvadó, biòleg, i Salvador Butí, com a excursionista. S'hi van argumentar els respectius posicionaments a favor o en contra de les propostes, es va acabar després d'un extens debat, amb molta participació. • Així mateix, la Talaia va ser present a la Plataforma pel Desenvolupament Sostenible del Massís de Beret, una campanya centrada en la vall d'Àrreu.

2001 Un dels actes rellevants organitzat per la Comissió de Medi Ambient va ser un interessant debat al pati del local social sobre *L'organització del territori*, que va comptar amb quatre ponents: Pep Riera, de la Unió de Pagesos; Agàpit Borràs, arquitecte; Josep Bertran, pagès, i Miquel Orriols, arquitecte municipal.

2002 De nou, la Comissió de Medi Ambient va organitzar, també al pati del local social, un altre debat: *Els límits a l'excursionisme en els espais naturals protegits*, que va posar de relleu el conflicte entre l'excursionisme i la protecció existent a l'entorn natural. Moderava el debat Salvador Butí i, dels quatre ponents que s'esperaven, només dos van poder fer acte de presència: Anton Fontdevila, president de la FEEC i Joan Casòliva, tècnic del Departament de Medi Ambient de la Generalitat.

2004 A principis d'any es van realitzar dues conferències de tema mediambiental. La primera, a càrrec de Lluís Toldrà, membre de Depana, sobre *Les ampliacions de les pistes d'esquí a debat.* I, la segona, *El futur de la preservació d'Els Colls–Miralpeix*, un estudi que va ser presentat per la seva autora, Montserrat Reus i Martí (APMA). • Des del primer moment, la Talaia va coliderar juntament amb l'APMA, i amb el suport d'algunes associacions de veïns i més de 20 entitats diverses, la campanya *Salvem la Platja Llarga.* Contra la possibilitat d'edificar en aquell indret, es van plantejar accions informatives, una important recollida de firmes (més de 5.000), sortides sobre el terreny, estampació de samarretes, activitats i reunions sobre el tema... Actualment, aquesta campanya encara és activa, i per ara a aconseguit aturar les obres d'urbanització que ja s'havien iniciat. • Un altre acte de cultura mediambiental va tenir lloc a la Talaia, amb la presentació, el 30 d'abril, de la Reserva Marina de Masia Blanca (Coma-Ruga), per la biòloga de la reserva Olga Villagrasa i la col·laboradora Núria Alsina, de Sotavent, Agrupació Submarinista del Vendrell, que van oferir un interessant documental d'aquell paratge protegit, convertit en una excel·lent reserva d'espècies marines. • A mitjan octubre va tenir lloc al local social una taula rodona sobre el tema: *La Platja Llarga: un espai natural a conservar,* presentada pels membres de la Comissió de Medi Ambient, Clara Racionero i Miquel Bernadó. • La Talaia va subscriure, també, el *Comunicat per la Dignitat i la Qualitat de l'Alta Muntanya. Prou depredació del territori!!,* promogut per la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya i per Mountain Wilderness de Catalunya.

2004
Dos aspectes de la Platja Llarga, amb el primer intent acomplert de fer aturar les obres
Fotos Clara Racionero

2005 A mitjan juny la Comissió de Medi Ambient va presentar a l'entitat *Què és i què fa Mountain Wilderness de Catalunya*, una xerrada a càrrec d'Emili Tomàs, expresident d'aquest organisme a Catalunya, una entitat nascuda l'any 1987 i dedicada a promoure la netedat a la muntanya, mantenint-la com més acostada possible a l'estat salvatge, alhora que intenta conscienciar els alpinistes i excursionistes a practicar i divulgar l'ús correcte del medi natural.

En definitiva: adhesions, participacions en plataformes reivindicatives, xerrades, protestes -com la presentada per la construcció i emplaçament de la torre de guaita al cim de la Talaia-... Tot un seguit d'activitats que sovint han provocat malestar en els poders públics i en les empreses afectades... L'esperit reivindicatiu de l'entitat i dels seus socis i sòcies, sobretot pel que fa a la preservació de la natura i el medi ambient, es manté força viu.

ELS APLECS

Una de les manifestacions fonamentals de la vida associativa de la Talaia van ser els aplecs. L'organització d'aquests actes va motivar l'entitat a convidar vilanovins i comarcans a participar d'una festa popular, rememorant inicialment aquells antics Aplecs Excursionistes de Catalunya, que s'havien organitzat a Poblet el 1910, el segon a Sant Miquel del Fai el 1918, el III es a La Mola de Sant Llorenç de Munt (1920), el IV precisament a Olèrdola, el V a Sant Benet de Bages, i pel que sembla el VI i últim es va fer a la Pobla de Claramunt, abans de ser prohibits. Aquests primers aplecs tenien un caràcter més estudiós que festiu i se'n van derivar també els Congressos Excursionistes de 1911 a Lleida, de 1912 a Manresa i de 1918 a Tarragona.

S'iniciarien, doncs, els aplecs talaiencs, primer a Olèrdola, dins d'aquell recinte farcit d'història, seguits dels de l'ermita de Lurdes, a la vora de la llera seca del Foix, i després, apropant-se més a Vilanova, al recinte de la Masia Cabanyes.

Queden llunyans, doncs, els primers aplecs a Olèrdola. De totes maneres, representa un actiu prou important a recuperar de la memòria, pel que van significar per a la Talaia en els seus primers moments: una fita entre simbòlica i vital que marqués una traça per afermar l'excursionisme vilanoví. Encara dins del *Coro*, la junta d'aquella Secció Excursionista que ja es deia Talaia -o *Atalaya*- es va proposar organitzar, l'estiu de **1953**, un aplec a Sant Miquel d'Olèrdola per donar una ambiciosa embranzida als seus objectius associatius, congregant la gent interessada en l'ambient excursionista.

I així va començar a difondre's la idea en un programa de mà:

"...La Agrupación Excursionista Atalaya os invita a la excursión familiar que organiza para el dia 27 de septiembre de 1953 - I Aplec a San Miguel de Olérdola -, bajo el programa siguiente: sábado, dia 26.- a las 7 de la tarde, Marcha y acampada en la explanada de San Miguel. Domingo, dia 27.- A las 6'30 de la mañana, salida de los excursionistas a pie, y a las 8, salida en coche (mediante inscripción). A las 10'30 actuación del conjunto "Armónic Club". A las 12 Festival campestre. A las 2, concurso de 'paellas'. A las 4 Prueba de Regularidad por parejas mixtas y a las 7'30 llegada a Villanueva-..."

1961
Els Campaments – Aplecs es clausuraven, com el de St. Miquel d'Olèrdola, amb la rotllana del *Cant dels Adéus*
Foto Arxiu Muela

De fet, en aquell I Aplec no hi va haver acampada perquè només tenien una tenda, que pertanyia a Miquel Fortuny. El dia 27, un grupet va pujar a peu i, com era habitual, ho van fer per la carretera fins a Canyelles i tot seguit pel viarany conegut per *la canal*. Algú més es va desplaçar en l'autobús regular de Vilafranca, fent parada davant d'uns cirerers arrenglerats vora la calçada, des d'on s'agafava un caminot pel vessant del fondal de Fontanilles: un camí carreter, a trams costerut, poc apte per als escassos vehicles que s'hi volguessin aventurar.

El restringit conjunt musical va interpretar alguna peça de ball i això va ser tot el que va donar de si l'anunciat *Festival campestre*. El mateix va succeir amb el concurs de casso-

les, que va acabar en un simple dinar de motxilla –tot just feia un any que s'havia prescrit el racionament-. Quant a la *Prueba de Regularidad por parejas mixtas*, res de res: les marxes ja vindrien més endavant. Hi va haver una assistència d'unes vint o vint-i-cinc persones, incloent-hi la junta.

L'any següent ja va tenir més èxit la promoció de l'excursionisme en el II Gran Aplec de Sant Miquel d'Olèrdola programat per als dies 2 i 3 d'octubre de **1954**. Es va pujar al recinte monumental per acampar, amb dues tendes amb vuit o deu persones. Hi va haver foc de camp en el que semblava una era, amb una vella pallissa, a redós de la muralla iberoromana. El diumenge al matí, entre els diversos actes programats -una gimcana, uns jocs d'entreteniment...-, també es va realitzar a càrrec d'uns socis una escalada en els cingles amb els consegüents ràpels. Dues ballades de sardanes, una al migdia i l'altra a la tarda. Els músics de la cobla hi havien pujat a peu i dalt d'un carro tirat per un matxo transportaven els instruments. De concurs *de cassoles d'arròs*, aquesta vegada sí que n'hi va haver. A mitja tarda, Pere Clavé, del proper veïnat de la Plana Rodona, va dissertar sobre la història d'Olèrdola, de la importància que va tenir des d'antic i en particular durant l'alta Edat Mitjana. La cinquantena de persones que havien fet cap a l'Aplec, la majoria eren de Vilanova, però també van venir de Vilafranca i dels pobles de la rodalia, com Canyelles o Moja... Cadascú hi va arribar a la seva manera: a peu, en bicicleta, en el cotxe de línia...

1957
Els més petits també gaudien del campament i 5è Aplec a St. Miquel d'Olèrdola
Foto Tomàs Muela

1956
El cant de l'*Ani – kuni* al 4t Aplec d'Olèrdola
Foto Tomàs Muela

1958
6è Aplec a St. Miquel d'Olèrdola. Vista lateral de l'acampada
Foto Arxiu Ordovàs

El III Aplec es va celebrar el 7 i 8 de maig de **1955**. Amb un augment de participació, hi van fer acte de presència fins i tot uns companys membres de la UEC de Collblanc (Barcelona). Unes notes adjuntes al programa deien:

"...Los asistentes que salgan a las 6 de la mañana podran oir la Santa Misa en Cañellas, donde les dejará el coche, para llevarlos después de celebrada a Olérdola. Como dato interesante notificamos que el camino hasta el Castillo está practicable para turismos y demás vehículos pequeños..."

Durant el IV Aplec, al **1956**, l'A. E. Talaia, ja legalitzada amb domicili al carrer de Sant Pau, va organitzar un programa d'actes semblant al d'anteriors aplecs, amb les novetats d'uns focs artificials –de fet, quatre coets- i l'elevació d'uns globus. A les 6 de la tarda, el *Cant dels Adéus* i cap a casa. El V Aplec, que es va fer l'11 i 12 de maig de **1957**, continuava amb més acampadors i, l'endemà, amb la ballada de sardanes. Per al VI, que va ser el 10 i 11 de maig de **1958**, es va plantar la bandera de la Comparsa, que per primera vegada havia participat en el Carnaval. Amb aquella mateixa tònica es va fer, el 9 i 10 de maig de **1959**, el VII Aplec.

1960
Trencant l'olla a l'Aplec de St. Miquel d'Olèrdola
Foto Arxiu Muela

1961
El darrer Aplec a St.Miquel d'Olèrdola seria en la 9a edició
Foto Jesús Santacana

1961
9è Aplec a St. Miquel d'Olèrdola (i últim) amb 14 tendes i 57 acampadors
Foto Ramon Falcó

El VIII Aplec, celebrat el 7 i 8 de maig de **1960**, va ser un èxit d'assistència, amb 29 tendes, 100 acampadors... I l'endemà, encara hi pujarien més de 250 persones. Semblava que aquella iniciativa es consolidava. El matí del diumenge, a instàncies de la junta de la Talaia, va ser convidat mossèn Manuel Rodes per celebrar un acte religiós en l'església de Sant Miquel, però va ser censurat per les autoritats, qui sap si per haver transgredit algun protocol no conegut per part de l'agrupació...

El 13 i 14 de maig de **1961** es va fer el IX Gran Aplec a Sant Miquel, el darrer en aquella ubicació. Durant aquells anys sempre hi havia hagut dificultats amb els transports públics per portar fins allà dalt els excursionistes i simpatitzants d'aquell acte obert i festiu. Aquests factors, la llunyania, tot plegat, va fer que es prengués la decisió de canviar –més endavant, els autocars ja podrien accedir a un pàrquing, paradoxalment al punt just on, durant nou anys, el *foc de camp* havia il·luminat la muralla, la nit i els somnis de tota una colla de gent de motxilla-.

El **1962** va resultar un any de transició, ja que no s'havia previst res semblant que substituís l'Aplec. Potser per compensar, aquell any es va acceptar la invitació feta per l'Associació Espanyola Càmping i Caravana encarregant a la Talaia l'organització del IV Campament del Mediterrani, el 2 i 3 de juny, en el càmping Quo Vadis de Castelldefels, amb 55 tendes i 178 acampadors. Va ser un èxit i alhora un interludi.

L'11 i 12 de maig de **1963** s'engegava a l'ermita de Nostra Senyora de Loreto (Lurdes) una altra llarguíssima sèrie d'aplecs –serien els *aplecs de tardor,* excepte aquell inicial que es va fer com a campament de primavera-, organitzats per la Talaia, que assolirien 30 edicions consecutives fins arribar al 1992. Aquella primera edició ja va comptar amb 145 assistents en unes 20 tendes, i es van fer els actes propis d'un campament social. Amb poca publicitat, l'assistència al Campament–Aplec encara no va ser massiva com seria anys després.

El Campament Social de Tardor de **1964** ja va començar a prendre un caire de trobada més concorreguda. No només hi van ser els 40 acampadors i les 16 tendes que havien passat aquella nit a Lurdes: al matí, a més d'instal·lar-se una imatge de la Moreneta al mirador del cim de la Talaia, es va fer una ballada de sardanes amplificada amb la megafonia dels vehicles de la Coca-Cola i amb força participants, i també una trencada d'olla per als més petits.

Alhora que la Talaia celebrava el seu desè aniversari, el 2 i 3 d'octubre de **1965** també es va continuar organitzant aquell campament amb vocació d'aplec. De fet, el lloc escollit -l'ermita de Lurdes i la seva pineda-, oferia un marc idoni per a una festa de caire excursionista i popular. Tot i amb això, una de les qüestions que va començar a atreure gent va ser la celebració del foc de camp del dissabte a la nit. En aquella tercera edició, a part de les improvisades actuacions dels acampadors, hi va intervenir part el grup mixt de danses de la *Sección Femenina* i també el grup Els Janets, en la línia de la incipient Nova Cançó. Una novetat –i que es mantindria fins a les darreres edicions de l'aplec-, va ser el 1r Cros Local Vilanova–cim de la Talaia–Ermita de Lurdes: els atletes van ser rebuts amb molt entusiasme pels acampadors. Després, missa a l'ermita i,

1968
Campament a Lurdes, a la pineda al costat de l'ermita
Foto Arxiu Muela

1968
Un aspecte de les actuacions al Foc de Camp, davant l'ermita de Lurdes
Foto Arxiu Talaia

al migdia, audició de sardanes per la Cobla Sitgetana. Un concurs d'all-i-oli i, a la tarda, jocs infantils i xocolatada van configurar el programa –que es convertiria en l'esquema base per a següents edicions-.

La següent edició, la de **1966,** va ser un pas més en la progressió cap a un veritable Aplec: ja començava a ser tradició anar a acampar a Lurdes el primer cap de setmana d'octubre. Aquell any van ser 48 tendes i 162 acampadors els qui van dormir en aquell espai, a part les colles que van fer bivac -o els que no van arribar ni a dormir després del foc de camp! El segon cros el va guanyar un soci de la Talaia, Xavier Callao, amb un temps de 33'33" per recórrer els 6,7 km de la cursa, i que rebaixava el de la primera edició. Van continuar l'audició de sardanes i els jocs infantils, i a més hi va haver un concurs fotogràfic. Els assistents van anar a Lurdes a peu o en els autocars que van disposar els organitzadors.

I pel **1967** va seguir-se amb una tònica semblant en el nombre de tendes i acampadors. Però el cel estava encapotat i amenaçava pluja, com així va ser. Encara es va permetre una treva per celebrar una part de les actuacions del foc de camp, entre les que destacava la guitarra i les cançons d'un jove Pere Tapias. Però no va ser possible: llamps, trons i pluja torrencial van matar la il·lusió d'aquella nit, i de molts dels acampadors van acabar aixoplugant-se dins l'ermita. L'endemà, el cros es va poder celebrar, així com la missa. A l'hora de les sardanes la pluja va tornar, i els músics van haver de continuar tocant al local annex. Per sort, l'audició de la tarda i els jocs per a la mainada es van poder fer a l'aire lliure. Tot un aplec passat per aigua.

1968
Aplec a Lurdes. Inauguració del monòlit d'homenatge a Pompeu Fabra. Fa el discurs inaugural el professor Alfons Badia.
Foto Arxiu Talaia

Probablement, el Campament i Aplec de **1968** va marcar un abans i un després d'aquesta festa cívica. Es va presentar com a II Campament General del Penedès i d'aquesta forma hi va haver presència de Gavà, de Vilafranca, de Barcelona, etc. i evidentment molta de Vilanova. S'hi van sumar més de 310 acampadors i 80 tendes. Aquell any el foc de camp va comptar amb moltes actuacions, amb la presència, entre d'altres, del Grup de Folk, amb Jaume Arnella, o dels Cantaires Muntanyencs del C. Exc. de Gràcia. La festa va durar fins a la matinada. El cros, la missa i les sardanes van omplir el matí, fins que a migdia es va procedir al descobriment d'un monòlit dedicat a Pompeu Fabra, en l'any del centenari del seu naixement. El professor Alfred Badia va parlar de la figura de Fabra, i va fer una defensa de la necessitat d'aprendre el català i fer-ne un ús correcte. La Talaia va ser l'única entitat vilanovina que va homenatjar públicament Pompeu Fabra.

Cal recordar que, durant aquells anys, i gairebé fins a les darreres edicions, la Talaia editava un complet *Butlletí–Programa* on, a més dels actes, podien llegir-se articles diversos sobre qüestions culturals, sobre excursionisme o també sobre l'entorn social proper, amb signatures tan conegudes com les de Xavier Garcia, Joan Virella, Sixte Moral, Xavier Capdevila, Josep Blanes, Vicenç Carbonell, Oriol Pi de Cabanyes entre molts altres que van col·laborar a crear un sentiment de complicitat entre els ciutadans excursionistes i l'Aplec.

I el **1969**, la novetat principal en la convocatòria va ser canvi de nom: va passar a denominar-se *Campament–Aplec* -de fet, aquell acte ja havia anat prenent cada vegada més caràcter d'aplec multitudinari que no pas de campament excursionista-. El cens de tendes va ser de 71, i el d'acampadors, de 290; en tot cas, són quantitats que no comptabilitzen els centenars de participants a l'aplec. Van introduir-se algunes novetats al programa, entre els actes acostumats: al matí, la cursa de cros s'ampliava amb el cros *femení* i es realitzava una gimcana mixta, mentre que, a la tarda, hi va haver el concert del grup de folk vilanoví Cataifa-2. Com ja era costum, la festa va tancar-se amb una gran rotllana fent el *Cant dels Adéus.*

El Campament–Aplec de **1970** va fer més evident allò que els organitzadors ja havien denunciat repetidament: la intencionalitat d'un bon nombre dels assistents al campament s'allunyava dels propòsits dels qui havien ideat aquella trobada. Per a l'heterogènia multitud que s'aplegava el dissabte a la nit, l'aplec era una excusa per fer una festa a l'aire lliure, entrant en conflicte amb altres acampadors. En aquesta edició va iniciar-se una novetat que quedaria establerta per a les següents: el Concurs de Dibuix Ràpid Infantil i Juvenil, amb una bona acceptació.

L'any següent, el **1971**, va repetir l'estructura de l'any anterior, sobretot en les nombroses actuacions musicals i teatrals del foc de camp, que es van fer entre incidents provocats per sectors minoritaris d'assistents. El programa d'actes va tenir una sola novetat: el cros infantil. Cal destacar que aquell any va estrenar-se una sardana dedicada a aquella festa, *Aplec de Lurdes*, del mestre Vilarroya, contrabaix de la Cobla Sitgetana, que protagonitzava les audicions dels darrers anys.

En l'edició de **1972** destacava una novetat que es consolidaria fins al final dels aplecs: l'actuació dels Bordegassos de Vilanova, aleshores una jove colla nascuda pocs mesos abans, que al migdia va aixecar els castells amb la col·laboració dels assistents a l'aplec fent pinya. La nit de dissabte, però, els comportaments incívics havien provocat fins i tot la presència de la Guàrdia Civil, al final del foc de camp, dissolent els grups que boicotejaven l'acte. L'aplec es clouria amb un balanç força positiu.

L'aplec de **1973** entrava plenament dins la normalitat: ja s'havia convertit en una tradició i la festa era multitudinària. Es va poder seguir aquell programa consolidat, començant el dissabte amb l'obertura del Campament–Aplec i el foc de camp; el diumenge, el despertar dels acampadors amb una traca, l'arribada del cros, la missa a l'ermita, a la gimcana, el concurs de dibuix ràpid per als més joves, mentre que es ballaven sardanes i, a continuació, l'actuació dels Bordegassos i el repartiment dels premis de cada prova; després de dinar, els jocs infantils i la xocolatada, i la clausura de l'aplec amb el *Cant dels Adéus.* I gairebé tothom a peu, motxilla a l'esquena cap a Vilanova.

L'aplec de **1974** no va presentar gairebé cap variació respecte a l'anterior. Això sí, la pluja de dissabte al vespre va fer desplaçar l'acte del foc de camp sota cobert, a l'edificació propera a l'ermita. L'endemà, després de la pluja, un dia esplèndid va permetre continuar la festa. L'únic acte nou d'aquell any va ser l'actuació dels Falcons de Vilanova, ampliant el programa de la tarda de diumenge, després dels jocs infantils i de la segona audició de sardanes de la Cobla Sitgetana.

1976
Aplec a Lurdes. Quel Martorell dirigint la coral de La Unió Vilanovina: canten per primera vegada en públic *Els segadors*
Foto Arxiu Talaia

1977
Sardanes a l'Aplec a Lurdes
Foto Arxiu Talaia

A la següent edició, el **1975,** la darrera celebrada sota la dictadura, semblava que s'oloraven els canvis transcendentals que s'haurien de viure en el país. Amb el programa d'actes habitual, la notable concurrència que hi va assistir va deixar el recinte cobert de deixalles sense fer cas de les recomanacions dels organitzadors.

L'aplec de **1976** va representar una emocionant festa de reivindicació d'un futur en llibertat i democràcia, convertint-se en l'escenari idoni i en l'exponent de l'alegria col·lectiva i de l'afany per reconquerir la personalitat del país. Hi havia signes que exterioritzaven aquell esclat: es va desplegar una gran senyera dalt de la Talaia, que s'hi va mantenir tota la jornada; alhora, els escaladors havien penjat a la paret oest una gran pancarta amb l'eslògan *Amnistia Total*. L'aplec es va celebrar igualment amb tots els actes previstos però ple de moments memorables: els membres del *Coro*, dirigits per Quel Martorell, van cantar en públic per primera vegada *Els Segadors*, afegint-s'hi tot el públic, alhora que un pilar dels Bordegassos de Vilanova lliurava una senyera. Aquest episodi històric a l'aplec va culminar a la tarda amb la presentació, en un acte públic, de l'Assemblea Democràtica de Vilanova, que va presentar la reivindicació famosa de *Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia*.

A partir de l'any següent, el **1977**, el programa d'actes va anul·lar definitivament el campament, i la festa va passar a denominar-se Aplec de Tardor. En acabar l'aplec de l'any anterior, l'organització s'havia plantejat una vegada més posar fre al desgavell nocturn del campament, on se seguien desdibuixant els valors inicials d'aquella reunió. En aquesta edició, es va passar de l'acte essencialment excursionista a la trobada cívica, social, cultural, esportiva o simplement lúdica. I, a més de canviar-li el nom, es va delegar la responsabilitat d'organitzar els aplecs als Amics de la Sardana, que des de sempre ja venien col·laborant-hi, evidentment sense que la Talaia deixés de ser la responsable principal de l'aplec. Al clàssic programa establert va afegir-se un concurs d'arròs a la cassola.

Any rere any, l'Aplec de Tardor es va anar consolidant. Sense canviar l'estructura general del programa d'actes, se n'hi afegia o se n'hi suprimia algun segons aconsellava la circumstància de cada moment, i l'experiència organitzativa que es va anar adquirint gairebé garantia l'èxit de qualsevol iniciativa. El **1978** van introduir-se un parell d'actes a la tarda: el concurs d'estirar corda – els solters contra els casats-, seguit d'un ball de gralles. Ambdós actes van tenir força acceptació i continuarien al programa, per la qual cosa l'aplec de l'any **1979** va presentar un programa idèntic a l'anterior, destacant que la cursa de cros complia ja quinze anys com a prova esportiva, tot i que ja feia temps que la seva organització s'havia posat en mans de la Secció d'Atletisme del Patronat d'Esports. L'aplec de **1980**, gairebé igual, amb la novetat d'un concurs de figures de fang per a nens i nenes, que va ser molt ben acollit. També es va començar a celebrar espontàniament un concurs de colles sardanistes que va animar força l'audició matinal. I a la tarda hi va haver una actuació teatral a càrrec del col·lectiu CAEP III, de Vilafranca. I per l'edició de

l'any següent, **1981**, una repetició del mateix però sense la sessió de teatre; mentre que, el **1982**, al matí, hi va haver un concert dels Grallers de Santa Madrona i, a la tarda, una actuació de l'Orfeó Vilanoví. Es va mantenir el mateix programa el **1983**, amb un canvi: a la tarda, substituint el joc d'estirar la corda, va actuar el grup d'animació infantil Canyamàs. El **1984**, va incloure's un *ball amable* a la tarda, amb l'actuació de la Cobla Miralpeix. I els aplecs de **1985** i **1986** van mantenir l'estructura dels anteriors.

A l'edició de **1987**, assumint que molts acampadors sense permís continuaven parant la tenda o fent bivac el dissabte, intentant reactivar una qüestió que ja s'havia suspès per problemàtica, el programa de l'aplec va tornar a incloure el campament amb el corresponent foc de camp, però es va haver de suspendre gairebé totalment per la pluja. El **1988** va tornar deixar el campament fora de programa. Com a fet destacable, a l'actuació castellera dels Bordegassos de Vilanova es va convidar una de les colles més destacades del país, els Minyons de Terrassa, per passar una jornada d'esbarjo a més d'aixecar castells; aquest fet, a més d'incrementar la concurrència a la festa, va convertir l'Aplec de Lurdes en una nova plaça castellera.

1985
Aplec a Lurdes. Quatre de set amb l'agulla dels Bordegassos de Vilanova
Foto Josep Blanes

1988
Aplec a Lurdes. Quatre de vuit dels Minyons de Terrassa
Foto Rosa Farriol

1988
Aplec a Lurdes. Sardanes a l'Aplec per la Cobla Neàpolis
Foto Rosa Farriol

I el **1989**, a més de ser un dels anys amb més concurrència vilanovina, els corredors del cros van celebrar la seva 25a edició amb obsequi inclòs, mentre que a l'actuació castellera tornaven les dues colles de l'any anterior. A més, es va improvisar, amb molta expectació, una competició de *cavall fort* per diverses colles, un entreteniment que ja s'havia iniciat en anys anteriors. El **1990** es van encendre els llums d'alarma per les pèrdues econòmiques, que en l'edició anterior ja s'havien manifestat, sobretot per haver-se instal·lat un intrús amb un bar paral·lel al de l'organització, sense haver-lo pogut foragitar, que va afectar significativament als ingressos de l'aplec.

El **1991**, a la programació habitual va afegir-se una nova prova, la cursa de BTT, amb força èxit. També van tornar –per darrer any- les dues colles castelleres. L'any **1992**, va suprimir-se la missa a l'ermita, donat el lamentable estat de l'edifici.

L'aplec vivia una època de davallada i exigia prendre alguna resolució sobre el seu futur. A la junta de la Talaia ja hi havia el convenciment que aquell Aplec de Tardor a Lurdes havia acomplert els seus objectius –i, probablement, amb escreix–. Tot i les reticències d'alguns nostàlgics a canviar de lloc, amb la indicació concreta de la junta i amb l'acord a contracor de l'assemblea d'Amics de la Sardana, va abandonar-se el recinte de l'ermita de Lurdes i l'Aplec es va traslladar a la Masia Cabanyes, molt més a prop de Vilanova.

El nou Aplec de Tardor a la Masia Cabanyes va iniciar un període, no gaire llarg, que volia definir un nou tarannà i que semblava prometedor. Aquell any **1993**, el nou escenari va provocar alguns canvis obvis, com ara el recorregut de la cursa de cros o la consolidació del III Ral·li de BTT per parelles, que amb 67 equips va representar un èxit, mentre que la ballada de sardanes patia un clar descens de participants. Dues colles castelleres van centrar els actes del migdia: els Bordegassos i els castellers de Castelldefels, que van tenir una bona actuació seguida per unes

tres mil persones. Per l'efemèride dels 125 anys del naixement de Pompeu Fabra, Albert Jané va fer una conferència a la sala d'actes de la masia, i a més ha va haver una actuació de l'Orfeó Vilanoví; al final de la tarda, un gran medalló commemoratiu es va col·locar al mur exterior de la masia. Va semblar, doncs, que la fórmula de dedicar el matí a les activitats lúdiques i la tarda als actes culturals podia donar resultat.

El **1994**, la pluja va tornar a incidir en l'aplec, fins al punt d'haver-se de suspendre. Només van sortir, amb pluja i tot, els ciclistes de la prova de BTT. Els 60 inscrits a la paella que cuinava Manel Masana van tornar a Vilanova i van fer el dinar al local.

La següent edició, la de **1995**, per sort va tenir bon temps, però tampoc va representar cap èxit d'assistència -potser perquè era la data del *pont del Pilar* i molta gent era fora-. Les curses de cros i de BTT van realitzar-se amb tota normalitat al matí, junt amb els concursos de dibuix i de figures de fang. Tot i l'aglomeració de migdia, la participació a les sardanes i als castells va ser molt reduïda i, a la tarda, entre la sobretaula de les paelles i els jocs infantils, i sense cap altre acte cultural, va finalitzar un aplec gens memorable i amb dèficit econòmic.

L'organització trontollava davant de les dificultats econòmiques, i es van plantejar introduir algun al·licient més al programa d'actes. El **1996**, al matí, a més de les carreres i actes habituals, va fer-se una exhibició de l'Escola de Puntaires del Garraf que va ser seguida per molta gent encuriosida per l'art de fer anar els boixets. I, a continuació, unes partides simultànies d'escacs. A l'actuació castellera van participar les colles convidades de Castelldefels i de Cornellà, junt amb els Bordegassos, que van estar a punt de carregar el quatre de vuit -com sempre, un acte seguit multitudinàriament-. A la tarda, hi va haver l'actuació del Grup Instrumental de la Geltrú. Un altre cop, però, es tancava amb resultat econòmic negatiu.

Si a la darrera edició l'organització es plantejava renovar l'aplec totalment, al final de l'edició de **1997** es va arribar a plantejar la continuïtat de la festa. Tot i que es van celebrar els actes previstos, l'aplec perdia força: molts dels assistents simplement es dedicaven a relaxar-se a l'aire lliure sense interès per les activitats programades. Alguns dels actes es van suspendre, com el concurs de figures de fang, el concurs de ping-pong o les simultànies d'escacs. I de nou l'aplec va ser deficitari.

L'Aplec, però, el **1998** va semblar que feia una revifalla: tot i oferir un programa amb incentius semblants, en canvi, hi va haver força participació. Van tornar a actuar els Falcons, hi va haver una bona assistència a la cursa de cros i expectació a l'exhibició de puntaires. Va destacar, com altres anys, l'espontani joc del *cavall fort*. En canvi, la ballada de sardanes patia una crisi important i, per manca de personal organitzador, ni es va obrir el bar, ni es va realitzar el ral·li de BTT ni el concurs de figures de fang. Un any més no es va aconseguir l'autosuficiència econòmica.

1997
Aplec a la Masia Cabanyes. Torre de sis dels Bordegassos de Vilanova
Foto Rosa Farriol

1997
Es celebrava la 36a edició dels Aplecs de Tardor, en aquesta ocasió a la Masia Cabanyes, on Manel Masana dirigeix 3 paelles d'arròs.
Foto Rosa Farriol

La de **1999** havia de representar o una edició de transició o d'extinció. Es treballava amb el suport de l'ajuntament per buscar la participació d'altres entitats que coorganitzessin l'acte juntament amb la Talaia, per què no es perdés aquella festa popular. De moment, aquell any no es va poder comptar ni amb l'actuació dels Bordegassos ni amb la cursa de cros, actuacions fonamentals que portaven molta gent a l'aplec. Hi va haver els Falcons i van tornar les BTT, junt amb la resta d'actes tradicionals, en un aplec que no va tenir ni programa d'actes imprès.

A la *Revista de l'A. E. Talaia* de setembre de l'any 2000, una nota breu comunicava a tots els socis que es deixava d'organitzar l'aplec, que havia començat feia 38 edicions a l'Ermita de Lurdes i havia continuat a la Masia Cabanyes. S'havia intentat implicar algunes entitats vilanovines en l'organització però sense èxit. Quedava clar que tampoc era un objectiu prioritari en aquells moments organitzar uns actes deslligats, en el fons, de l'activitat bàsica de l'entitat i que la Talaia, durant tants anys, havia impulsat per cobrir un buit existent. Calia donar les gràcies a tothom i guardar-ne un bon record.

1998
37è Aplec de Tardor a la Masia Cabanyes. Actuació dels Falcons de Vilanova
Foto Rosa Farriol

LES SARDANES. LA SECCIÓ FOLKLÒRICA I ELS AMICS DE LA SARDANA

El fet que, des dels inicis de la Talaia, anés creixent la idea d'impulsar la celebració d'activitats sardanistes va venir sense cap dubte per l'interès d'un bon nombre de socis que també havien estat membres o simpatitzants de l'antiga Secció Folklòrica del *Coro*. Aquesta secció s'havia iniciat formalment el 1944 per promoure l'ensenyament de la sardana, i va celebrar els primers concursos i audicions en aquells anys en què això era força difícil. El 1947, a partir d'una desavinença, van passar a tenir la seu al *Círcol Catòlic*, des d'on van continuar l'activitat fins a finals de 1955, en què van renunciar a seguir, entre altres motius pels impediments de tota mena que els hi posava l'administració franquista.

La mancança de ballades de sardanes –amb algunes excepcions a la Festa Major- va influir que alguns socis de la Talaia, una entitat que es volia dedicar de ple a l'excursionisme muntanyenc, compatibilitzessin això amb l'existència d'un grup sardanista, que fins avui ha mantingut una constant activitat i ha anant evolucionant, participant i organitzant tota mena d'actes relacionats amb el món de la sardana. Aquest dinamisme es pot comprovar seguint la condensada història de l'afecció sardanista dins de la Talaia.

1959 Es crea el mes de juliol la Secció Folklòrica de la Talaia, la primera junta de la qual està formada per Antoni Ferrer, president; Josep Blanes, secretari; Blanca Forgas, tresorera; Jordi Calvet i Francina Barallobre, vocals.

1960 Organitzat per la Secció Folklòrica de la Talaia, pel novembre, té lloc el 1r Gran Concurs de Colles Sardanistes, a benefici de la Sala Antipoliomelítica de l'Hospital de Sant Antoni Abat.

1961 Pel desembre, la Secció Folklòrica organitza una audició de sardanes a la plaça de les Neus, amb la Cobla Melodia, del Vendrell.

1964 Es fa càrrec de la presidència Manel Prats, amb Marina Massó, secretaria, i, tresorera, Blanca Forgas.

1966 Es constitueix com a grup autònom Amics de la Sardana, dins de la Secció Folklòrica, amb aportacions de quotes i amb socis externs de l'entitat, amb el propòsit de celebrar audicions, cursets i concursos de sardanes. La seva creació és impulsada per Marcel·lí Ferrer, Manel Prats, Blanca Forgas, Antoni Penna, Argemir Granell i Xavier Garcia, entre d'altres. La quaota és de deu pessetes mensuals.

1969 El mes de març neix la *Circular d'Amics de la Sardana*. La secció té 408 socis.

1976
La talaienca colla sardanista Volerany, en una imatge de conjunt al Concurs de Vilanova i la Geltrú.
Foto Arxiu Butí

1970 En el marc del conveni entre el Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer i la Secció de Cultura de la Talaia, amb actes que es realitzen a la Sala d'Actes de la Biblioteca, els Amics de la Sardana de la Talaia organitza un concert de música de cobla amb La Principal del Camp, de Reus, en el Dia Universal de la Sardana. • És escollida la primera *Pubilla de la Sardana* de Vilanova. • A finals d'any, passa a ser secretari Joan Ferrer.

1971 Ocupa el lloc de secretari Salvador Butí. En aquest moment, la junta és formada per Manel Prats, president; Blanca Forgas, tresorera; Benet Cuenca, Xavier Garcia i Francesc Pèrez, vocals. • Es consolida l'audició de sardanes mensual a la plaça de la Vila, que es manté fins a la meitat dels anys vuitanta. La cobla Sitgetana sol ser la formació habitual.

1975
Sardana de germanor al concurs de Granollers
Foto Arxiu Butí

1976
Galop d'entrada de la colla Volerany al concurs de Salou
Foto Arxiu Butí

1978
Audició de Sardanes a l'Aplec de Lurdes
Foto Arxiu Talaia

1977
Una colla de cinc muntanyencs d'Amics de la Sardana, ballen una sardana per primera vegada dalt de l'Aneto a 3.404 m
Foto Arxiu Salvador Butí

1974 Durant el mes de febrer se celebra la diada homenatge a Pau Casals. • El 22 de setembre s'estrena a Tarragona la colla sardanista Volerany: l'anella és formada per Salvador Butí, M. Carme Barceló, Antoni Sagarra, Virtut Castro, Esteve Sivill, Glòria Pascual, Manel Prats, Mercè Alsina, Jordi de Ramon, Mercè Saburit, Jaume Marín i Emi Papiol. • El mes d'octubre es beneeix el banderí de la colla a l'ermita de Lurdes, durant la celebració del Campament Aplec. Durant sis anys, la colla participa en 72 concursos en diverses poblacions catalanes i l'any 1976 guanya el campionat de Catalunya (Zona D). • El mes de novembre, aquesta colla organitza un concurs de sardanes a la plaça de Catalunya amb motiu de la remodelació de la plaça.

1975 Al mes d'agost es fa un homenatge a la pianista Leonora Milà, amb la cobla Popular. ? Es forma, a finals d'any, una comissió comarcal per recolzar el naixement del diari Avui. Xavier Garcia i Marcel·lí Ferrer s'ocupen d'anar a les diverses poblacions de la comarca per crear l'estat d'opinió necessari. • Es consolida una activitat que ja es realitzava des d'uns anys enrere: per Sant Cristòfol, després de la benedicció dels cotxes a l'ermita, els sardanistes talaiencs han seguit la tradició celebrant-hi una ballada de sardanes amb música en viu.

1976 Durant el mes de març es commemora el X aniversari d'Amics de la Sardana i s'estrena la sardana *Amics X Aniversari,* de Josep Pañella. Es fa càrrec de la presidència Salvador Butí, que venia exercint, a més, de capdanser de la Colla Sardanista Volerany. L'acompanyen M. Carme Barceló, vicepresidenta; Jaume Dallà, secretari; Isabel Romeu, tresorera; Sílvia Bremón, Francesc Fraire, Antoni Sagarra, Xavier Capdet, Xavier Garcia, Jordi Brull i Blanca Forgas, vocals. • Comença la publicació a la *Circular d'Amics de la Sardana* d'una sèrie d'articles d'Eugeni Molero titulats "Els instruments de cobla i els seus executants" que deu anys més tard van ser recollits en un volum facsímil per Rúbrica Editorial, del Prat del Llobregat. • El 25 de juliol neix a Creixell la colla sardanista Talaia: durant tres anys, va participar en 21 concursos. • El mes d'agost s'organitza una audició extraordinària de sardanes a càrrec de La Principal de la Bisbal per al bateig de la plaça de Pau Casals.

1977 Pel centenari de Pau Casals, s'organitza una ballada i un concert de sardanes l'Església de la Geltrú amb la cobla La Principal de la Bisbal. • Al mes d'abril, conjuntament amb els Dansaires Vilanovins, s'organitza el 1r Aplec de la Sardana de Vilanova, a la plaça de la Vila, amb les cobles La Principal de la Bisbal, Ciutat de Girona i La Principal del Llobregat. S'hi estrena la sardana *L'Aplec de Vilanova*, de Lluís Buscarons. • També aquest any, la secció es fa càrrec de la secretaria provisional de la Comissió promonument a Francesc Macià. • També s'ocupa de l'organització de l'Aplec de Tardor a l'Ermita de Lurdes, tasca en la qual ja col·laborava de feia temps. La Talaia, després d'haver anul·lat l'acampada de la nit de dissabte, delega l'organització de l'Aplec del diumenge, si bé continua la seva col·laboració en la festa • Cal ressaltar que a primers d'agost una colla de cinc muntanyencs d'Amics de la Sardana, per primera vegada -que es sàpigue - ballaven una sardana emesa per un magnetòfon de cinta, a piles, dalt del cim de l'Aneto

1998
Programa del Concert de Sardanes i Música de Cobla dedicada al mestre Manuel Saderra, celebrat a l'església de la Geltrú per la Principal de la Bisbal
Foto Rosa Farriol

1990
III Trobada Infantil de Sardanistes a la Plaça de la Vila, organitzada per Amics de la Sardana
Foto Rosa Farriol

1998
Audició de sardanes davant l'ermita de Sant Cristòfol
Foto Rosa Farriol

1981
Sardanes de concert a l'església de la Geltrú per la Principal de la Bisbal, en homenatge al mestre Conrad Saló
Foto Horro

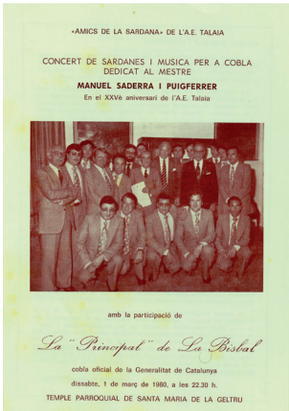
«AMICS DE LA SARDANA» DE L'A.E. TALAIA

CONCERT DE SARDANES I MUSICA PER A COBLA
DEDICAT AL MESTRE
MANUEL SADERRA I PUIGFERRER
En el XXVè aniversari de l'A.E. Talaia

amb la participació de

La "Principal" de La Bisbal

cobla oficial de la Generalitat de Catalunya
dissabte, 1 de març de 1980, a les 22.30 h.
TEMPLE PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE LA GELTRU

a 3404 m. Tota una gesta singular d'uns sardanistes que portaren la sardana a la fita més alta del Pirineu.

1978 Se celebra, el mes d'abril, el II Aplec de la Sardana de Vilanova -al pavelló d'esports, per motius climatològics- amb les cobles La Principal de la Bisbal, Montgrins i Ciutat de Girona. S'hi estrena la sardana *Vilanova joiosa*, d'Emili Saló. • El mes d'agost se celebra un concert de sardanes a Museu Can Papiol amb la cobla La Principal de la Bisbal, commemorant el 90è aniversari d'aquesta formació musical.

1979 S'organitza el III Aplec de la Sardana, als jardins de la casa d'Empara, amb les cobles Ciutat de Girona, La Principal del Llobregat, La Principal de Llagostera i Bages. També, com en les edicions anteriors, s'estrena una sardana de dedicada a Vilanova amb el títol de *Amics de Vilanova,* de Francesc Mas Ros. • El mes de juny s'edita el número 100 del *Butlletí* dels socis.

1980 Durant el mes de març se celebra un concert homenatge a Manuel Saderra i Puigferrer a l'Església de la Geltrú, amb la cobla La Principal de la Bisbal. • La secció es responsabilitza de portar les mulasses als cercaviles de la Festa Major, fent també sortides a diverses ciutats de Catalunya, com Montblanc, Igualada i Barcelona, entre d'altres. Se'n fan càrrec durant sis anys. • La colla sardanista Retorn organitza el primer concurs de sardanes revesses, i s'hi estrena la sardana *Colla Retorn,* de Leonora Milà. Les particel·les d'aquesta sardana, reproduïdes en plata, són el premi per als guanyadors d'aquest concurs.

1981 Es fa un homenatge a Conrad Saló, director honorari de La Principal de la Bisbal, amb concert d'aquesta cobla a l'Església de la Geltrú. • A la primavera comença a Radio Penedès el programa setmanal *Juntes les mans*, a càrrec de Salvador Butí i M. Carme Barceló, amb la col·laboració de Daniel Flor, entre d'altres. S'emeten 150 programes durant tres anys i mig. • Al mes de juny, amb motiu del XV aniversari de la secció, s'organitza una exposició històrica sobre el sardanisme vilanoví. • S'organitza per primera vegada, al mes de juliol i al passeig del Carme, la Nit de la Sardana. • A finals d'aquest any la colla Retorn s'incorpora a la secció.

1982 Es presenta, el mes de febrer, el llibre *La Principal de la Bisbal, cobla de la Generalitat de Catalunya*, d'Eugeni Molero, amb la intervenció de Josep Faulí, cap del Servei d'Informació de la presidència de la Generalitat.

1983 S'interromp l'edició del *Butlletí* • A l'estiu, s'estrena la sardana *Volerany*, de Manuel Saderra i Puigferrer, dedicada als Amics de la Sardana. El balanç històric dels Amics de la Sardana comença a ser important: des de l'any 1966 es compten més de 250 audicions de sardanes a càrrec de diverses cobles, encara que més de la meitat son interpretades per la Sitgetana.

1986 Se celebra el XX aniversari d'Amics de la Sardana amb un concert de sardanes i música per a cobla a càrrec de la Cobla Municipal

Ciutat de Barcelona al teatre Principal, la conferencia d'Avelí Artís–Gener *Una cultura no és solament llengua,* i una trobada Infantil de sardanistes. • A l'assemblea d'aquest any hi ha canvi de junta: accedeix a la presidència Josep M. Fauquer; Manel Masana, vicepresident; Maria Prats, secretària; Josep Oliva, tresorer; Daniel Flor, comptable; Manel Prats, Àngel Olivé, Xavier Garcia, Salvador Butí, M. Carme Barceló i Salvador Feliu, vocals. • Torna a sortir el *Butlletí-Circular* d'Amics de la Sardana.

1987 Se celebra l'Aplec de Pasqua a la Masia Cabanyes. • Es fa un homenatge a Eduard Toldrà al Círcol Catòlic amb la Cobla Sant Jordi. S'estrena la sardana *XX Amics-versari*, de Carles Sagarra i Mas.

1988 S'organitza un concert amb la coral Polifònica de Puigreig, que interpreten *El Messies*, de Händel. • Al mes de juny té lloc la primera Trobada Infantil de Sardanistes a la plaça de la Vila, amb la cobla Jovenívola de Bellpuig.

1989 A l'assemblea d'aquest any s'elegeix a Manel Masana com a president; Manel Prats, vicepresident, i Conrad Rovira, secretari. • S'organitza un concert a l'Església de la Geltrú amb l'Orfeó Eco de Catalunya i la coral Arrels. • Es constitueix a Vilanova la Coordinadora Sardanista, formada pels Dansaires Vilanovins, l'Escola Sardanista de la Geltrú i els Amics de la Sardana, amb l'objectiu d'organitzar les ballades de sardanes a la ciutat.

1997
Audició de Sardanes a la Rambla Principal
Foto Rosa Farriol

1995
Sardanes a l'Aplec de Tardor a la Masia Cabanyes
Foto Rosa Farriol

1991 Se celebra el XXV aniversari amb una ballada de sardanes a la Rambla Principal a càrrec de la cobla Sant Jordi.

1992 Es publica el *Butlletí d'Amics de la Sardana* número 138, el darrer que es publica, ja que no es poden cobrir les despeses de la seva edició. • A l'assemblea hi ha canvi de tresorer: se'n fa càrrec Josep M. Fauquer, que substitueix Josep Oliva. • La colla Retorn inicia el segon cicle de sardanes revesses i es grava a la *Particel·la d'Argent* la sardana *Vilanovina*, d'Eduard Toldrà, que s'havia estrenat a Vilanova l'any 1946 quan s'hi va celebrar el primer concurs de colles sardanistes. • La secció té 150 socis.

1993 L'Aplec de Tardor canvia d'ubicació i passa a celebrar-se a la Masia Cabanyes.

1997 L'Aplec de Pasqua continua celebrant-se, organitzat pels Amics de la Sardana, al recinte de la Masia Cabanyes. A l'edició d'aquest any hi ha una notable participació.

2000 La Coordinadora Sardanista de Vilanova commemora els *150 anys de la tenora,* amb un concert benèfic per a cobla recordant al mestre Eduard Toldrà al Teatre Principal.

2004 Organitzat per Amics de la Sardana, el dilluns de Pasqua continua celebrant-se l'Aplec a la Masia Cabanyes, que s'ha consolidat com un dels actes del seu programa anual.

2005 Se celebra la XXV Nit de la Sardana a la plaça de la Vila, amb les cobles Reus i Juvenil Ciutat de Solsona.

Fins aquí aquest resumit historial de l'activitat sardanista a la Talaia, que es manté amb prou dinamisme, tot i que, actualment, amb la no renovació dels seus càrrecs dirigents, la secció ha perdut part de l'empenta que l'ha caracteritzada des dels seus inicis.

NOVES I VELLES ACTIVITATS DE CAIRE ESPORTIU I COMPETITIU

En aquestes mateixes pàgines ja s'han dedicat capítols a ressenyar competicions que la Talaia ha organitzat, o bé que hi ha pres part, com ara les clàssiques Marxes de Regularitat i d'Orientació, els Ral·lis d'Alta Muntanya, el *Cross de la Talaia* -conjuntament amb el Patronat d'Esports-, els Ral·lis d'Esquí, els Campionats Socials d'Esquí, o les competicions d'escalada esportiva en la modalitat d'escalada en blocs, on les proves es fan als rocòdroms. En tot cas, cal també ressenyar algunes de les activitats competitives de caire esportiu, que, organitzades primerament per la Secció de Muntanya o per l'entitat, han anat evolucionant fins que ha acabat canalitzant-les la Secció de Curses i Raids de Muntanya.

Si bé ja des de l'inici de la Talaia es van convocar activitats on la competició posava a prova les dots muntanyenques de resistència física i d'orientació, a partir de l'any **1962**, i amb la intenció de substituir les practiques d'orientació dels Cursets de Muntanya, es va impulsar una prova denominada *Operació Eskorpió*, que era un compendi de totes les menes de marxes en què habitualment es participava: Coordenades, Dufour, Azimuts, Orientació, Regularitat i Descripció. En la primera edició, celebrada pels voltants del Montau (Ordal), hi van participar 9 equips de 3 marxadors. • La 2a de les proves de marxes combinades, es va realitzar l'any **1963** amb el nom d'*Operació Sagitarius,* amb 19 participants individuals, i amb diferents itineraris pel massís del Garraf. • Pel **1964**, es va realitzar la tercera edició de les anomenades *operacions*, aquesta vegada amb el nom de *Boudargent* i amb la participació de 19 equips de dos marxadors, tenint com a escenari les muntanyes de Riudecanyes, d'Escornalbou i de l'Argentera. • La 4a edició, **1965**, va ser l'*Operació Arianna*, que es va convertir en la més dura de les realitzades fins aleshores, entre l'Ordal, Gelida i Corbera Alta, amb un total d'11 equips, aquella vegada formats per quatre marxadors. • I el **1966,** l'anomenada *Operació Dragó* –considerada el primer Ral·li Social de Baixa Muntanya-, amb 7 equips inscrits i 5 classificats, i amb recorregut per la Talaia-Puig d'Agulles-Casa Alta-Montgròs, tots ells, llocs puntuables. • Amb l'alta participació de 58 assistents, l'any **1967** es va realitzar al Garraf l'*Operació Capricorni*, alhora que es recuperava la característica de les marxes combinades, que en les darreres edicions s'havia perdut. • La següent prova va ser l'*Operació Piscis,* realitzada l'any **1968,** al Garraf i Baix Llobregat , des de Gavà, per Sant Climent, Can Bruguera i Begues, només amb 8 equips classificats pel mal temps. • Les edicions de **1969** i **1970** es van suspendre, tant per manca d'equips com per les inclemències atmosfèriques. • Canviant la prova al mes de gener, el **1971** es va tornar a recuperar la suspesa *Operació Aquari,* com a marxa combinada, en la zona de Sant Climent de Llobregat - Bruguers, amb 22 equips inscrits, una xifra com feia anys que no es veia. Es van classificar 16 equips, dels quals, 8 eren de Barcelona.

1974
Ral·li Social de Baixa Muntanya (el *de les argelagues*) amb un equip arribant al cim del Montagut
Foto Arxiu Blanes

1978
Ral·li Social de Baixa Muntanya. Control de la Penya Roja a 1.025 m, als Motllats (Prades) amb l'equip Sabrià- Jasanada- Toledano
Foto Josep Blanes

Aquella prova ja no tindria continuïtat, però ben aviat sorgirien altres competicions: durant uns anys es realitzarà el Ral·li Social de Baixa Muntanya, amb una participació acceptable. Així, el II Ral·li, es va celebrar el **1973** amb un recorregut per la comarca del Garraf, amb llocs puntuables com el Montgròs, el Papiol, el Pic de l'Àliga, la Casa Alta, o la Talaia, i amb onze equips inscrits, dels quals se'n van classificar vuit. • Pel **1974** es va realitzar el III Ral·li Social de Baixa Muntanya -es coneix com ell *Ral·li de les Argelagues*- per la rodalia de la Joncosa del Montmell, amb 11 equips classificats. • La IV edició es va fer pel juny de **1975** a la comarca de l'Anoia. • Pel juliol de **1976** va tenir lloc el V Ral·li Social, a l'Ordal, amb els llocs puntuables de Turó del Montcau, Puig d'Agulles, Cota 612 de la serra de Cupol i el Puig Bernat. Hi van participar 10 equips de 2 marxadors. • El 7 de maig de **1978**

1990
S'inicien les sortides en BTT pel Garraf
Foto Arxiu Talaia

es va fer la VI edició del Ral·li Social, en aquesta ocasió a les muntanyes de Prades, i obert a participació externa: hi van participar 18 equips, dels quals 3 eren de l'A. Ex. Catalunya, de Reus, i 6 de la Cristalera, de l'Arboç. Sortint de Capafonts s'havia de puntuar al Pic Rondan, la Creu Trencada, la Penya Roja, el Puig Pelat i l'Ermita de l'Abellera. • Aquí també es va estroncar la continuïtat d'aquestes proves. Algun temps més tard, i després d'una bona temporada de no organitzar proves d'aquesta modalitat, e**l 1982**, concretament pel 13 de juny, es va realitzar un intent de revitalitzar-les amb el I Ral·li Comarcal de Baixa Muntanya, celebrat a l'Ordal, amb participació de 10 equips de la Talaia, 2 de Sant Vicenç dels Horts i 1 de Sitges.

Entre aquestes proves competitives, cal incloure les curses de BTT. De fet, l'afecció per les bicicletes tot terreny va començar a la Talaia cap el **1990**, quan un grup de joves, encapçalats per Andreu Ferrer, van començar a realitzar excursions amb bicicleta per les muntanyes de les rodalies. I d'aquí, van passar a organitzar la Cursa de BTT per parelles a l'Aplec de Lurdes de **1991**, amb força èxit, que es repetiria a l'edició de **1992** amb una participació de 24 equips per parelles i 15 d'individuals. • En canviar d'escenari l'aplec, l'any **1993,** i passar-lo a la Masia Cabanyes, més a prop de Vilanova, obligava també a canviar el punt de sortida i els itineraris tant de la Cursa de BTT com del Cros. Però el III Ral·li de BTT, que era per parelles, es consolidava amb 67 equips. • A la següent edició de **1994**, malgrat la pluja, no es va suspendre el recorregut dels ciclistes de muntanya. • I el Ral·li de BTT es va continuar celebrant durant les edicions de **1995**, **1996 i 1997**, amb una participació acceptable malgrat que l'Aplec anava davallant. • Si bé a l'Aplec de **1998** no es va celebrar la cursa, a la edició de **1999**, es tornava a impulsar el Ral·li de BTT, fins que el **2000**, l'Aplec a la Masia Cabanyes deixava d'existir, i amb ell la possibilitat d'oferir una cursa competitiva als ciclistes de muntanya.

Més tard, amb l'impuls de Ricard Belascoain, es van començar a organitzar altres proves de diferent format i amb més exigències físiques i esportives: així, s'iniciava, el juliol del **2002**, una prova nocturna d'orientació a la llum de la Lluna que, amb el nom de *Moonlight Ral·li*, va recórrer un circuit per les muntanyes de l'entorn de Vilanova, amb una participació acceptable. • Es va repetir l'any **2003,** amb 20 equips de dos participants, i també el **2004**, amb 18 equips, classificant-se en primer lloc, l'equip Ivan Artigas–Carme Cano. • També es va reeditar una cursa de BTT que, per la primavera del **2003**, sota el nom de *Roc Bike,* va aplegar 25 equips de dos ciclistes de muntanya, amb una dotzena de llocs puntuables per la comarca, començant i acabant davant del local de la Talaia. • Pel **2004**, en la segona edició, van ser 18 equips participants, i el primer lloc per l'equip Artigas–Florenciano.

1993
Aplec de Tardor a la Masia Cabanyes.
Joan Rodriguez i Jaume Mirabent a l'arribada de la Cursa de BTT
Foto Blanca Forgas

2003
Preparant-se per la sortida de la Cursa *Roc Bike,* davant el local social
Foto Ricard Belascoain

2004
Sortida del 1r Raid Garraf, davant de la platja del Far, a Vilanova i la Geltrú

Foto Ricard Belascoain

I per l'abril de **2004**, va iniciar-se a la Platja del Far de Vilanova, una prova físicament complexa, ja que era una competició multidisciplinar, es tractava del *Raid Garraf d'Esports d'Aventura,* per parelles i sense assistència, i amb un recorregut de més de 100 km repartits en diverses etapes per terrenys i

llocs variats, com ara pistes forestals, senders, coves, mar, etc, amb les disciplines de BTT, cursa a peu, caiac de mar, patins en línia, tir amb arc, escalada, cursa d'orientació i etapa nocturna. La prova va ser un èxit, i van finalitzar-la 12 equips. • La segona edició del *Raid Garraf,* del **2005**, va sortir de les pistes d'atletisme municipals, recorrent tota la comarca amb les mateixes disciplines i repetint l'èxit de l'anterior, amb 14 equips classificats i 4 de no classificats, a més d'una bona col·laboració d'espònsors. Va resultar guanyador l'equip *40, Uka-Uka*, amb un temps total, entre dissabte i diumenge, de 14 hores i 24 minuts.

I el **2004**, també, amb l'intent de fer reviure el llegendari *Cros de la Talaia*, es va plantejar una nova prova, amb el nom de *La Talaia, Cursa de Muntanya*, que va tenir una excel·lent participació en les quatre categories de què constava, amb sortida i arribada al Càmping Vilanova Park.

Fins aquí, l'evolució de les diverses proves competitives i de caire esportiu que, si bé no encaixen completament en l'ideari de l'excursionisme muntanyenc, resulten indiscutiblement atractives, especialment entre els més joves, que se solen motivar amb aquestes propostes més agosarades on sobretot preval l'esforç físic.

2005
Sortida de la prova de BTT al 2n Raid Garraf, a les Pistes d'Atletisme municipals
Foto Ricard Belascoain

2004
Prova de patins en línia en el 1r Raid Garraf
Foto Ricard Belascoain

2004
Al mateix Raid, una prova de descens en rapel
Foto Ricard Belascoain

2004
I també una bona sessió de caiac marítim
Foto Ricard Belascoain

CALAIX DE SASTRE TALAIENC DE CLOENDA

S'ha arribat al final del recorregut històric per aquest important capítol de l'excursionisme vilanoví: s'han repassat, de manera resumida, des de les vivències dels pioners fins a l'actual activitat de les seccions, amb la demostració clara que, sumant esforços, amb la tenacitat i el treball col·lectiu, s'han aconseguit els cinquanta anys de continuïtat de la Talaia.

En aquesta publicació s'han volgut tractar les facetes més importants que ha presentat l'entitat en la seva història. Ara, al final i encara que sigui de passada, cal fer esment de diversos vessants que, durant períodes breus i de manera complementària, han acabat d'omplir els intersticis de l'evolució de la Talaia. Algun d'aquests defuig clarament el marc de l'excursionisme muntanyenc, i entra en el camp de les activitats lúdiques, però -igual que ja s'ha vist en les pàgines dedicades a la participació al Carnaval o a l'afecció a les sardanes- en determinades èpoques han omplert buits existents a la societat vilanovina.

Esmentem, doncs, altres actuacions puntuals que s'han d'afegir a aquesta història: els Sopars al Carrer, celebracions de cloenda estival del curs de les activitats de l'any en què es projectaven imatges d'aquestes activitats, amb episodis multitudinaris al carrer del Comerç, davant el local o, les darreres vegades, a la plaça de les Cols; les celebracions al pati del local social, des de castanyades, barbacoes i festes gastronòmiques fins a concerts musicals i poetics Jocs Florals; l'acollida de 1975 a 1983 de la coral infantil l'Estrop; un bon equip de bàsquet, que va jugar als campionats locals d'afeccionats, de 1985 a 1990, apuntant-se gairebé la possibilitat de convertir-se en una secció fixa de l'entitat; un efímer grup de teatre, a principis de la dècada dels setanta, que no va quallar i pràcticament només va fer una sola actuació al local del carrer d'Anselm Clavé; les diverses ocasions en què la Talaia ha participat a la Fira de Novembre de Vilanova, amb un estand de promoció de les seves activitats igual que per Sant Jordi es munta una parada de llibres de muntanya i excursionisme a la Rambla, inclosa una exposició d'imatges de les excursions realitzades... Tot plegat, son aspectes que, es pot dir, ajuden a *fer bullir l'olla.*

I, encara quedarien algunes coses més, diverses i disperses, però relacionades amb la muntanya i l'excursionisme: des de la col·locació durant uns anys d'un llibre de registre al cim del pic de l'Infern (Núria) o una gran creu metàl·lica al cim del Puig de l'Àliga (Canyelles), o també l'important suport als Bordegassos de Vilanova per aixecar un pilar de cinc dalt l'Aneto, l'assistència a les Caminades de Gósol dels anys noranta, les caminades de Vilanova a Montserrat, les rutes pel Camí de Santiago que moltes colles de socis han realitzat....

1980
Col·lectiu de socis en el sopar de celebració del 25è Aniversari de la Talaia
Foto Arxiu Talaia

2003
Sopar social de cloenda del curs 2002-2003, a la Plaça de les Cols
Foto Rosa Farriol

1995
Participants a la Caminada Popular de Gósol
Foto Carles González

1998
Castanyada Social al pati del Local de la Talaia
Foto Rosa Farriol

1985
L'equip de bàsquet de la Talaia
Foto Arxiu Talaia

2001
Estand de la Talaia, a la Fira de Novembre de Vilanova i la Geltrú
Foto Rosa Farriol

Ja per acabar, cal dir que, si es fa un balanç estimatiu de la trajectòria d'aquestes cinc dècades, la Talaia ha realitzat més de 5.000 sortides, actes o excursions, amb una suma total de participants que dóna un resultat al voltant de 63.000 persones. No és menyspreable. Socis i sòcies poden sentir-se satisfets de la intensa i variada activitat d'aquesta entitat capdavantera en l'heterogeni context de l'excursionisme català, durant els seus cinquanta anys de vida.

I aquest llibre en vol deixar constància.

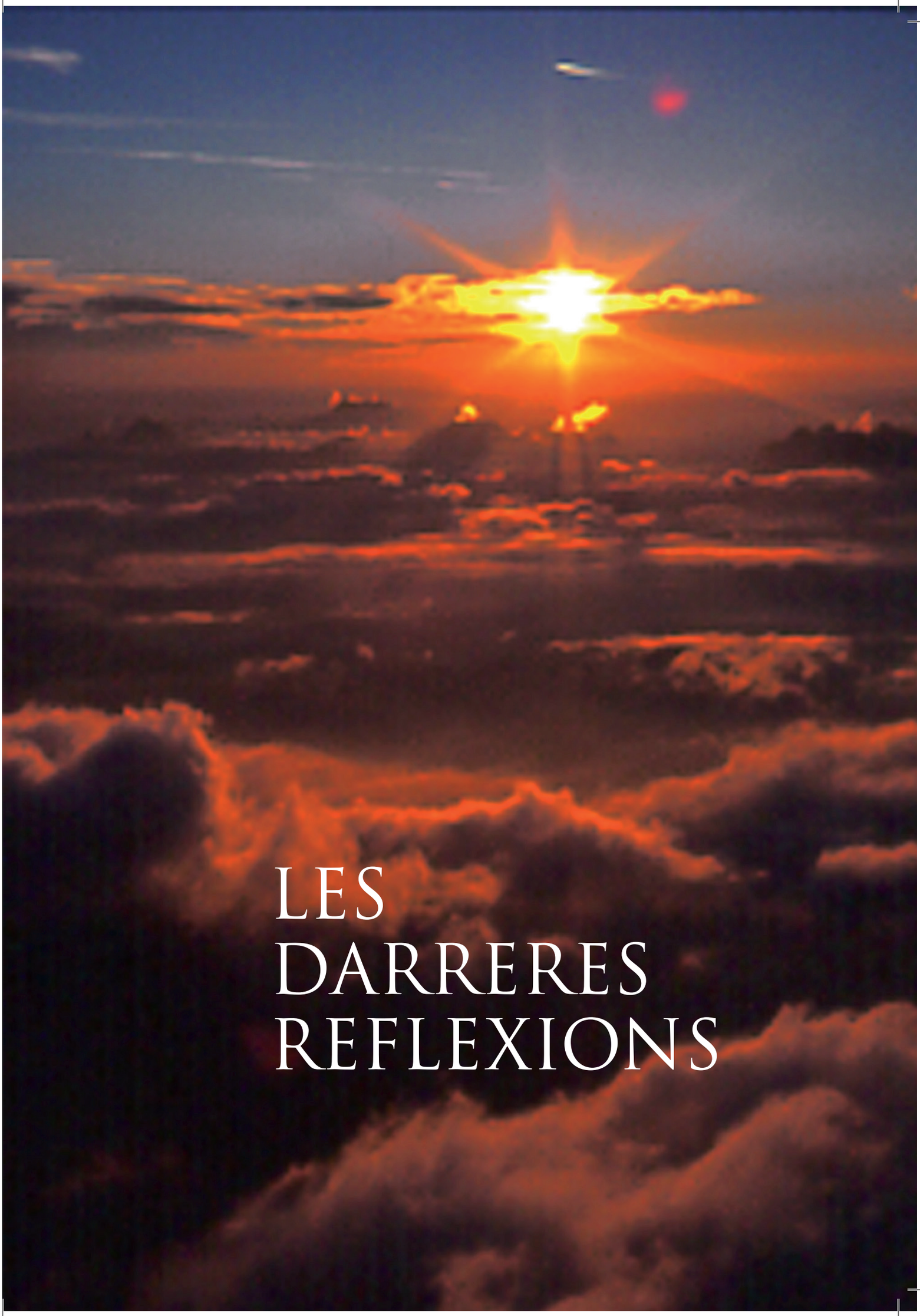

LES DARRERES REFLEXIONS

QUÈ HA FET POSSIBLE ELS CINQUANTA ANYS DE LA TALAIA ACTUAL?

La creació d'una entitat que aglutinés tota la gent que, d'una manera o d'una altra, volia viure una relació amb la muntanya o, més genèricament, amb la natura o les activitats que configuren les branques diverses de l'excursionisme, va comportar que els iniciadors, ideòlegs o precursors haguessin de generar també la il·lusió de crear un moviment associatiu que, més enllà del fet concret d'anar d'excursió, assumís el propòsit de donar continuïtat a l'aspecte social.

A més, havien de tenir al costat altres persones amb empenta, imaginació i una bona dosi de la mateixa il·lusió, per engegar aquella empresa col·lectiva, ajudant a difondre que les activitats que aquella colla de visionaris impulsava constituien una acció saludable en tots els sentits, que comportava un cert esforç i tenacitat, i que no havia de ser, probablement, una activitat temporal ni una dèria de joventut, sinó una oferta d'afecció per a tota la vida, que es traduiria en una forma de viure diferent.

En aquest context, podem fer-nos una pregunta clau per entendre la riquesa de la Talaia: com és possible que hagin conviscut en bona harmonia activitats tan diverses com, posem per cas, l'esquí de muntanya, el senderisme i les visites culturals a un monestir romànic, la conquesta d'un cim de 8.000 m, les exploracions de cavitats subterrànies...? Tots aquests interessos variats, són parents d'una mateixa família? Probablement, el nexe que els aglutina no és altre que l'atracció per la muntanya, o sigui que la principal motivació, en el fons, és l'escenari on es desenvolupa l'activitat.

I aquest còctel amb molts ingredients ja va començar a gestar-se abans de la fundació de la Talaia, un moment en què tots els qui anaven definint el projecte d'entitat van començar a practicar totes aquelles opcions que descobrien dins del món excursionista -mai han estat pràctiques incompatibles, ja que són molts encara avui els qui es dediquen a dues o tres modalitats, si bé la gran majoria de socis s'agrupen per afinitats donant vida a l'estructura de l'entitat per seccions.

Podem destacar un element importantíssim que va impulsar la diversificació d'activitats: la utilització de la tenda de campanya. I amb ella, les primeres acampades, fins arribar als grans campaments amb participacions massives. Després va venir la possibilitat d'una competició que no exigia grans requeriments tècnics o físics, com va ser la marxa de regularitat i d'orientació; i enlluernats per la blancor de la neu, van començar ben aviat la pràctica de l'esquí, fins arribar a les travessades, els ral·lis i els campionats socials; també la dèria de ficar-se dins les coves, explorant-les i desvetllant-ne els misteris amagats; i també la fal·lera per emular les escalades d'aquells pioners que, amb estris rudimentaris, començaven a enfilar-se per les parets rocalloses, per passar a conquerir els primers cims pirinencs de l'alta muntanya, esdevenint -potser sense gairebé adonar-se'n-, alpinistes. I així successivament!

S'havien marcat doncs, les primeres i principals línies de l'activitat muntanyenca de la Talaia, que arriben fins avui. Ben aviat altres iniciatives vindrien a complementar la seva vida associativa: activitats i excursions culturals visitant llocs carregats d'història, exposicions, conferències i audiovisuals, cursets de formació i d'iniciació de disciplines diverses o cicles d'excursions per a infants i per a joves. I obrint-se a la ciutat cada vegada més, amb els aplecs, les ballades de sardanes, les caminades populars, les accions reivindicatives mediambientals o, en l'aspecte purament lúdic, la participació en el carnaval. I des de gairebé els inicis, la consolidació d'un sentiment col·lectiu, reforçat per la publicació de la *Circular*, el *Butlletí* i, actualment, la *Revista de l'A. E. Talaia*, amb decisions transcendentals, com ara l'adquisició del local social, entre d'altres iniciatives.

A tot això cal afegir altres motivacions socials: potser per allò que a la Talaia es reunien colles de joves, que, a la dècada dels seixanta, practicaven la poc corrent afecció per la muntanya -amb l'etiqueta de *xirucaires* o *cumbaiàs*-, conjugada amb inquietuds socials i l'interès per qüestions com l'emergent *nova cançó* -fins i tot assistint a l'aplec de Paret Delgada a escoltar al jove Raimon o intentant organitzar a Vilanova un recital al Teatre Bosc, que els va costar una multa considerable-. Aquell jovent inconformista sadollava l'aire amb el fum dels porros o amb aquella aroma *hippie* de la colònia *patxuli*, mentre que, també al local social i d'amagat, aquella multicopista de la Talaia imprimia des de fulletons promoguts pels moviments obrers clandestins, fins a octavetes estudiantils, conscients alguns directius que es jugaven el futur de l'entitat –encara que d'altres ni s'assabentaven que aquelles edicions eren altament subversives-. I no cal dir les manifestacions de catalanitat, de democràcia i d'oposició al règim establert que representaven els *Campaments-aplecs* a l'ermita de Lurdes, amb uns significatius *focs de camp* amb cançons de protesta o acudits contra el dictador. Aquest sentiment d'oposició a l'establert va continuar a l'inici de la dècada dels setanta denunciant aquell disbarat de projecte que va ser l'abocador de brossa del massís de Garraf, com malauradament es va confirmar anys més tard. I, com a símptoma positiu, també cal dir que, a les primeres eleccions municipals democràtiques, d'aquelles persones que s'havien iniciat en la militància clandestina, tres homes i dues dones, socis actius de la Talaia, sortien elegits regidors, i això va omplir de goig l'entitat, que veia com, en aquells moments d'obertura, els seus socis tenien el protagonisme ciutadà. I aquesta línia d'implicació social encara va continuar amb l'oposició al traçat de l'autopista del Garraf pel terme municipal vilanoví, també donant suport a la *Plataforma Salvem Els Colls-Miralpeix,* o, més endavant, organitzant al local social debats i conferències mediambientals i sobre el territori. Així, aquest tarannà de defensa del medi ambient, és l'actual punta de llança del combat contra la mala administració, contra l'especulació i per aconseguir un país més sostenible.

Tot això ha donat a la Talaia un contingut excepcional. I si bé sempre s'ha notat una clara diferenciació entre l'excursionisme cultural i l'excursionisme esportiu, no ha mancat mai un elevat grau de tolerància i comprensió entre grups, la qual cosa ha permès durant cinc dècades no tan sols conviure sota el mateix sostre, sinó compartir problemes, gestionar decisions o proposar programes conjunts, entenent que la Talaia representa el nexe comú on totes les branques de l'excursionisme poden trobar-se representades.

En aquest context, què ha calgut per arribar als cinquanta anys? La voluntat de molts socis i moltes sòcies, l'aportació desinteressada de tants voluntaris que han esmerçat el seu temps i han ofert el seu treball i l'esforç dels qui han estat escollits per dirigir l'entitat, les seccions, els grups o les comissions. Podem dir, al capdavall, que la Talaia ha estat una entitat que s'ha creat a si mateixa i que ha sabut conjugar la diversitat de tendències que han anat apareixent.

Tampoc no seria correcte afirmar que aquest procés no ha patit dificultats. Com a tota construcció humana, hi ha hagut errors, hi ha hagut crisis i desercions, així com èpoques de poc dinamisme. Ara bé, els entrebancs han estat superats sempre per la voluntat de reeixir, probablement gràcies a l'existència d'una important massa social que ha donat suport a una entitat que tothom s'ha sentit seva. A tots aquests homes i a totes aquestes dones que han consolidat la Talaia, avui cal dir-los *gràcies i feliç cinquantenari!*

Algú pot pensar que amb els temps que corren, aquestes idees han perdut vigència, que això només es podia produir en aquells temps dels inicis, socialment i políticament difícils, i que avui ja no queda gent que s'impliqui en un moviment associatiu d'aquestes característiques, encara més quan sembla que l'excursionisme de mitjans del segle passat no respon a les necessitats

que li demana la societat actual. Aquell excursionisme ja ha complert els objectius que van fixar els pioners: caldrà, doncs, una renovació dels postulats d'aquest heterogeni moviment, i alhora pactar els termes en què s'haurà de posar al dia, per no caure tampoc en la professionalització o el mercantilisme total.

En definitiva, i una vegada més, la pregunta: què ha permès que una entitat com la Talaia hagi complert els seus primers cinquanta anys en plena forma, carregada d'activitat, de socis, i mantenint el dinamisme i les iniciatives? Només ha estat gràcies a les generacions fundadores, actives encara en bona part? Els nous associats, necessitaran en un futur proper una entitat com la Talaia?

Aquest retall d'història que ara s'ha posat per escrit ha de servir no només per emmirallar-se sinó per treure conclusions de les errades i no repetir-les en un futur, per aprendre dels triomfs i dels encerts, per poder millorar la trajectòria de l'entitat, adequant-la als temps actuals i futurs, i per fer que segueixi sent una associació capdavantera tant a la ciutat com en el món de l'excursionisme del segle XXI.

JOSEP BLANES MÍNGUEZ

LES PERSONES DE L'AVUI I DEL DEMÀ DAVANT EL REPTE D'UN NOU EXCURSIONISME

Abans de parlar del present i del futur és convenient tornar a recordar com s'ha arribat fins aquí. Recordar que a Catalunya, des de fa més de 130 anys, els centres excursionistes han estat una peça clau per a l'organització de l'activitat a muntanya. Ho han estat a nivell d'organització i de presència en el territori. Alhora, al llarg de tot aquest temps, han desenvolupat una altra tasca molt bàsica i important: la formació. Ha estat el sistema d'entitats excursionistes el que ha permès la transmissió de coneixements, en la major part de casos per mitjà d'una pedagogia directa, on l'experimentat conduïa i transmetia el seu saber als que s'iniciaven.

En el nostre país, l'activitat de muntanya ha estat un fet purament d'afeccionats on, a diferència d'altres llocs, no existien guies professionals ni escoles de formació i on els centres excursionistes cobrien acuradament aquest buit.

Un primer canvi es va començar a produir quan les federacions van valorar la conveniència de crear i potenciar centres de formació i escoles, bàsicament adreçades al perfeccionament tècnic, a millorar i actualitzar els coneixements de les persones que, dins el marc de les entitats, assumien els guiatges.

En els darrers anys, però, tot això està canviant de forma molt més radical, fins a l'extrem que tanmateix es fa difícil utilitzar el terme excursionisme per englobar totes les activitats i pràctiques que es fan a muntanya. Els canvis que s'han anat produint han afectat en el terreny esportiu però també en el social. I el fet és que aquests canvis han portat a les entitats a trobar-se davant diferents disjuntives a les quals hauran de donar resposta. La diferència ara és que els canvis són accelerats i les respostes també han de ser ràpides per a la supervivència o no d'aquestes.

El número especial de la revista *Vèrtex* corresponent a l'edició del número 200, del maig-juny de 2005, parlant sobre aquest tema ("Centres excursionistes, Situació actual i reptes de futur", Enric Faura), apunta com a problemes principals per al futur de les entitats: la viabilitat econòmica, el relleu generacional, les normatives administratives i saber trobar un nou rol social en el context actual.

La concepció tradicional dels centres excursionistes s'ha basat en els locals socials com a patrimoni i el voluntariat com a força motriu; avui, el primer esdevé, per a la majoria, una càrrega feixuga a nivell econòmic que s'incrementa amb la necessitat de professionalitzar algunes tasques per falta de voluntariat. En consonància amb els canvis socials i econòmics, la gent tampoc no veu la necessitat de ser soci d'una entitat per practicar activitats de muntanya i -com en la resta del mercat- es vinculen a aquestes segons els avantatges diferencials que els ofereixin pels diners que paguen o per la necessitat de fer-ho per gaudir d'un tipus d'activitat concreta, com és el cas dels rocòdroms. Però en la majoria dels casos no hi ha una major implicació en el funcionament del club o entitat.

Les normatives administratives que s'han endegat en els darrers anys, des de les que afecten als usos en zones protegides, Parcs Naturals, el decret sobre activitats en el medi natural, o els pagaments dels rescats, fetes totes elles sense o amb una minsa participació dels òrgans federatius, també han posat les entitats excursionistes en una posició prou difícil davant el futur.

És cert que des de 1876 els canvis socials i les formes de practicar l'excursionisme no han deixat d'evolucionar i tan sols han seguit endavant les entitats que han estat capaces d'adaptar-se al canvis. La diferència entre abans i ara és la velocitat dels canvis i la lentitud en la capacitat de reacció de les entitats.

Així, doncs, els reptes de l'excursionisme del futur i de les persones que el formen avui són prendre decisions al respecte de tots aquest punts. És evident que no sabem quines seran les alternatives que acabaran imposant-se o si hi haurà fórmules que faran possible la continuïtat, però sembla que les tendències apunten cap a un sistema mixt, on es professionalitzaran algunes tasques i es tractarà de mantenir un voluntariat on sigui possible. És a dir, tendir cap a potenciar una línia de serveis i possiblement també cap a una diferenciació dels models d'associats. Sembla imparable una clara evolució i creixent cap a un excursionisme marcadament esportiu.

En aquest sentit, aproximadament en els darrers vint anys, hem assistit a un important canvi en el tipus de pràctiques excursionistes. Canvi que s'ha produït en un context de popularització general d'aquest esport, malgrat tots els problemes que abans hem esmentat que afecten les entitats; o potser aquests canvis són també en part per raó d'aquesta nova orientació en els valors i atractius.

A més del creixement del nombre de practicants d'activitats excursionistes, també s'han produït importants canvis dins d'aquest fet social. És constatable l'aparició de noves pràctiques i la difuminació d'algunes branques tradicionals. Entre les noves pràctiques cal esmentar el cas del descens de barrancs, que era inexistent als anys 80. L'escalada en gel (si no tenim en compte quan aquesta forma part de l'alpinisme en sentit estricte) o la versió *dry tooling,* el *boulder* i l'escalada en rocòdrom també es podrien englobar en aquest bloc. Les curses de muntanya, els *raids*, les curses d'orientació i la BTT són altres activitats noves que han potenciat la visió de la muntanya com a terreny esportiu i de competició. A diferència dels casos anteriors, la proliferació de les vies ferrades, les excursions amb raquetes o l'esquí de fons, també activitats fins a cert punt noves, estan bastint ponts cap a les noves formes de l'anomenat turisme actiu o esportiu. En produir-se aquesta situació, una imatge un pèl diferent del medi muntanyenc s'ha posat en marxa. D'aquesta manera els racons que tradicionalment havien estat exclusius d'una elit excursionista han estat acostats a la població en general.

En aquest context, bona part de les pràctiques excursionistes actuals es confonen fàcilment amb el turisme actiu, que en molts casos es basa simplement en la comercialització de productes excursionistes, tècnicament poc exigents i més controlats, i malgrat que contribueixen a fer que la frontera es difumini subtilment, les relacions entre ambdues cosmovisions a vegades esdevenen força problemàtiques.

La millora de la situació econòmica, tan individual com col·lectiva, la millora i proliferació de les vies de comunicació, dels sistemes de transport i la major accessibilitat del ciutadà al transport privat, conjuntament amb la popularització de l'esquí de pista i el fraccionament dels períodes de vacances han massificat l'accés a la muntanya en general i en alguns llocs en concret (Pirineu) de forma extraordinària, creant tota una economia basada en aquest fet.

Un puntal d'aquesta economia és la urbanització i, un altre, els serveis derivats del turisme. Això ha provocat un fenomen que ha acabat afectant directament tot el món vinculat amb l'excursionisme i les activitats a muntanya. Els espais i les pràctiques en el medi natural han estat *descoberts* per algunes empreses del sector serveis i els seus productes i actuacions han entrat en competència directa amb les entitats excursionistes. Per molta gent és possible accedir a la pràctica temporal i controlada de les activitats en muntanya sense vincular-se al sistema tradicional de les entitats. Sense quotes i sense compromisos, simplement mitjançant l'establiment d'un compromís comercial de pagament per servei.

Aquesta situació de professionalització també ha estat aprofitada per una part d'excursionistes que aspiren a fer d'aquest model el seu sistema econòmic de subsistència en la línia que ja fa anys existeix en altres països europeus.

Això ha comportat la necessitat de legislar i organitzar la formació d'aquests responsables perquè sigui homologable en tots els casos, però l'administració, com dèiem abans, fent omissió de la trajectòria i del paper desenvolupat per les entitats excursionistes, obviant la seva consulta, ha posat dins el mateix criteri les activitats professionals i les desenvolupades en aquest altre context, afegint un punt més de dificultat, d'incertesa i de pressió sobre tot el conglomerat associatiu, que veu com necessita titulats per homologar les seves activitats i en certa manera convertint-les en empreses amateurs.

Com a resultat de tot plegat, l'excursionisme queda sotmès a regulacions garantides de l'administració. Hi haurà professionals reconeguts jurídicament per desenvolupar les seves tasques en aquest marc. Aquesta aparició a curt termini d'autèntics professionals de la muntanya ha fet que dins els centres excursionistes hagi aparegut un debat sobre la professionalització de part de la seva infraestructura o la contractació de persones per tirar endavant algun dels seus projectes i en més d'un cas s'ha suscitat la possibilitat que les entitats excursionistes es converteixin també en empreses o que generin empreses dependents d'aquestes.

RICARD BELASCOAIN GARCIA

UN RECORD PER A SOCIS I SÒCIES QUE ENS HAN DEIXAT

La commemoració d'un cinquantenari representa sempre una fita en la mesura del temps. Aquest esdeveniment ha estat una ocasió ideal per a programacions i actes de reconeixement. Ha estat un bon moment per avaluar el recorregut de l'entitat, per fer escandall d'això i d'allò altre, per recuperar la memòria i evitar que s'esvaeeixin els records de tots aquells que han estat espectadors i actors. La celebració ha portat a la ment un seguit de seqüències, tornant a contextualitzar vivències i situacions, íntims i personals records...

Quantes anades i vingudes buscant l'indret ideal per acampar, en els aplecs o en els campaments, encarregar–se de recollir la llenya per al foc de camp, organitzar viatges, preparar marxes, caminades, en ral·lis, en travessades, en senderisme, programar -a voltes, somnis-, demanar permisos, llicències, autoritzacions, fer una rasa a mitja nit per soterrar una canonada al carrer, fer habitable un local insalubre, reivindicar el just i raonable, editar lletra impresa, en el *Butlletí*, o en la *Revista,* mapes, plànols, ressenyes d'una via d'escalada, administrar, batallar amb hipoteques, plausibles, rentables, necessàries, mantenir un local social, conservar els estris de muntanya, ordenar, catalogar, arxivar paperam, pressupostar la contractació de cobles, cohesionar criteris, a voltes amb vehemència sostinguda, esmerçar hores en reunions, de junta, de seccions, davant de l'ordinador, en prestacions del bar, plantar la bandera en cims imponents o en cavernoses fondàries, participar en unes festes, vilatanes, populars, tradicionals, obrir i tancar la porta del local social a l'hora escaient, en dies feiners... I la llista encara es fa curta.

Tanmateix, tot això no tindria sentit si no es tractés de la unió d'unes voluntats comunes: el compromís per mantenir viva una associació. Amb un ideari –el de l'excursionisme- que ha influït poderosament, impulsant valors tan significatius com l'amistat i la cooperació, imprescindibles per tirar endavant un projecte. En definitiva, un voluntariat que ha fet i fa possible la Talaia. Totes les persones que, d'alguna manera, han col·laborat amb la seva quota per sostenir l'entitat. Socis i sòcies de totes les edats. Per a tothom que ha arribat fins aquí, participant tant en les accions anònimes del dia a dia com en les actuacions visibles de cara enfora, ha de resultar ben gratificant: ningú pot sentir-se'n defraudat.

Hi ha hagut socis i sòcies que només ho han estat una curta temporada. D'altres, força d'anys, fins que, per circumstàncies diverses, un dia s'en desdiuen. I d'altres, socis i sòcies en actiu encara avui, que han sobreviscut totes les *batalles.* Entre tots aquests, però, en el decurs de les cinc dècades de l'entitat, n'hi ha hagut que ens han deixat. Alguns dels que ja no hi son, han marxat emportats per la malaltia; a d'altres, l'edat els va anar treient les forces per continuar; a alguns, els fatals accidents els han robat la vida; fins i tot, uns d'ells, en plena activitat muntanyenca. Res no hauria estat possible sense la suma d'aquesta multitud de persones que han intervingut en el dilatat espai de cinquanta anys.

Membres de la junta directiva o les juntes d'alguna secció, responsables de vocalies o comissions, significats excursionistes que han viscut intensament la muntanya i col·laboradors amb tenaç dedicació i fidelitat. Amics i amigues que han donat exemple amb la seva estimació a una

entitat: Josep A. Rion López, Vicenç Gómez Alemany, Tomàs Cruells Masip, Jordi Gudin Pérez, Joan Vallès Guxens, Antoni Rossell Pascual, M. Carme Almendrol Llambric, Miquel Fortuny Armajach, Llorenç Lluc Mestres, Xavier Claramunt Artigas, mossèn Manuel Roig, Jaume Suau Fortuny, Màrius Montané Casanellas, Diego Cívico, Trifón Batet, Josep Carbonell Rovira, Antoni Castells Güell, Llorenç Domingo Verdier, Joan Rius Vila, Artur Morera Gumà, Francesc Xavier Rabat Guillamon, M. Dolors Espí Blanes, Josep Gatell Ballester, Adela Montaner Almirall, Joan Virella Bloda, Isidre Llaverias Mestres, Ferran Gascon Bartra, Ricard Artigas Ortiz, Josep Julià Llobet, Tomàs Muela Martínez, Enric Valldosera Martinell, Ramon Lozada Galofré, Domènec Vedo Fernández, Humbert Prat Barba, Joan Rius Borràs, M. Josepa Baldrich Pascual, Josep Montané Viñals, Antoni Llurba Folch, Jaume Valls Pla, Jaume Carbonell Olivar, Xavier Garcia Soler, Manuel Ene, Ferran Cassany Gómez, Àngel Cardona Sánchez, Octavi Masip Sabadell, Germinal Mestres Simon, Francesc Bernad Claramunt, Josep Callau Ventura, Òscar Forgas Puigvert, Aurèlia Rion López, Joan Garcia Moreno, Rosa M. Sala Camps, Ferran Álvarez Boquera, Pelegrí Escarrà Serrat, Salvador Artigas, Rosa Grifell Martin, Ferran Ruiz Reñé.

L'Agrupació Excursionista Talaia ha de recordar amb respecte i agraïment tots els socis i les sòcies que han mort, alhora que ha d'il·lusionar-se amb el futur que s'obre.

ANTONI ORDOVÀS RABINAL

FINAL D'ETAPA I COMENÇAMENT DEL FUTUR

Hi ha moltes evidències que el món de l'excursionisme es troba en un moment de canvis profunds. En realitat, tota la societat canvia constantment i continuarà fent-ho, i la nostra activitat no pot ser una excepció. Actualment, l'excursionisme ja no té gaire cosa a veure amb el que es practicava fa cent anys: les facilitats que avui tenim en transports, xarxes de refugis, nous materials, nous teixits, sistemes de comunicació i una llarga llista, fan que la pràctica de les activitats a l'aire lliure a la muntanya s'hagi popularitzat. No obstant, quan parlem de canvis profunds no volem referir-nos a aquests canvis materials, sinó, més aviat, als canvis en la concepció de l'activitat.

Al nostre país, tradicionalment, s'ha entès l'excursionisme com una activitat totalment lligada al coneixement del territori, a la història, a la ciència i a la cultura en general. Aquesta idea, associada a un sentiment d'amor al país, catalanista, és realment la que va acompanyar el naixement de l'excursionisme al segle XIX i va animar a la creació de les primeres entitats. Durant molt de temps, aquesta visió fundacional ha estat a la base de la ideologia dels excursionistes i de les entitats, i podríem dir que encara avui molts excursionistes assumeixen la majoria de les idees dels pioners, afegint-hi els valors conservacionistes i de respecte pel medi ambient -un aspecte que, tot i no aparèixer literalment en els idearis inicials, no suposa cap canvi trencador, sinó que és, més aviat, una adaptació lògica de l'excursionisme clàssic, derivada de la situació actual de les nostres muntanyes i paisatges- Avui, a les entitats excursionistes, independentment de les formes variades de pensar, s'han anat incorporant activitats que cada vegada prenen més connotacions esportives: l'exercici físic, l'esforç, la superació d'unes fites -encara no parlem de marques-, s'ha convertit en un motor i un al·licient. En realitat, tot això no és incompatible amb la idea inicial, i fins i tot s'ha arribat a un equilibri força interessant i molt sa. L'excursionisme és una activitat diversa, amb practicants de totes les edats i de tots els nivells tècnics: tan excursionista és un alpinista que corona el cim més difícil de l'Himàlaia com aquell que fa una excursió matinal per l'entorn del seu poble –de fet, pot ser fins i tot la mateixa persona-.

Hi ha uns altres dos aspectes que afecten a l'evolució de l'excursionisme en els últims anys. El primer és la massificació. La quantitat de persones que practiquen alguna activitat relacionada amb la muntanya és incomparable amb la de fa mig segle: les facilitats en les comunicacions i l'augment de nivell econòmic de la població, hi tenen molt a veure. És evident que, en massificar-se la pràctica de l'excursionisme, la possible uniformitat en la forma d'entendre'l també es diversifica, i hem de reconèixer que hi ha moltes persones que realitzen activitats a la muntanya, l'únic interès de les quals és esportiu, d'exercici físic i de diversió. Potser podríem pensar que, en realitat, no són excursionistes, distingint entre *excursionista i practicant d'esports de muntanya o d'aventura*. En el fons, ser o no ser excursionista dependrà de la voluntat de ser-ho, pel fet de veure la seva activitat amb valors afegits.

I arribem al segon aspecte: la mercantilització creixent de la majoria de les activitats humanes. Sembla inevitable: la massificació comporta que hi ha molta gent que pot consumir, i això vol dir possibilitats de negoci, i la societat actual és molt sensible, reacciona ràpidament a aquesta possibilitat. Negoci va associat a publicitat i esponsorització, i aquesta publicitat va associada a competició. El format de competició es pot pautar fàcilment, es pot vendre, surt a la televisió i se'n parla als diaris, sembla que interessa saber qui ha guanyat i qui ha perdut, i això afecta a la mentalitat dels participants -arribar més aviat que el company produeix més satisfacció-. Sembla que l'èxit d'una societat es troba en la seva competitivitat: els excursionistes, doncs, també a competir: cal que hi hagi guanyadors i, per tant, perdedors. Però, la competitivitat és compatible amb l'ideari de l'excursionisme? Pot, un excursionista, participar en competicions relacionades

amb la muntanya? Segurament, hi haurà respostes per a tots els gustos i cadascú tindrà la seva raó, totes vàlides. En tot cas, cal reconèixer que estem davant d'uns canvis importants.

Alhora, negoci comporta també professionalització i, la professionalització, la pèrdua del voluntariat. Aquí és on s'està produint el canvi més profund de l'excursionisme actual. No podem preveure el futur de les entitats excursionistes i, per tant, el futur de la Talaia, però és possible que la idea d'excursionisme associada a l'amor al territori, tant des d'un punt de vista físic com cultural, continuï viva, i els excursionistes clàssics, amb totes les actualitzacions i evolucions, continuïn agrupant-se en associacions. Ara bé, aquesta variable afecta de ple els fonaments de les entitats: el canvi en la concepció del voluntariat.

La comercialització de les activitats de muntanya comporta una professionalització de molts sectors: per exemple, guies de muntanya, botigues de material, monitors, gestors d'instal·lacions, etc. I pas a pas, les entitats tendeixen cap a convertir-se en proveïdors de serveis a usuaris, deixant de ser col·lectius de socis i sòcies que comparteixen unes afeccions. Cada vegada més, tot té un preu. Fa temps que aquesta visió del món ho ha envaït tot. Després d'una catàstrofe mediambiental, el primer que es valora són les pèrdues econòmiques que s'han produït. Sembla que la tendència a donar valor a cada arbre, cada paisatge, cada rierol, és inevitable: com es podria valorar, si no, el que es perd després de l'incendi, per exemple, d'un bosc assegurat? Si tot té un valor econòmic, la dedicació per organitzar i practicar activitats de lleure, també. Sembla difícil comptabilitzar el voluntariat i la professionalització en una mateixa activitat: en un context de voluntariat tothom ho ha de ser, i si algú obté benefici econòmic mentre altres s'hi aboquen sense cobrar, sembla lògic que aquell acabarà fent les coses sol. Es fa cada dia més evident la tendència a evolucionar cap a entitats de serveis que oferiran els tràmits de llicències o excursions que hauran preparat uns professionals -que a més seran els guies acompanyants-. Caldrà que hi hagi un responsable qualificat darrere de qualsevol activitat de muntanya, algú que hagi previst i valorat tots els riscos i a qui es pugui assenyalar en cas que alguna cosa no funcioni. L'espontaneïtat i la improvisació són cada vegada més mal vistes, la possibilitat de perdre's i el plaer de retrobar el camí fan horror. Difícilment, les excursions organitzades per les entitats del futur seran com les de mitjans del segle XX: sortides d'un grup d'amics que convidaven a tothom amb un mínim de condicions a participar-hi.

Hi ha excursionistes que encara no pensen així, que actuen voluntàriament, que dediquen el seu temps lliure a treballar pel col·lectiu, a compartir i no a intercanviar, a no pensar en el valor material del temps emprat i a posar a disposició dels companys i les companyes les seves experiències i habilitats. Sembla que això, avui, fins i tot està mal vist per l'administració: és una activitat que no comporta intercanvi de diners, que no cotitza! Cinquanta anys després de la seva fundació, a l'Agrupació Excursionista Talaia encara es fa excursionisme clàssic, encara s'intenta que una excursió no sigui únicament una caminada esportiva. Possiblement, s'hauran de reinventar les sortides *de sempre*, del grup d'amics on hi ha algú amb més experiència que transmet als altres informació i coneixements espontàniament, pel simple plaer de fer-ho, on mai l'important és arribar el primer, i on l'èxit és l'èxit del col·lectiu i no dels individus.

S'ha pogut celebrar un cinquantè aniversari. S'han pogut veure reflectides totes les facetes de l'excursionisme, des d'una ascensió a un *vuitmil* fins a la renovació de la flama de la llengua catalana. Avui, la Talaia encara és una entitat excursionista clàssica, dels socis i per als socis, tot i que, indiscutiblement, també es competeix: ral·lis, marxes, curses... Hi ha qui és soci de la Talaia únicament pels serveis que en pot obtenir -i ho demostra donant-se de baixa en el moment en

què ja no necessita aquests serveis-. Podríem pensar que, de fet, sempre ha estat així, o que és possible que el món materialista i competitiu vol que la professionalització dels serveis i els campionats marquin el ritme en el futur, que s'acabi pagant per allò que s'obté i reclamant si no la prestació no ha estat satisfactòria. I, si és així, caldrà que els nostres successors reinventin l'excursionisme i que, en aquest episodi futur, la Talaia hi tingui també un paper de primer ordre.

SALVADOR BUTÍ PAPIOL

Bibliografia

• ALBESA, Carles. *Dates i dades excursionistes*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985. (Llibres de Motxilla, núm. 27)

• BARCELÓ, M. Carme. *40 anys de Comparses a la Talaia*. Vilanova i la Geltrú: A.E.Talaia, 1988.

• *Butlletí-Circular de l'A.E.Talaia* (1957-1987)

• CARBONELL OLIVAR, Jaume. *Apunts excursionistes* (text mecanoscrit)

• *Diario de Villanueva y Geltrú* (1955)

• *Enciclopèdia de l'excursionisme*. Barcelona: Editorial Dalmau, 1965. Vol. II.

• FAURA, Enric. "Centres excursionistes. Situació actual i reptes de futur" a *Vèrtex,* núm. 200, maig-juny 2005.

• JOLIS, Agustí - SIMÓ, M.Antònia. *Esperit i tècnica de la muntanya.* Barcelona: Editorial Hispano Europea, 1966.

• *L'excursionisme a Catalunya 1976-1976*. Barcelona: Nadala de la Fundació Carulla - Font, 1975.

• LLEÓ I ALBÀ, Anna. *L'abans-El Garraf-Vilanova i la Geltrú 1873-1965.* El Papiol: Efadós Editorial, 2000.

• LLORAC, Salvador. Visió del Penedès al final del segle XIX - *25 excursions realitzades entre 1877-1893 (CEC)* Fund. Abertis - IEP, 2003.

• MESTRES ESTRADÉ, Magí. *De Vilanova al Pic d'Aneto*. Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa Edicions, 2006.

• *Revista d'excursionisme de l'A.E.Talaia des de 1988 - 2005*

• ROMA I CASANOVAS, Francesc. *Història social de l'Excursionisme català. Dels orígens a 1936.* Barcelona: Ed.Oikos - Tau, 1996.

• *VIRELLA, Albert. "L'excursionisme a Vilanova"*, a *Diario de Villanueva 24/01/76.*